

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 22. APRILA 1976

ŠTEVILKA: 16. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarnja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

URESNIČEVANJE SREDNJEROČNEGA RAZVOJNEGA PROGRAMA 1971–1975

Novembra 1970 je delavski svet združenega podjetja Slovenske železarnje sprejel in potrdil srednjeročni razvojni program za obdobje 1971 do 1975. Po izvedeni integraciji, ki je bila potrjena s podpisom samoupravnega sporazuma septembra 1969 med tremi slovenskimi železarnami – Jesenice, Ravne in Štore, so bili dani tudi pogoji za usklajeno načrtovanje razvoja.

Prva sestavina razvojnega načrta je bil integracijski program z nedokončanim programom razvoja črne metalurgije Jugoslavije po 47. razpisu jugoslovanske investicijske banke. Integracija je bila izvedena v najtežjem poslovnem obdobju, za jugoslovansko železarstvo, saj so

leto 1968 zaključile skoraj vse železarnice z negativno bilanco. Sanacijski program je bil za Sloven-

ske železarnice naslednja sestavina srednjeročnega razvojnega programa. Zaokrožitev in optimalizacija obstoječih kapacitet z dopolnitvami integracijskega in sanacijskega programa je bila tretja sestavina in dopolnilo ter s tem tudi zaokrožitev srednjeročnega razvojnega programa. (Nadaljevanje na 2. strani)

DRŽAVNA ODLIKOVANJA ZA NAŠE SODELAVCE

Danes zvečer bo v dvorani Čufarjevega gledališča na Jesenicah koncert pihalnega orkestra Jeseniških železarjev. Za tem bo predsednik občinske skupščine Slavko Osredkar podelil državna odlikovanja našim sodelavcem s katerimi jih je odlikoval predsednik SFRJ Josip Broz Tito.

Državna odlikovanja bodo našim sodelavcem podeljena zaradi uspešnega poštvovalnega in prizadevnega delovanja na vseh področjih družbene aktivnosti in še posebej v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. Njihova prizadevnost je toliko bolj pomembna, ker soupada z uveljavljanjem nove organiziranosti samoupravnih organov in sindikalne organizacije pri nas.

Odlikovanja bodo prejeli:

RED DELA Z ZLATIM VENCEM: Berti Brun – jeklovlek, Djordje Tautović – prodaja.

RED REPUBLIKE Z BRONASTIM VENCEM: Anton Dežman – jeklovlek Drago Košir – transport, Leopold Lavtar – transport, Franc Lindič – žičarna, Štefan Ščerbič – kadrovski, Mirko Zupan FRS.

RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO: Ivan Bizjak – elektro toplotna energija, Andrej Močnik plavž, Cveto Praprotnik – elektrodni, Vladimir Stojan – jeklovlek.

RED DELA S SREBRNIM VENCEM: Franc Ambrožič – OTK, Anton Andreuzzi – adjustaža bluming, Janko Bauman – martinarna, Irena Biaggio – kadrovski, Slavko Bizilj – elektrodni, Miloš Cvijetković – martinarna, Albert Černi – plavž, Janez Frelj – PIV energija, Peter Frelj – valjarna bluming – štekel, Franc Gasar – transport, Franc Golba – plavž, Vitomir Gričar – plavž, Ivan Inglič – PIV, Marija Katrašnik – družbena prehrana, Tomaž Kavčič – adjustaža bluming, Janez Kernc – SEO, Jože Kokalj – plavž, Feliks Koren – upokojenec valjarne žice, Miroslav Lah – žebeljarna, Rudolf Majcen – upokojenec žičarna, Stanko Malej – SEO, Zdravko Markelj – valjarna profilov, Ivan Martelak valjarna 2400, Jakob Medja OTK, Davorin Mikula – žebeljarna, Vinko Mirtič – valjarna 2400, Anton Mrak – nabava, Franc Oman upokojenec hladna valjarna, Jože Oswald – livarna, Franc Panker upokojenec valjarne žice, Ludvik Podlesnik – šamotarna, Stanko Podobnik – livarna, Zdravko Pogačnik – kadrovski, Leopold Poznik – PIV, Ivan Rekar – upokojenec hladna valjarna, Zdravko Smolej – prodaja, Branko Stare – RTA, Martin Skulj – strojne delavnice, Anica Vister – SEO, Dominik Vojdec

IZREDNI DOSEŽKI V VALJARNI BLUMING IN ADJUSTAŽI ŠTEKLA

V tem mesecu so sodelavci v valjarni bluming-štekel kar dvakrat izboljšali svoj najboljši dnevni dosežek. Desetega aprila so z 2.373 tonami dnevne proizvodnje izboljšali dosežek najvišji dosežek, dan za tem, 11. aprila pa so z 2.485 tonami ponovno izboljšali ta svoj dnevni rekord. Ta dan so izvaljali 974 ton blokov v slabe za valjarno 2400, 658 ton blokov v gredice za valjarno žice in valjarno profilov in 853 ton blokov in slabov v predtrakove za valjarno štekel.

Ta nov dnevni rekord so sodelavci v valjarni bluming-štekel dosegli ob obratovanju potisne peči in šestih komor globinskih peči. Razen tega je bil tudi proizvodni program zelo sinhroniziran, zabeležili pa so tudi izredno nizke zastojne, ki so znašali prvi dan 8,7 in drugi dan 5,6 odstotka na obratovalni čas, medtem ko znašajo poprečni mesečni zastoji od 24 do 25 odstotkov. Seveda pa se ti dosežki povezujejo tudi z rednim dotokom vročega vložka iz jeklarn.

Nov najvišji dnevni dosežek so 12. aprila dosegli tudi sodelavci v adjustaži štekel Bela. Ta dan so odpremili 832 ton gotove proizvodnje iz 955 ton kolobarjev. Od tega so zrezali na liniji rezanja 498 ton pločevine, na bronx škarijah 230 ton kolobarjev za potrebe valjarne profilov in hladne valjarne, poleg tega pa ročno odpremili 104 tone za izvoz. Tudi ta dosežek je dosegel ob znatno manjših zastojih.

Seveda pa se v obeh primerih izredni delovni dosežki povezujejo z zavzetim in dobrim delom vseh delavcev, ki sodelujejo v delovnem procesu. Sodelavcem naše iskrene čestitke.

SEDANJE STANJE ZAHTEVA DOSLEDNOST IN DISCIPLINO

Gibanje proizvodnje in zalog gotovih izdelkov za prva dva meseca letošnjega leta v SFRJ kažejo zelo neugodne rezultate. Na sektorju kovinsko predelovalne in elektro industrije, ki sta največja potrošnika proizvodov črne metalurgije, je zabeležena tendenca upadanja proizvodnje in zelo naglo večanje zalog gotovih izdelkov. Za ilustracijo navajamo nekatere podatke iz uradne statistike za važnejše grupe proizvodov: (Nadaljevanje na 3. strani)

PRAZNIK OSVOBODILNE FRONTE

Osvobodilna fronta je postala tako naša, da ti stega velikega dne pred petintridesetimi leti, ko se je 27. aprila 1941 rodila v Vidmarjevi hiši pod Rožnikom v Ljubljani, ni mogel zabrisati niti čas, niti izredna dinamika zgodovinskih dogajanj. Nasprotno. Osvobodilna fronta se je v teh petintridesetih letih razrasla v mogočno drevo Socialistične zveze delovnih ljudi, kot najvišje demokratične zveze vseh za socialistično samoupravljanje opredeljenih delovnih ljudi in njihovih organizacij. Ta vseh ljudska organizacija Osvobodilna fronta, ki je uspela povezati delavce, kmete in delovno inteligenco ter vse napredne ljudi Slovenije, ki so na čelu s Komunistično partijo z bojem v narodnoosvobodilni vojni in socialistični revoluciji zrušili stari družbeni red in začeli ustvarjati socialistično samoupravno družbo, praznuje 35-letnico svojega rojstva.

Ce bi danes poskušali ugotavljati, kako so bila uresničena programska izhodišča Osvobodilne fronte, sprejeta ob njenem rojstvu, potem moramo priznati, da je dosedanja razvoj presegel tudi najdrzejša pričakovanja. Narod si je zapisal sodbo sam. Iz hlapcev Jernejev, Martinov Kačurjev in Kalandrov se razrašča svobodna skupnost proizvajalcev, v kateri delavski razred in vsi delovni ljudje razvijajo samoupravno demokracijo in v kateri osvobajajo sebe in svoje delo. Kultura ni več krizantema siromakova, temveč bogastvo bogatega, bogastvo delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Ustvarjena je trdna enotnost, bratstvo in enakopravnost jugoslovanskih narodov in narodnosti. Doseženi so rezultati, kakršni bi pred petintridesetimi leti mnogi imeli za utopijo.

Izmed osmih mož, ki so 27. aprila pred petintridesetimi leti ustanovili Osvobodilno fronto, zasadi to mogočno drevo, štirje ne živijo več. Dr. Fran Šturm, Boris Kidrič, Ferdo Kozak in pred nedavnim Boris Zihel, so mnogo prezgodaj zapustili fronto, ki so ji dali tako trdne osnove ob njeni ustanovitvi. Še živim dr. Jožetu Rusu, Josipu Vidmarju, dr. Alešu Beblerju in Tonetu Fajfarju pa ob tem jubileju želimo, da bi še dolgo uživali sadove drevesa, ki so ga zasadili na tako plodna tla.

V socialistični zvezi delovnega ljudstva kot najširši družbenopolitični osnovi samoupravljanja in fronti vseh organiziranih socialističnih sil na čelu z Zvezo komunistov kot avantgardno organizacijo delavskega razreda, delovni ljudje in občani danes uresničujejo politično in akcijsko enotnost socialističnih sil, usmerjajo družbeni razvoj na temelju oblasti in samoupravljanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Nadaljujejo veliki boj za razvoj socialistične samoupravne družbe, za osvoboditev dela in človeka, za humane odnose med ljudmi, za cilje, ki so bili zasnovani že pred petintridesetimi leti na ustanovnem sestanku Osvobodilne fronte. Zato je 27. april, dan Osvobodilne fronte, praznik vseh delovnih ljudi in občanov, ki so opredeljeni za socialistično samoupravljanje.

JAVNA RAZPRAVA O ZDRUŽEVANJU IN DELITVI SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1976 ZAKLJUČENA

V javni razpravi, ki je trajala od 15. 2. do vključno 6. 4. 1976 je o predlogu združevanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1976 razpravljalo: v TOZD Talilnice 80,9 % samoupravnih delovnih skupin, v TOZD Valjarne 88,8 % samoupravnih delovnih skupin, v TOZD Hladna predelava 85,5 % samoupravnih delovnih skupin, v TOZD VET 62,5 % samoupravnih delovnih skupin, v DS SS 77,4 % samoupravnih delovnih skupin.

S tem je bila podana osnova, da so delavski sveti TOZD in DSS skladno z določili statuta pripombe uskladjili in sprejeli ugotovitvene sklepe.

V javni razpravi je bilo podanih 108 predlogov, dopolnil in vprašanj. Poleg tega so vse samoupravne delovne skupine podale mnenje oziroma soglasje na predlog. Noben do-

polnilni predlog ni dobil verificirane večine. Vendar so nekateri predlogi tako pomembni, da jih je potrebno upoštevati pri letošnji delitvi sklada skupne porabe oziroma pri izoblikovanju predloga za prihodnje leto.

Največ predlogov je bilo podanih: 1. 32 samoupravnih delovnih skupin ali okrog 900 delavcev je mnenja,

da je potrebno jubilejne nagrade dvigniti. Nekateri samoupravne delovne skupine predlagajo povečanje deleža na leta zaposlitve. Predlogi se gibljejo med 30 in 40 din. Druge samoupravne delovne skupine zahtevajo povečanje osnove iz 200 na 400 din in ostale samoupravne delovne skupine imajo splošno zahtevo povišanja.

Predlog je že sam vseobsegajo povečanje osnove iz 100 na 200 din.

2. 17 samoupravnih delovnih skupin ali okrog 500 zaposlenih zahteva oziroma predlaga, da se iz sredstev namenjenih hokejskemu društvu in smučarski zvezi izdvoji 98.000 din za dograditev rekreacijskega centra na Kresu – Koroška Bela. Ti predlogi so v raznih variantah, a v bistvu vsi zahtevajo sredstva za Kres.

3. Deset samoupravnih delovnih skupin ali okrog 310 zaposlenih se zavzema za podelitev regresa v višini 1.000–1.200 din samo na aktivno zaposlenega. Poleg tega nekatere samoupravne delovne skupine na splošno zahtevajo višji regres.

Predlagani regresi so na osnovi sprejetih stališč sindikata Železarnice, kot usklajenih stališč sindikalnih organizacij Slovenskih železarjev, zadržali načela solidarnosti. Višina je usklajena s sprejeto sindikalno listo in je v povprečju na zaposlenega na zgornji dovoljeni meji, t.j. 1.200 din. (Nadaljevanje na 3. strani)

POZIV DOPISNIKOM

Vse dopisnike prosimo, da nam sestavke za prihodnjo številko dostavijo že v petek, 23. aprila, oziroma najnujnejše v ponedeljek, 26. aprila do 9. ure.

Uredništvo

Od 16. aprila do 1. maja poteka redno letno popravilo valjarne debele pločevine 2400. V tem času bodo poleg običajnih popravil zamenjali tudi temelje grebenjakov na progi. Izvajalec gradbenih del je Projekt Kranj. Delo je zelo obsežno in zahtevno, saj bo v tem času potrebno odstraniti stari temelj, kar pomeni 300 kubičnih metrov izkopov ter vgraditev novega, v katerem bo kar devet ton armature in 270 kubičnih metrov betona. – Vsa dela izvajajo po mrežnem programu in doslej potekajo po predvidenih rokih. Vsa ostala dela pri popravilih izvajajo naši domači vzdrževalci in delavci iz obrata valjarne 2400, brez zunanjih izvajalcev.

Nedvomno bo eno izmed najbolj konkretnih in glavnih težišč političnih akcij v prihodnjem obdobju javna razprava, sprejem in izvajanje zakona o združenem delu, o katerem se ravno v tem času pričenja široka javna razprava. O osnutku zakona, ki so mu nekele nadele ime »mala ustava«, morajo biti delavci in delovni ljudje v združenem delu najširše seznanjeni. Še več, ob konkretnem soočanju z dosedanjim samoupravnim razvojem in konkretno prakso, bodo delovni ljudje k osnutku dali tudi svoje predloge in dopolnila ter marsikje tudi korigirali predlagane rešitve, ker le tako jih bodo lahko tudi ustvarjalno izvajali v praksi. Ker osnutek zakona pomeni bistven prispevek pri nadaljnjem uresničevanju ustavnih določil, je izrednega pomena pri njegovem oblikovanju aktivna in neposredna udeležba samih ustvarjalcev v združenem delu. Te razprave pa bodo seveda potekale v neposredni povezanosti in kot nova spodbuda v prizadevanjih za stabilizacijo gospodarstva, povečanje proizvodnje in produktivnosti ter v povezavi s samoupravnim dogovarjanjem o načrtih in programih družbenega in ekonomskega razvoja. To pomeni, da bo razprava o osnutku zakona o združenem delu, morala potekati kot kompleksna družbenopolitična akcija.

V sklepih tretje seje centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, ki je bila 17. aprila in na kateri so obravnavali neposredne idejnopolične naloge Zveze komunistov Jugoslavije v boju za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v združenem delu je med drugim zapisano:

»S sprejemom zakona o združenem delu kot najpomembnejšega dokumenta, s katerim se nadalje obdelujejo družbenoekonomski odnosi in položaj delavcev v združenem delu v družbi, dobiva delavski razred močno orožje v boju za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih odnosov in doseganje položaja delovnega človeka kot svobodnega proizvajalca in ustvarjalca ter osnovnega subjekta pri odločanju o vseh vprašanih ekonomskega, političnega in družbenega dela.«

S tem smo hoteli le še enkrat poudariti izredni pomen predlaganega zakona in to, da bo potrebno vsestransko seznaniti delavce in delovne ljudi o idejnopolični vsebini predlaganih rešitev. Seveda pa bo to mogoče le z organizirano družbenopolitično akcijo.

RAZPRAVA O OSNUTKU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU OB KRITIČNI PRESOJI SEDANJIH SAMOUPRAVNIH RAZMER

V razpravah bo nedvomno pomenil pomemben prispevek k popolnejšemu in ustrežnejšemu zakonskemu urejanju socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosov, kritičen pristop do pomanjkljivosti in napak, ki so se pojavljale v dosedanjih samoupravnih praksih, kakor tudi mnenja, sugestije in predlogi, ki izhajajo iz dosedanjih izkušenj pri uresničevanju ustavnih določil v organizacijah združenega dela. Ustvarjalna angažiranost delovnih ljudi pri organiziranem proučevanju sedanjih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v vseh sredinah in na vseh nivojih s stališča osnovnih opredelitev zapisanih v osnutku zakona, bo hkrati lahko pomenila, da se bodo že v fazi sprejemanja zakona začeli spreminjati odnosi v duhu opredelitev, ki so označene v osnutku zakona. To z drugimi besedami pomeni, da mora razprava o osnutku zakona o združenem delu biti hkrati povezana s prizadevanji za preobrazbo družbenoekonomskih odnosov na podlagi osnovnih opredelitev v osnutku zakona.

Verjetno pa bomo v razpravah naleteli tudi na osporavanje pri posameznih rešitvah, ki bodo z idejnega stališča lahko pomenile odmak od ustavno že opredeljenih stališč in konkretnih idejnopoličnih rešitev, ki so vsebovane v sklepih kongresov Zveze komunistov. Seveda bomo taka stališča, ki bodo predvsem hotela zadržati stare odnose, morali v razpravah ločevati od tistih, ki izhajajo iz neznanja ali nerazumevanja. Odločno pa se bomo v razpravah morali tudi upreti vsem poskusom zavlačevanja, ki se običajno pojavlja pod besedami »češ počakajmo, kako bodo uredili drugje in podobno. Vse to v resnici vodi v pasivnost in umik od intenzivnega in temeljitega dela pri preobrazbi samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Javna razprava o osnutku zakona o združenem delu pa bi morala pomeniti tudi globlje teoretično in idejno-politično pojasnjevanje posameznih tem. To pa bo zahtevalo in pogojevalo vrsto seminarjev, tečajev in posvetovanj, na katerih se bodo družbenopolitični delavci usposabljali, da bodo lahko popolno obvladali bistvo vsebine in opredelitve, ki jih obravnava osnutek zakona o združenem delu.

V teh razpravah, kakor je bilo poudarjeno že v uvodu, pa se moramo prizadevati, da bomo to široko družbenopolitično akcijo povezovali z bojem za stabilizacijo gospodarskih tokov in da bomo izvajanje pravic do odločanja vseh in vsakega posameznika neposredno povezovali z odgovornostjo za racionalno gospodarjenje in upravljanje s sredstvi družbene lastnine in z odgovornostjo pri uresničevanju vseh nalog.

Ob koncu svojih sklepov centralni komitej Zveze komunistov Jugoslavije poudarja in poziva:

»Z odločno usmeritvijo h konkretnemu in ustvarjalnemu izvajanju ustave smo prišli v fazo, ki pomeni novo kvaliteto boja subjektivnih sil za njeno izvajanje.

Centralni komitej Zveze komunistov Jugoslavije poziva vse delavce in delovne ljudi v tovarnah, na kmetijskih posestvih in zadrugah, šolah, bolnišnicah, na fakultetah in v znanstvenih in kulturnih institucijah, v krajevnih in samoupravnih interesnih skupnostih, da ob vsestranskem idejnem in političnem angažiranju Zveze komunistov ter organizirani v Socialistični zvezi, sindikatih in drugih družbenopolitičnih organizacijah, razvijajo vsestransko pobudo in angažiranost v družbenopolitični akciji za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja in da dajo svoj vsestranski prispevek k razpravi, sprejemanju in izvajanju zakona o združenem delu. Pri tem gre za revolucionarno, globoko preobrazbo družbe, v kateri postaja odločujoči položaj delavskega razreda in delovnih ljudi stvarnost v tisti meri, v kakršni se oni sami — ob programskih opredelitvah ZK, vgrajenih v ustavi — aktivirajo, organizirajo ter gradijo močan in učinkovit sistem socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.«

(Nadaljevanje s 1. strani)

ma Slovenskih železarn do leta 1975 v enovit in usklajen načrt.

Sprejeta politika in cilji srednjeročnega razvoja so predvidevali vključevanje razvoja črne metalurgije Slovenije v postavljene proporce družbenega načrta razvoja Jugoslavije in Slovenije ter usklajitev z zasnovami proporcev razvoja črne metalurgije Jugoslavije za načrtovano obdobje. Kot nadaljnje osnove, cilji in naloge razvojnega programa je bilo v politiko razvoja vključeno naslednje:

Politika in cilji razvoja:

- s povečanjem produktivnosti, boljšim in bolj ekonomičnim izkoriščanjem obstoječih proizvodnih zmogljivosti doseči ugodnejše poslovne rezultate.

— Znižanje proizvodnih stroškov izdelave jekla.

— Proizvodnjo prilagoditi potrebam tržišča in razvojnim programom predelovalne industrije.

— Delitev in specializacija proizvodnje začete z integracijskim programom z namenom delitve programa in izpolnjevanja uvedbenih tehnoloških procesov.

— Ekonomika proizvodnje je v Slovenskih železarnah pogojena s proizvodnjo večjega deleža kvalitetnih, predvsem pa plemenitih jekel in večje stopnje nadaljnje predelave vroče valjanih, kovanih in ulitih izdelkov.

— Ob relativno nizkih naložbah v investiciji in s povečanjem obsega trajnih obratnih sredstev doseči boljše poslovne uspehe.

— Zaradi ugodne menjave, zemljepisne lege in specializiranega programa proizvodnje, ki ustvarja možnost tržnih viškov, je bila v razvojnem programu poudarjena usmeritev na izvoz tako, da bi bil delež vrednosti izvoza 15 odstotkov realizacije.

URESNIČITEV SREDNJEROČNEGA RAZVOJNEGA PROGRAMA

Osnova za sprejeto razvojno politiko ni bila v bistvenem količinskem povečanju proizvodnje jekla. Predvidena letna rast je znašala vsega 4,6 odstotkov. V razvojnem načrtu je bilo predvideno, da bomo leta 1975 dosegli 800.000 ton, dosegli pa smo 795.008 ton, torej le nekaj manj od predvidevanj. V zadnjih dveh letih razvojnega obdobja je bila v nekaterih mesecih proizvodnja, ki dokazuje, da smo srednjeročni načrt v kapacitetah za proizvodnjo jekla dosegli. V petih letih se je proizvodnja jekla povečala za 165.000 ton.

Popolnoma novozgrajena kapaciteta je bila samo električna peč v železarni Štore, na kateri so leta 1975 proizvedli okoli 62.000 ton. Preostalih 103.000 ton povečanja v letni proizvodnji pa je rezultat boljše izkoriščenosti obstoječih metalurških peči v železarnah.

Za blagovno proizvodnjo smo načrtovali, da bo znašal letni porast 6,8 odstotkov in da bo po količini izenačena s predvideno količino proizvodnje jekla. Planirana je bila nabava polizdelkov iz drugih jugoslovanskih železarn, kar bi zagotovilo vložek za letno proizvodnjo 801.500 ton blagovne proizvodnje.

V realizaciji srednjeročnega razvojnega programa je bila blagovna proizvodnja povečana od 527.780 ton leta 1970 na 704.111 leta 1975. Povečanje znaša 173.331 ton ali 32 odstotkov realizirana je bila predvidena letna rast 5,8 odstotkov. Da načrt ni bil realiziran sta dva osnovna vzroka. Predvidena nabava polizdelkov iz železarn Smederevo ni bila mogoča v zadostni količini, ker so v Smederevu zakasnil z izgradnjo in niso mogli dobaviti s pogodbo dogovorjenih količin. Kasnitev izgradnje hladne valjarne Železarnice Jesenice je drug neposreden vpliv, poleg vrste manjših neizvršenih investicij v vroči, hladni predelavi in na področju višje stopnje predelave, ki so bile načrtovane v srednjeročnem razvojnem programu do leta 1975. Med temi so pomembnejše: rekonstrukcija valjarne žice v železarni Jesenice, delitev srednje in lahke proge v valjarni železarni Ravne, nabava ogrodja za valjanje specialnih profilov v železarni Štore in drugo.

Glede strukture proizvodnje po stopnji predelave, je bil načrtovan bistven premik v smeri višje stopnje predelave.

V vroči predelavi naj bi se delež znižal od 73 odstotkov iz leta 1971 na 51,5 odstotkov leta 1975. V hladni predelavi bi se moral povečati od 18 odstotkov na 34 odstotkov in na višji stopnji predelave od devet odstotkov na 14,5 odstotka. Kasnitev predvidenih investicij je imela za posledico tudi zaostanek v planiranem premiku strukture proizvodnje. V vroči in hladni predelavi se je delež znižal po en odstotek in se v finalizaciji dvignil na 11 odstotkov, kar je daleč od načrtovanega premika.

Največji delež bi prinesla gotovo hladna valjarina na Jesenicah, ki bo pričela s poskusno proizvodnjo že letos v jeseni.

Kvalitetna struktura proizvodnje surovega jekla je bila leta 1970 z deležem navadnih kvalitet 4,7 odstotkov. Delež kvalitetnih ogljikovih in nizkolegiranih jekel je znašal 65,9 odstotkov in delež plemenitih jekel 29,4 odstotka. Po petih letih se je znižal delež navadnih jekel na tri odstotke, kvalitetnih ogljikovih in nizkolegiranih jekel na 56 odstotkov, obično se je pa povečal delež plemenitih jekel in to na 42 odstotkov.

Po dokončanju razvojnega programa je srednjeročni plan do leta 1975 predvideval, da se bo letna eksterna realizacija povečala za 1.234 milijon din, kar bi pomenilo, da prinese vsak vloženi dinar tudi dinar dodatne realizacije, ker je bilo predvideno, da bodo naložbe v osnovna sredstva znašale 1.233 milij. dinarjev.

V srednjeročnem obdobju so Slovenske železarnice investirale v osnovna sredstva okoli 2.240 milij. dinarjev, realizacija leta 1975 je bila zvišana v primerjavi z realizacijo iz leta 1970 za 5.012 milij. dinarjev. Vloženi dinar je dal v pretečenem letu torej 2,23 dinarjev realizacije, kar poleg izboljšanja poslovanja kaže tudi na to, da veliko predvidenih investicij ni bilo realiziranih.

Poslovanje Slovenskih železarn v obdobju od 1971 do kraja preteklega razvojnega obdobja lahko ocenjujemo kot ugodno. Leta 1970 je bil delež akumulacije v celotnem dohodku združenega podjetja 7,7 odstotkov. Z uvedbo mehanizma cen se je delež akumulacije v letu 1971 zvišal na 12,3 odstotke in se je držal približno na tem nivoju vsa leta.

Za izvoz je bilo v razvojnem programu predvideno, da bi morali doseči vrednost 15 odstotkov realizacije. Leta 1974 se je realizacija izvoza že zelo približala postavljenemu cilju in je znašala 14 odstotkov vrednosti prodaje. Zaradi znanih težav v zvezi z recesijo prodaje proizvodov črne metalurgije na svetovnem trgu in splošno gospodarsko krizo, je izvoz v letu 1975 občutno padel.

Specializacija proizvodnje je med delovnimi organizacijami v okviru Slovenskih železarn izpeljana tako daleč, da predstavlja prekrivanje programov v blagovni proizvodnji samo še okoli 0,5 odstotkov količine.

Medsebojne menjave, ki predstavljajo v pretežnem delu oskrbo vložka za boljše izkoriščanje kapacitet integriranih delovnih organizacij, so dosegle leta 1975 količino nekaj nad 54.500 ton, kar je več kot je bilo predvideno za medsebojne menjave tudi po srednjeročnem planu. Med železarnami je znašala menjava 27.400 ton, kar je zopet manj kot je predvideval načrt iz leta 1970. Na eni strani ni bilo tehnično-tehnoloških možnosti in tudi potreb, na drugi strani pa so bile potrebe leta 1973 pridruženih delovnih organizacij predelovalcev žice večje, kot možnosti oskrbe.

POZIV ZA SPREMEMBO DELOVNEGA ČASA

Pod naslovom Neustrezen delovni čas, je bil pred kratkim v Delu objavljen prispevek, v katerem avtor pravi, da od 250 tisoč Jugoslovancev, kolikor jih vsak dan ne pride na delo, ima skoraj polovico razne opravke pred okenci v občinah, bankah, ambulantah, otroških ustanovah itd. Vse te javne službe ne delajo niti popoldan niti ob sobotah. Takšna praksa je lani pojela 63 milijonov delovnih dni in več milijonov dinarjev, ugotavlja beograjska Borba.

Zaradi tega je sindikat pozval občinske skupščine, naj spremenijo delovni čas. Pri tem je bilo rečeno, da je nujno čimprej uvesti drugačen razpored delovnega časa. Potreben je spremenljiv delovni čas, dvakraten, drseč, v izmenah, ob reorganizaciji šalterskih služb. To pa ni mogoče narediti za vse enako, temveč po potrebah konkretnega okolja in po natančni analizi potreb.

V sindikatih poudarjajo, da je prilagajanje delovnega časa povezano tudi z nagrajevanjem po delu. To pomeni, da je potrebno delavce v organih uprave, zdravstva, otroškega varstva in drugih družbenih in storitvenih dejavnostih za delo popoldne, v izmenah ali dvakratno delo posebno stimulirati.

Akcija seveda ne bi dala rezultatov, če hkrati ne bi imeli pred očmi tudi delovnih organizacij, kjer bi morali biti delavci prav tako zainteresirani za boljše izkoriščanje delovnega časa. Za sedaj je namreč znano, da tako, kot delajo javne službe v občinah, delajo v glavnem tudi službe v podjetjih, to je dopoldan.

Ob tem pozivu sindikata bi se morali zamisliti in ukrepati tudi v jese- niški občini. V zdravstvu in otroškem varstvu verjetno sprememb ne bi bilo treba, saj delajo v glavnem povsod že sedaj v dveh izmenah. Tudi specialisti ordinirajo v glavnem

POVZETEK

Namen današnje informacije ni podrobna analiza realizacije posameznih načrtovanih investicij, temveč dati pregled izvršitve postavljenih ciljev razvojnega programa za obdobje 1971—1975. Če na kratko povzamemo dosežene rezultate ugotovimo:

— Proizvodnja jekla se je dvignila od 630.309 v letu 1970 na 795.008 ton z letno stopnjo rasti 4,5 odstotkov ali praktično v načrtovanem obsegu. Kapacitete so večje kot 800.000 ton, kolikor je bilo načrtovano.

— Blagovna proizvodnja se je dvignila od 571.499 ton na 704.111 ton in letni porast znaša 4,2 odstotka. Osnovne kapacitete primarne predelave za realizacijo 800.000 ton blagovne proizvodnje obstajajo. Manjša blagovna proizvodnja od predvidene, je posledica nezagotovljenega vložka in tržne situacije.

— Strukturalno izboljšanje proizvodnje ni bilo doseženo v načrtovanem obsegu zaradi kasnitve investicij v hladno predelavo in finalizacijo. Z integracijo predelovalcev žice v Slovenske železarnice decembra 1973, je bilo razširjeno področje nadaljnje stopnje predelave izdelkov črne metalurgije.

— Zaradi termiskega premika nekaterih investicij predvsem v valjarnah, še ni bilo mogoče v celoti realizirati predvidene ukinitve obratov in naprav z neekonomično in neoperspektivno proizvodnjo.

— Rentabilnejšemu poslovanju so dali svoj delež izboljšani izpleni, racionalizacija v porabi reprodukcijskih materialov in izboljšanje produktivnosti dela.

— Leta 1971 je znašala proizvodnja za prodajo 4.02 tone na zaposlenega, leta 1975 pa 4,34 tone, čeprav se je spremenila struktura proizvodnje, ki zahteva sorazmerno intenzivnejše zaposlovanje.

— Od skupnega povečanja proizvodnje jekla se samo 62.000 ton letne proizvodnje v letu 1975 nanaša na novo kapaciteto, ostalo povečanje je rezultat boljše izkoriščenosti obstoječih proizvodnih naprav in povečanje proizvodnosti dela.

— V kvalitetni strukturi proizvodnje je bil dosežen pomemben premik vendar ne v načrtovanih odnosih, kar je tudi posledica terminskega premika programa investicij.

Z letošnjim letom smo stopili v novo srednjeročno razvojno obdobje. Ena poglobitvenih nalog in ciljev razvojnega načrta do leta 1980 je dokončati začetke kasnele investicije in uskladiti ter zaokrožiti že dane proizvodne kapacitete z dopolnitvami ki bodo pomenile optimizacijo v tehnološkem in ekonomskem smislu. Za leto 1980 predvideva osnutek razvojnega načrta, naj bi v slovenskih železarnah proizvedli milijon ton surovega jekla. Upamo, da bomo uspeli vsaj v tolikšni meri kot je bilo doseženo v preteklem razvojnem obdobju do leta 1975.

Milan Marolt

JAVNA RAZPRAVA O ZDRUŽEVANJU IN DELITVI SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1976 ZAKLJUČENA

(Nadaljevanje s 1. strani)

4. Sedem samoupravnih delovnih skupin predlaga povečanje vrednosti bonov za malice. Regresiranje za prehrano med delom ne gre iz sklada skupne porabe. Predlogi bodo posredovani odboru za življenjske pogoje in družbeni standard, da o njih razpravlja in odloča.

5. Poleg navedenih pomembnejših predlogov, so bili v razpravi podani še drugi zelo pozitivni predlogi, mnega in vprašanja posameznih samoupravnih delovnih skupin. Razprava o združevanju in delitvi sklada skupne porabe je dogovor celotnega kolektiva, zato smo dolžni javno podati poročilo in pojasniti na vse predloge in vprašanja samoupravnih delovnih skupin.

REGRESI ZA LETNI DOPUST

Na vprašanja oz. predloge o solidarnostnem načelu delitve regresov za letni dopust smo delno že odgovorili. V letu 1975 je bilo na osnovi solidarnostnega načela deležnih regresov: 994 nezaposlenih žena in 4.396 otrok naših delavcev. Pri tem menimo, da imajo prav tisti, ki želijo, da bi se regresiranje letnih dopustov uskladilo med delovnimi organizacijami.

Predlogi, ki se nanašajo na valorizacijo oz. povečanje regresov so bili tako v sprejeti sindikalni listi za leto 1976 kot v predlogu delitve sklada upoštevani. Povprečna višina izplačanih regresov za leto 1976 je v primerjavi s preteklim letom za 22 % višja. Opomniti je potrebno, da nas skupni dogovor o sprejetju sindikalne liste obvezuje, da bo splošna poraba (razen za stanovanjsko gradnjo in solidarnosti) rasla za 25 % počasneje kot doseženi dohodek.

REGRESI ZA POČITNIŠKE DOMOVE

Namen lastnih počitniških domov je, da omogočimo čim večjemu številu zaposlenih in njihovim svojcem enotno bivanje na morju. Prehod na ekonomske cene pomeni skoraj isto kot če se odrečemo tem domovom. Zato mislimo, da je prav, če le vsako leto delno regresiramo. Delež posrednega regressa se je za leto 1976 znižal in z neupoštevanimi fiksnimi stroški predstavlja le okoli 20 % oskrbnega dne.

Podpiramo stališče sindikata, ki se prizadeva:

- da izmenično koristi letovanje naših počitniških domovih čim večje število članov delovne skupnosti in njihovih svojcev in
- da s stimulativnejšim regresiranjem v pred in posezoni povečamo število koristnikov in razširimo sezono dopustov.

SOLIDARNOSTNA POMOČ

V prizadevanju za večjo stabilizacijo je nesporemljiv predlog o povečanju sredstev za sindikalne odbore iz 0,36 % na 0,40 % neto OD. Predlagatelj bi moral upoštevati vse postavke solidarnostne pomoči (solidarnostni sklad IO sindikata, društva upokojevcem), ki v skupnem znesku predstavljajo več kot 0,40 % neto OD. O namenskem koriščenju tako združenih sredstev po sindikalnih odborih pa je prav, da le-ti troše ne te sredstev uskladijo z določili točke 30 Sindikalne liste.

NAGRADE OB ODHODU V POKOJ

Sporazum Slovenskih železnar o uveljavitvi Sindikalne liste natančno določa v členu 50 način izplačevanja odpravnine oz. nagrade ob odhodu v pokoj.

Odpravnina znaša najmanj dva in največ tri neto povprečne mesečne OD na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu. Sporazum Sloven-

skih železnar določa, da pripada odpravnina ob odhodu v pokoj tudi svojcem umrlega delavca:

- do 20 let delovne dobe 2. mes. OD
- nad 20 do 30 let 2,5 mes. OD
- nad 30 let 3 mes. OD

Če je smrt posledica nesreče pri delu, pripadajo družini takega delavca v vsakem primeru trije povprečni mesečni OD, doseženi v SR Sloveniji v preteklem letu.

Izplačilo odpravnine ne izključuje nagrade za delovni jubilej.

Vsakemu delavcu pripada odpravnina izključno samo ob odhodu v pokoj. V nobenem primeru ni do odpravnine upravičen delavec, ki se je po upokojitvi ponovno zaposlil.

JUBILEJNE NAGRADE

Predlogi so bili glede na omejitve sklada delno upoštevani. Povečanje osnove iz 100 na 200 din in na leto zaposlitve iz 20 na 25 din v povprečju, predstavlja povišanje za 45 % v primerjavi s preteklim letom. Upokojeni delavci, ki še nadalje delajo so upravičeni le do osnove oz. pri manj kot štiriurnem delu do polovice osnove.

DRUŽBENI STANDARD IN SPLOŠNE POTREBE

Četrtno sklada skupne porabe je namenjeno za reševanje stanovanjske problematike. Pri podeljevanju kreditov za individualno gradnjo in adaptacijo stanovanj, se predhodno vsako leto izvede kontrola faze izgradnje in nujnosti adaptacije. V letošnjem letu je bila komisija sestavljena: predsednik odbora samoupravne delavske kontrole, namestnik predsednika stanovanjske komisije in gradbeni tehnik. Pri izdelavi predloga se je dosledno upošteval razpis. Podrobno poročilo in podelitev kreditov bo javno objavljeno.

Utemeljena so mnenja SDS, da so naložbe v družbeni standard, glede na problematiko nezadostna ter bo potrebno v okviru srednjeročnega plana nameniti za to več sredstev.

DRUŽBENA PREHRANA

O povečanju vrednosti denarnih bonov bo razpravljala odbor za delovne in življenjske pogoje, ker le-ti niso sestavni del sklada.

O delovni enoti družbena prehrana, ki je sestavni del železarne in določiti politike na področju prehrane — predvsem toplih malic, bodo SDS prejelo obširno poročilo in predloge v razpravo v mesecu maju, pri čemer se pričakujejo prav od SDS predlogi za izboljšanje te dejavnosti.

SREDSTVA ZA NOVE VLÓGE

Upoštevanje so pripombe za prazdelitev sredstev za športno dejavnost.

V celoti se strinjamo z mnenji in predlogi večine SDS, ki sicer v različnih variantah v bistvu pa enotno želijo, da se delitev sklada skupne porabe:

- predvsem usmeri za dograditev oz. izgradnjo kulturnih, športnih in šolskih objektov, za kar naj bi samoupravne interesne skupnosti v okviru občine izdelale prioriteten program;
- da se sklad skupne porabe, namenjen za širše potrebe ne deli na vse mogoče in nemogoče stranke. To je predvsem za redne vzdrževalne in funkcionalne potrebe društev in organizacij, kar bi kazalo, da se pokriva iz redno združenih sredstev po prispevnih stopnjah za posamezno samoupravno interesno skupnost;
- in končno, da se v skupne naložbe vključijo vse delovne in druge organizacije v občini.

KRAJEVNE SKUPNOSTI

Potrebe krajevnih skupnosti za urejanje krajevnih-komunalnih zadev so obsežne. Vsako leto se več krajevnih skupnosti od koder prihajamo na delo v Železarno obrača na Železarno za finančno pomoč. V letošnjem predlogu se je za te potrebe predvidela minimalna vsota sredstev. Tudi pri tem velja načelo, da krajevne skupnosti, predvsem jese-niške in radovljiške občine, izdelajo prioriteten program potreb, tako, da ne bi prevladovala delitev po ključu zaposlenih krajanov. Število zaposlenih naj bo le merilo združevanja sredstev in ne delitve.

Za krajevne skupnosti občine Jesenice ni v delitvi sklada posebne postavke. Upoštevati pa je potrebno vse tiste naložbe, ki so več ali manj skupnega pomena za vse krajevne skupnosti v občini kot so: mrliške vežice, plazovi, transformator, razširitev otroškega varstva itd.

O navedenem povzetku analize razprav samoupravnih delovnih skupin je 8. aprila razpravljaj odbor za gospodarstvo pri DS Železarne in predlagal DS TOZD in Skupne službe, da sprejmejo ustrezne ugotovitvene sklepe.

Delavski svet TOZD in Skupne službe, so na svojih rednih sejah v dneh od 15. do 20. aprila sprejeli naslednje ugotovitvene sklepe:

5.1. Jubilejne nagrade naj se za leto 1976 povišajo:

- osnova iz 100 din na 200 din in
- delež na leta zaposlitve iz 20 na 25 din

S tem se povprečna jubilejna nagrada poveča v primerjavi z letom 1975 za 45 %.

5.2. Za dograditev rekreacijskega centra na Kresu — Koroška Bela se izdvoji 100.000 din, s tem, da se poziciji za hokej društvo in smučarsko zvezo, ki znašata vsaka po 400.000 din znižata na 350.000 din.

5.3. Naknadno prispele vloge:

- za dodatno združevanje sredstev za osnovno šolstvo v višini po 350 din na zaposlenega ali okrog 2.000.000 din,
- za potrebe krajevnih skupnosti v višini po 300 din na zaposlenega ali okrog 1.600.000 din,
- sofinanciranje II. programa RTV se odloži do zaključka III. tromesečja.

V skladu s sprejetim določilom sklada skupne porabe lahko delavski svet Železarne sprejme določene korekture sprejetih osnov delitve.

KADROVSKI SEKTOR

SEDANJE STANJE ZAHTEVA DOSLEDNOST IN DISCIPLINO

(Nadaljevanje s 1. strani)

(indeksi)	Proizvodnja I - II. 76; I - II. 75	Zaloge 29. II. 76; 28. II. 75
Kamioni in kamioneti	107	294
Avtobusi	50	197
Specialna terenska vozila	107	390
Prikolice za kamione	92	220
in traktorje	78	352
Motorna kolesa	77	156
Poljedelski stroji	93	199
Traktorji	88	192
Poljedelsko orodje	72	135
Razno orodje	95	122
Emajlirana posoda	102	144
Kovinsko pohištvo	96	181
Peči in šted. na trda goriva	68	155
Ostali proizv.	72	141
za široko potrošnjo	104	264
Kolesa	102	295
Kovinske naprave	86	117
Veliki rotacij. stroji	106	284
Srednji rotac. stroji	77	373
Mali rotacijski stroji	84	166
Mikromotorji		
Hladilniki		

Vzroki za prikazana neugodna gibanja so v večjem številu dejavnikov kot so:

— Še vedno je prisotna trajajoča recesija na evropskih tržiščih. Zato mnoge dežele zadržujejo v ekonomski politiki pravilo večanja izvoza in zmanjševanje uvoza z uporabo tudi fizične prepovedi.

— V okviru izvajanja stabilizacijske politike in oblikovanja nekaterih načelnih stališč ekonomike, v tem trenutku že aktivno deluje več za-

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KO

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 26. 4.	KAVČIČ EDO	KOVAČ JANEZ
TOREK — 27. 4.	TORKAR STANE	JELOVČAN JOŽE
SREDA — 28. 4.	LOGAR IGOR	MARKEŽ VALENTIN
ČETRTEK — 29. 4.	FALETIČ JANEZ	PETERNEL JANEZ
PETEK — 30. 4.	ISKRA BRANE	DOLINAR SAŠO
SOBOTA — 1. 5.	ROTAR VINKO	SITAR ANTON
NEDELJA — 2. 5.	ARH JANEZ	MOLAN IVAN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: od 6.00 do 18.00 ure
dnevni dežurni od 18.00 do 6.00 ure
nočni pa

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 26. do 30. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. obratna ambulanta
popoldan: II. in IV. obratna ambulanta

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta
popoldan: I. zobna ambulanta

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. popoldan od 13. do 19.30.

OBRATOVANJE ŽELEZARNE OB PRAZNIKU DELA

Letošnje praznovanje praznika dela sovpada z nedeljo, zato je potrebno, da smo pri ustavljanju in zaganjanju obratov dosledni, da bi tako ne prišlo do nepotrebnih neskladij.

Praviloma obrati prenehajo z delom 1. maja ob 6. uri zjutraj in pričnejo z obratovanjem v torek 4. maja ob 6. uri zjutraj.

V tem času pa zaradi narave tehnološkega procesa in posebnega interesa Železarne za proizvodnjo, v osnovnih metalurških obratih obratujejo po naslednjem programu:

Aglomeracija — 1. 2. in 3. maja ne obratuje.

Plavž — dela v času mirovanja jeklarne to je 1. in 2. maja z eno pečjo. Jeklarna — preneha z delom 1. maja ob 6. uri zjutraj in začne s ponovnim zakladanjem 2. maja ob 22. uri, 3. maja ob 6. uri zjutraj pa začne normalno obratovati.

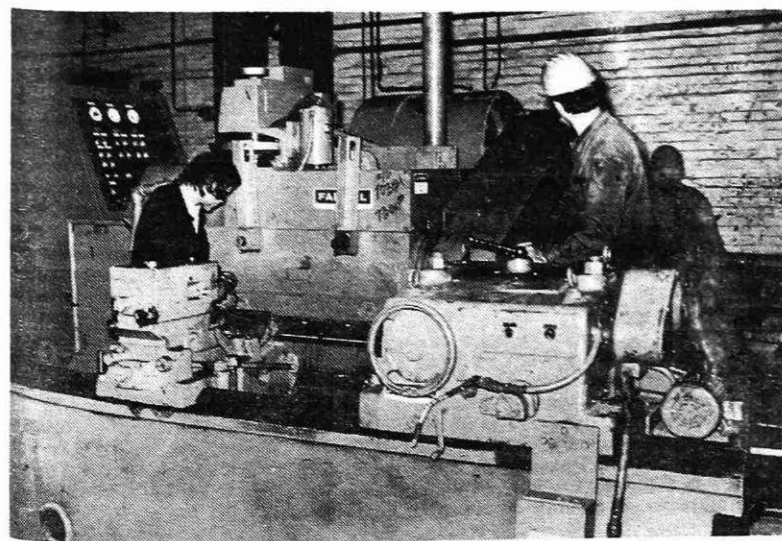
Bluming — preneha z delom 1. maja ob 6. uri zjutraj in prične 2. maja ob 6. uri zjutraj zakladati hladni vložek ter prilagodi obratovanje uporabi tega vložka. Tako bomo znižali zaloge hladnega vložka.

Valjarna žice — preneha z delom 1. maja ob 6. uri zjutraj in prične ponovno z obratovanjem 3. maja ob 6. uri zjutraj. Ta dvodnevna prekinitev je potrebna zaradi prejemnih naročil vlečene žice.

Vzdrževanje, energija in transport — prilagodijo svoje obratovanje tako, da bo zagotovljeno posluževanje proizvodnih obratov. Po posebnih programih se opravi vsa planirana popravila (50 t žerjav v jeklarni, elektro napajalna naprava, žarilne peči v HVŽ itd.) in remontu (valjarna 2400).

Vse temeljne organizacije naj pospravijo in uredijo obrate ter pripravijo proizvodne naprave za normalno obratovanje.

glavni direktor: Peter Kunc

Montaža novega brusilnega stroja v strugarni valjev za potrebe nove hladne valjarne

konov, ki naj bi posredno ali neposredno prispevali h kvalitetnemu gospodarstvu oziroma razvijanju ekonomike po ustavnih načelih. Pri tem imamo v mislih zakon o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev (osnovni namen je usmeritev proizvodnje na realna tržišča in kupce) ter zakon o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka v temeljni organizaciji združenega dela (med ostalimi je osnovni namen spravljati porabo v okviru razpoložljivih sredstev).

Pod vplivom teh zakonskih ukrepov se je pokazal razširjen pojav gospodarskih organizacij s proizvodnjo brez ustreznih tržišč, z neracionalno

oskrbo s surovinami in reprov-materiali ter s prekomernim medsebojnim kreditiranjem. V procesu delovanja zakonskih ukrepov imamo tudi med našimi kupci precejšnje število takih podjetij, ki zaradi enega ali drugega razloga niso sposobni sklepati pogodb za nabavo naše blagovne proizvodnje. V teku so tudi aktivnosti, da se zagotovi ustrezno plačevanje preko področnih bank ali podjetij — partnerjev ter trgovine. Proces je zapleten in zahteva določen čas preverjanja.

Spričo trenutno take situacije na našem tržišču, se tudi mi opredeljujemo za selektivno politiko, ki pa povzroča velike težave v težnji, da bi obdržali planirano kontinuiteto proizvodnje. Na podlagi rezultatov, ki so nam jih pokazale opravljene analize, v tem trenutku lahko pokriva-mo operativni program za mesec april in maj po posameznih obratih takole:

	Plan II. kv. 76	Sprejeta naroč. za II. kv. 76	Indeksi
TOZD VALJARNE	49.695	31.278	63
— Valjarna 2400	20.700	16.892	82
— Stekel	24.000	12.174	51
— Valjarna žice	4.995	2.212	44
TOZD HLADNA PREDELAVA	38.235	21.435	56
— Jeklovlek	5.470	4.214	77
— Žičarna	10.985	4.681	43
— Hladna valjarna	7.070	4.789	68
— Profilarna	6.290	753	12
— Žičniki	2.950	2.033	69
— Bodeča žica	300	232	77
— Elektrode	3.750	3.506	93
— Prašek	200	206	103
— VP žica	370	206	56
— VAC	600	423	71
— EPP	250	253	101
SKUPAJ:	87.930	52.713	60

Sektor prodaje je v stalnih stikih s kupci glede njihove likvidnosti in bo ukrenil vse, da naročila z zagotovljenim plačanjem po najkrajši poti dostavlja prizadetim TOZD.

V taki situaciji so tako zvezna kot republiške gospodarske zbornice organizirale akcije za ožvitev gospodarstva, ki se poleg problemov med-

sebojnega plačanja, srečuje tudi s precejšnjimi težavami na tržišču oziroma plasmaju proizvodnje. Gre za načrtni pristop k širši selektivni

(Nadaljevanje na 6. strani)

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Hladna predelava

33. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

V ponedeljek, 12. aprila je bila 33. seja odbora za dohodek in nagrajevanje. Predsednik odbora Anton Klemenc je predlagal za dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje; pregled doseženega osebnega dohodka v mesecu marcu; doseganje premij po učinku in razno.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so člani odbora ugotovili, da so bili vsi sklepi v celoti izvršeni.

Primerjavo osnovnih podatkov o doseženem osebnem dohodku v mesecu marcu je podal predstavnik oddelka za nagrajevanje. Na osnovi primerjave so člani odbora ugotovili, da je osebni dohodek v mesecu marcu praktično ostal na istem nivoju. Razlika v odnosu na mesec februar se izraža za Železarno kot celoto v povečanju številu ur, manjšem številu nedeljskih ur, znatno manjšem številu ur koriščenega sobotnega dopusta, slabšem učinku in povečanju prispevkov iz osebnega dohodka.

Povprečni osebni dohodek na zaposlenega je v Železarni v februarju znašal 4.040 din, v mesecu marcu pa 4.076 din na osebo ali 0,89 % več.

Povprečno število ur na osebo znaša za Železarno v februarju 179,9, v marcu pa 190,2 ur na osebo. Stimulacija na izvrševanje operativnega programa je bila v marcu devet

odstotkov in je ista kot v mesecu februarju. Odstotek učinka je v marcu nekoliko nižji in znaša 32,53, medtem ko je bil v mesecu februarju 32,84 %.

Na nivoju temeljne organizacije združenega dela Hladna predelava je doseženi osebni dohodek v mesecu marcu nekoliko višji od predhodnega meseca in znaša povprečno 3.807 din na osebo, kar je za 75 dinarjev povprečno na osebo več kot v mesecu februarju. Večje je tudi število opravljenih ur na osebo in znaša v mesecu marcu 191,7 ur, v februarju pa samo 181,1 ur. Odstotke stimulacije na izvrševanje operativnega programa je v mesecu marcu enak prejšnjemu mesecu in znaša 8 %. Opaža pa se nižji učinek v primerjavi z mesecem februarjem. Za marec znaša odstotek učinka povprečno za temeljno organizacijo 31,09, medtem ko je bil v februarju 31,73. Podatki za posamezne obrate hladne predelave so naslednji:

	osebni dohodek din/os		razlika
	februar	marec	
vodstvo TOZD	5.073	5.234	+ 161 din
hladna valjarna	3.860	3.889	+ 29 din
žičarna	3.958	4.079	+ 121 din
profilarna	3.877	3.627	- 250 din
vratni podboji	3.376	3.732	+ 356 din
jeklovlek	3.712	3.769	+ 57 din
elektrodni obrat	3.398	3.542	+ 144 din
žebljarna	3.366	3.456	+ 90 din

Osebni dohodek je bil dosežen ob naslednjem številu ur:

	februar	marec
vodstvo TOZD	176,0	184,9
hladna valjarna	183,3	193,6
žičarna	182,6	191,7
profilarna	181,5	187,1
vratni podboji	176,1	187,1
jeklovlek	179,3	189,2
elektrodni obrat	180,5	195,9
žebljarna	178,0	188,7

Operativni program je bil dosežen v žičarni, jeklovleku, elektrodnom obratu in v žebljarni, medtem ko je

bilo za hladno valjarno in profilarno potrebno izvršiti korekcijo na izvrševanje operativnega programa, ker je bilo ugotovljeno, da ga ta dva obrata nista izvršila zaradi objektivnih razlogov, kot so pomanjkanje naročil, težave zaradi neustreznega vložka in pogostih menjav na orodjih.

Odstotek stimulacije na izvrševanje operativnega programa je naslednji:

	febr.	marec
vodstvo TOZD	8	8
hladna valjarna	6	6
žičarna	10	11
profilarna	10	6
vratni podboji	8	8
jeklovlek	6	9
elektrodni obrat	8	10
žebljarna	6	8

Odstotek premij po učinku je naslednji:

	febr.	marec
vodstvo TOZD	35,00	36,00
hladna valjarna	30,63	29,20
žičarna	33,12	33,32
profilarna	32,69	29,54
vratni podboji	34,93	34,89
jeklovlek	33,80	34,00
elektrodni obrat	29,43	29,39
žebljarna	28,66	26,00

Pregledane so bile tudi dosežene norme in premije, ki znašajo:

	norme	pre-mije
hladna valjarna	1,26	1,41
žičarna	1,34	1,36
elektrodni obrat	1,29	1,37
žebljarna	1,25	1,33
jeklovlek	1,34	1,35
profilarna	1,27	1,33

Odbor je obravnaval še predlog obratovodstva za priznanje stimulacijskega dodatka in ga ugodno rešil. JS

21. SEJA ODBORA ZA DELOVNE IN ŽIVLJENJSKE POGOJE PRI DS ŽELEZARNE

14. aprila je bila 21. seja odbora za delovne in življenjske pogoje. Na seji so najprej pregledali kako so bili izpolnjeni sklepi zadnje seje in ugotovili, da so izvršeni. Sprejeli so poročilo direktorja kadrovskega sektorja o obsegu preventivnega dela zobne ambulante v obratni ambulanti Jesenice za meseca november in december 1975 ter poročilo obrat-

ne ambulante o dodatnem zobozdravstvenem varstvu delavcev Železarne v letu 1975. Iz poročila je razvidno, da je bilo opravljenih 49.768 faktorjev v vrednosti 164.234 din, pri čemer je Železarna participirala s 66.191 din. Slabo stanje zobovja pri zaposlenih po ugotovitvah medicine dela obratne ambulante in omejene zobozdravstvene kapaciji

tete pa narekujejo, da z dodatnim zobozdravstvenim varstvom v letu 1976 nadaljujemo, zato so se strinjali, da v okviru predloženega programa (53.322 faktorjev oz. 175.962 din), zdravstveni dom Jesenice, TOZD obratna ambulanta Železarna izvaja dodatno zobozdravstveno varstvo delavcev Železarne tudi v letu 1976. O izvrševanju dodatnega zobozdravstvenega varstva bodo odboru dostavili polletno in letno poročilo.

V nadaljevanju seje so sprejeli poročilo službe za varstvo pri delu o varstvu pri delu za 1975. leto in I. kvartal 1976 ter dali nekaj zadolžitve službi za varstvo pri delu in socialno zdravstveni službi.

Odborom za gospodarstvo TOZD so priporočili, da v svojih IV in AZ programih dajo prioriteto sanaciji.

36. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje Vladimir PODLIPNIK je sklical 36. sejo odbora za torek, 13. aprila, z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov zadnje seje, OD za mesec marec, informacija o poteku uskladitve za sprejem sporazuma o delitvi osebnih dohodkov v temeljni organizaciji, sprememba nagrad za kuvertiranje osebnih dohodkov in razno.

Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so realizirani, sklepi v zvezi s prekatgorizacijo pa se še izvajajo.

Sprejeli so informacijo o osebnem dohodku za marec in se strinjali s predlaganimi korekcijami za operativni program hladni valjarni in profilarni. V zvezi z vlogo hladne valjarne so sklenili, da ne odstopijo od načela, da se pri stimulaciji za izpolnitev operativnega programa priznava manjšajoča količina samo do 100 % planirane proizvodnje, ker so menili, da zaradi predvidene ukinitve stimulacije na operativni program ni potrebno odstopati od tega načela, saj bi s tem napravili krivico vsem tistim obratom, ki so bili pogostokrat v podobnem položaju.

V nadaljevanju seje so vzeli na znanje informacijo sektorja za ekonomiko in organizacijo o poteku uskladitve za sprejem sporazuma o delitvi osebnih dohodkov v temeljni organizaciji.

Na predlog finančno računskega sektorja so povišali nagrade za kuvertiranje denarja od sedanjih 0,05 din na 0,08 din od kuverte, z veljavnostjo od meseca marca 1976 dalje.

Ob koncu seje so sklenili, da se z junijem ukine stimulacija za operativni program, ki se bo nadomestila z napredovanjem na delovnem mestu, če bomo po poizkusni dobi ugotovili, da je taka oblika sprejemljiva. V kolikor poskus ne bo uspel, bo sektor za ekonomiko in organizacijo pripravil predlog stimulacije, ki bi na ustrezen način stimulirala dosežke v obratih pri današnji situaciji.

skemu programu v zvezi z odpravljanjem težkih delovnih pogojev in večji poudarek napravam za varstvo pri delu.

Razpravljali so tudi o predlogu strokovne in stanovanjske komisije za dodelitev gradbenih posojil za individualno gradnjo za 1976. leto in se s poimenskimi seznamom strinjali. Potrdili so tudi dodatne kriterije za dodelitev gradbenih posojil, ki bodo poimensko objavljeni v prihodnji številki Železarja. Nerazdeljena sredstva, namenjena za individualno gradnjo se preusmerijo v družbeno gradnjo v višini nad 5.100.000 din do 6.000.000 din.

Ob koncu seje so rešili več vlog posameznikov, društev in organizacij.

J. S.

Predlog prekatgorizacije bodo obravnavali v mesecu maju, da bo lahko prekatgorizacija veljala z mesecem junijem.

Po daljši razpravi, v kateri so primerjali gibanje osebnih dohodkov v letu 1975 in v prvem tromesečju 1976 s planiranimi osebnimi dohodki, s proizvodnimi rezultati, gibanjem osebnih dohodkov v drugih delovnih organizacijah in z rastjo življenjskih stroškov, so sklenili, da se s 1. aprilom 1976 obračunske postavke povečajo za 4 % predvsem z namenom prilagoditve osebnega dohodka poslovnim rezultatom in planiranim OD v letu 1976. JS

Železarski globus

JAPONSKA

Japonska železarska družba Maruichi Kokan bo zgradila novo valjarno za proizvodnjo cevi. Njena mesečna proizvodna zmogljivost bo 6.000 ton cevi, gradili pa jo bodo v bližini železarne Negoya. Zgrajeno bo v bližini pristanišča in bo nadomestila starejšo obrate te železarne, ki so bili prej tu. Z redno proizvodnjo bo valjarna pričela v decembru.

MADŽARSKA

V železarni Lenin v mestu Kiosgyör bodo modernizirali obstoječe obrate. Zgradili bodo 80 tonski kisikov konverter, električno obločno peč in napravo za kontinuirno vlivanje jekla. Celotna rekonstrukcija bo končana do leta 1983.

PREGLED SESTANKOV SDS

TOZD TALILNICE

V obratu martinarna so imele sestanek samoupravne delovne skupine: SM peči 1, 2 in 4, livna jama 1, 2, 3, 4. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale okrožnico številka 2. Člani samoupravnih delovnih skupin so z razumevanjem sprejeli okrožnico in navedene ukrepe. V samoupravni delovni skupini SM peči 4 so poleg tega tudi obravnavali delovno disciplino, zlasti predčasno odhajanje z delovnega mesta in pa površno delo.

V obratu elektrojeklarna so imele sestanek samoupravne delovne skupine obratovodstvo, elektro peči 1, 2, 3, priprava vložka elektrojeklarni, ki so obravnavale okrožnico številka 2 in analizo rezultatov dela v letu 1975. V samoupravni delovni skupini elektro peči 3 se delavci pritožujejo, da je pretok vode ob koncu dopoldanske dneve tako majhen, da se ni mogoče umiti in želijo, da se to čimprej popravi oziroma uredi.

V obratu livarna so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale okrožnico številka 2. Člani samoupravnih delovnih skupin so sklenili, da bodo na dan pred republiškim praznikom, 26. aprila, vsi prosti in tako imajo v obratu kolektivni dopust.

V obratu šamotarna so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo, mlini 1, 2, 3, oblikovanje pečišamotarne. Vse samoupravne delovne skupine so obravnavale okrožnico številka 2 in se strinjajo z navedenimi ukrepi. V samoupravnih delovnih skupinah mlini 1, 3 sta poleg tega obravnavali predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1976, družbeni dogovor o razporejanju dohodka in samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti.

TOZD VALJARNE

V obratu valjarna Bela bluming je imela sestanek samoupravna delovna skupina bluming 3, ki je obravnavala okrožnico številka 2, samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti, predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1976.

TOZD HLADNA PREDELAVA

V obratu hladna valjarna so imele sestanek samoupravne delovne skupine obratovodstvo, žarilnica hladne valjarne 1, 2, 3, 4 in lužilnica hladne valjarne. Samoupravne delovne skupine so informirali o zakonu o novem načinu plačevanja in se dogovorili, da bo potrebna večja tehnološka disciplina, natančno planiranje in izpolnjevanje regulativov ter zmanjšanje potrošnega materiala, zlasti tistega iz uvoza, da bi zadovoljili kupca kvaliteto in kvantiteto.

V obratu profilarna je imela sestanek samoupravna delovna skupina profilarna 2, ki je obravnavala okrožnico številka 2, poročilo o rezultatih dela v letu 1975 in razno. Člani so menili, da je poročilo o rezultatih dela v letu 1975 razumljivo sestavljeno in priporočajo, da bi bilo tako tudi v bodoče.

V obratu jeklovlek sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini hladna predelava 1, 2, ki sta obravnavali okrožnico številka 2, predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe, samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti in družbeni dogovor o razporejanju dohodka v letu 1976.

V obratu žebljarna so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale okrožnico številka 2. V samoupravni delovni skupini žebljarna 1 so tudi obravnavali zakon o novem načinu plačevanja, delovno disciplino in reklamacije tujih kupcev.

V obratu vratni podboji sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini podbojarna 1 in 2, ki sta obravnavali samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti, predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe v letu 1976.

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT

Samoupravna delovna skupina centralna priprava dela vzdrževanja je obravnavala okrožnico številka 2, predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1976, družbeni dogovor o razporejanju dohodka v letu 1976 ter samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti.

V obratu strojno vzdrževanje so imele sestanek samoupravne delovne skupine: obratovodstvo, montaža 1, SV ključ hidravlika, SV instalacija Jesenice, SV Jesenice 2, SV jeklarna 1, 2, 3, 4, SV - HVŽ, SV Javornik 1, SV Jerjavi 1, 2, SV instalacija Javornik, SV instalacija Bela. Samoupravne delovne skupine so obravnavale predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe v letu 1976, samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti, družbeni dogovor o razporejanju dohodka v letu 1976, medtem ko so samoupravne delovne skupine SV jeklarna 1, 2, 3, 4, obravnavale okrožnico številka 2. Menili so, da mora vsak prispevati svoj delež a ublažitev posledic krize, ki so nastale zaradi zakona o novem načinu plačevanja. V samoupravni delovni skupini SV-HVŽ pa so obravnavali tudi poročilo o rezultatih dela v letu 1975 in so menili, da je oblika in razumljivost poročila zelo dobra in predlagajo, da bi taka poročila tudi izdelali ob četrtletju, če ne pa vsaj polletno.

V samoupravni delovni skupini obratovodstvo strojnega vzdrževanja so obravnavali tudi okrožnico številka 2 in poročilo o rezultatih dela v letu 1975. V samoupravni delovni skupini SV Javornik 1 pa remont valjarne 2400. Člane so seznanili, da se bo remont izvajal brez pomoči tujih podjetij in bo treba delovni čas izkoristiti racionalno, da bo remont opravljen v predvidenem času.

V obratu RTA sta imeli sestanek samoupravni delovni skupini RMR in VMR, ki sta obravnavali samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti, predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1976, družbeni dogovor o razporejanju dohodka za leto 1976.

V obratu strugarna valjev je imela sestanek samoupravna delovna skupina strugarna valjev Javornik, ki je obravnavala okrožnico številka 2 in soglašajo z navedenimi ukrepi.

V obratu VEN so imele sestanek samoupravne delovne skupine VEN jeklarna VEN Jesenice, VEN-DES 1 in VEN-ERD, ki so obravnavale okrožnico številka 2 in analizo rezultatov dela v letu 1975.

V samoupravni delovni skupini VEN Jesenice so menili, da je prikaz rezultatov dela v letu 1975 dober in razumljiv.

V obratu gradbeno vzdrževanje so imele sestanek vse samoupravne delovne skupine, ki so obravnavale okrožnico številka 2 in se strinjajo z ukrepi. Obravnavali so tudi analizo rezultatov dela v letu 1975.

V obratu transport so imele sestanek samoupravne delovne skupine: tovor 1, 2, 3, 4, promet vleka 1, 2, 3, 4, avtomobilski prevozi, vozovna delavnica, delavnica motornih vozil in vzdrževanje proge. Samoupravne delovne skupine so obravnavale okrožnico številka 2, predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe, samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti ter analizo rezultatov dela v letu 1975. V samoupravni delovni skupini avtomobilski prevozi so obravnavali tudi varnost prevozov in voznike opozorili, da naj upoštevajo zakon o varnosti prometa ter jih informirali o evidentiranju avtomobilskih plašev. V samoupravnih delovnih skupinah tovor 1 in 4 so obravnavali sklepe 37. seje odbora za gospodarstvo pri DS TOZD VET.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNE SLUŽBE

V delovni skupnosti Skupne službe so imele sestanek samoupravne delovne skupine: strokovno računovodstvo, finančno računovodski sektor, raziskovalni oddelek, oddelek za ekonomske analize in planiranje in oddelek za sisteme in operativna hladna valjarne Bela.

Samoupravni delovni skupini strokovno računovodstvo in finančno računovodski sektor sta obravnavali predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe, družbeni dogovor o razporejanju dohodka in samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti. V samoupravni delovni skupini strokovno računovodstvo so obravnavali tudi okrožnico številka 2 in premakljivi delovni čas. Člani so soglašali, da bi uvedli premakljivi delovni čas in predlog podpirajo v celoti. Samoupravna delovna skupina finančno računovodski sektor je obravnavala tudi premakljivi delovni čas. Samoupravna delovna skupina raziskovalni oddelek je obravnavala stabilizacijske ukrepe, srednjeročni program razvoja Železarne za obdobje 76-80 in analizo rezultatov dela v letu 1975. Člani delovne skupine smatrajo, da je oblika poročila o rezultatih dela v letu 1975 dobra in naj bi se to isto poročilo dopolnilo vsako leto z novimi podatki za preteklo leto, da se s tem ohrani kontinuiteta in je možna primerjava za pretekla leta. V samoupravni delovni skupini oddelek za ekonomske analize in planiranje in odd. za sisteme so obravnavali analizo o premakljivem delovnem času in razno.

V samoupravni delovni skupini operativna hladna valjarne Bela so obravnavali odgovor na njihove pripombe k samoupravnemu sporazumu o družbeni samozaščiti v Železarni; sprejeli so tolmačenje le za člen 14 in 16, z ostalo razlago pa se niso strinjali, zato so vztrajali pri prvotni odločitvi, da samoupravnega sporazuma o družbeni samozaščiti ne sprejmejo. Obravnavali so tudi okrožnico številka 2. Mnenja so, da bi v tej situaciji morali izkoristiti vse možnosti za še hitrejšo izgradnjo hladne valjarne Bela, ker imamo sredstva za plačila, drugje jih pa ni. Zato bodo mnoga podjetja močno zainteresirana za delo oziroma za povečanje obsega dela. Pri tem pa sodelavci pri izgradnji ravnajo ne bi smeli obvezno koristiti dopustov, ampak po možnosti čimveč sodelovati pri gradnji. Načelni pristane na tak način dela je že dal direktor sektorja novogradenj.

Pregled sestankov samoupravnih delovnih skupin je narejen na osnovi zapisnikov samoupravnih delovnih skupin, ki smo jih prejeli v prejšnjem tednu. Pregled naredila: Vlasta Vidic

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

ČIMVEČ AKTUALNIH PRISPEVKOV S PODROČJA DELA ZSMS

Akcija Mladi pišejo, ki jo organizira komisija za informiranje pri OK ZSMS Jesenice, skupaj z uredništvom glasila Železar in lokalnega radia Triglav, se je prevesila v drugo polovico. Kot smo že zapisali akcija traja od februarja do maja. Zaključek akcije bo 22. maja, ko bodo najbolj prizadevnim podeljena priznanja in knjižne nagrade. S to akcijo želi komisija za informiranje dati skromen prispevek praznovanju dneva mladosti in rojstnega dne tovarša Tita.

Pretekli teden je komisija v sestavi Joža Varl (Železar), Rina Klinar (radio Triglav) in Janko Rabič (komisija za informiranje) prvič pregledala zbrane prispevke v akciji Mladi pišejo. Skupaj se je v tem obdobju nabralo enajst prispevkov, ki so jih napisali štirje avtorji in sicer Jože

Zerdin, Marjeta Dolenc, Jošt Novak in Jani Uršič. Kljub temu, da smo že v našem prvem razpisu opozorili, kam naj mladi pisci predvsem usmerijo pisano besedo, kaže da se v večini niso držali tega. Vsebinska teh prispevkov obravnava preveč splošne stvari, uporabljajo že stare in obrabljene fraze, vse premalo pa je v njih čutiti razmišljanja udeležencev akcije o aktualnih problemih s področja dela ZSMS, kateremu je v tej akciji dan poseben poudarek. To pa predvsem zato, ker želi komisija za informiranje s tem resnično pokazati na aktualne probleme v najrazličnejših sredinah, ki jih najboljše poznajo posamezniki v tistih sredinah, kjer delajo in živijo. Komisija se je iz teh razlogov odločila, da tokrat ne razglašajo najboljših prispevkov, pohvala pa velja vsem štirim udeležencem akcije, ki so se odzvali.

Ob tej priliki ponovno opozarjamo vse mlade, ki radi pišejo (predvsem informatorje v OO ZSMS), da naša akcija Mladi pišejo teče do 15. maja. Vsem, ki se še boste odzvali, naj posebej povemo, da želimo predvsem prispevek, ki obravnava delo in probleme članov Zveze socialistične mladine v naši občini. Iz prispevkov naj veje predvsem družbeno angažiranost avtorja, se pravi, da naj po obravnavi aktualnega problema nakaže v svojem prispevku tudi morebitno rešitev oziroma predlog ali po-

budo kam in kako usmeriti akcijo v prihodnje. Želimo, da pišete o problemih iz šolskih klopi, delovnega mesta ali okolja v krajevni skupnosti, kjer živite. Pišite jedrnat in skušajte v enam prispevku čim bolj natančno opredeliti svoje mnenje le do enega aktualnega problema. Bralce in sodelavce bomo sproti obveščali o nadaljnjem poteku akcije Mladi pišejo.

SEMINAR ZA ČLANE COP PRI OK IN RK ZSMS

V Bohinju je bil v dneh od 16. do 18. aprila seminar za predsednike oziroma člane centrov za obveščanje in propagando pri OK ZSMS in pri RK ZSMS. Manjkali so predstavniki iz devetintridesetih občinskih konferenc ZSMS v Sloveniji. Seminarja se je udeležil tudi član komisije za informiranje pri OK ZSMS Jesenice.

Predsednik KMD pri RK ZSMS Stane Zupančič je mlade seznanil z nalogami ZSMS pri vključevanju v razprave o osnutku zakona o združenem delu. Naloga članov COP je, da se seznanijo z urniki poteka razprave v občini, jih spremljajo, opozarjajo na pripombe in na take skupine, ki takih razprav nimajo. Po drugi strani pa morajo biti v svojih sredinah nosilci in pobudniki te razprave.

Udeleženci so poslušali tudi predavanja o INDOK centrih, tovariš Ivo Zorčič pa je opisal naloge sredstev informiranja in komunistov v uredništvih po 5. seji CK ZKS. Vodja prodajne periodike Nace Borštnar se je v predavanju opredelil na organiziranje poverjeniške mreže in dogovor o sodelovanju s prodajno službo založbe Mladinska knjiga. Na seminarju so precej časa posvetili mladinskemu tisku, predvsem Mladini. Že v tem mesecu se bodo informacije AŽ vključile v Mladino kot njena priloga ali kot sestavni del revije.

V hotelu Stane Žagar je bil istočasno tudi seminar za predsednike komisij za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito pri OK ZSMS. Udeleženci obeh seminarjev so izdali skupni bilten, v katerem so zabeležili vsebinsko zasnovane seminarja in predstavili posamezna predavanja.

Marjeta Dolenc

UČENCI ŽIC VOLILI SAMOUPRAVNE ORGANE

Po dveh letih so učenci ŽIC ponovno volili svoje predstavnike v samoupravne organe šole. Na volitvah, ki so bile pretekli teden, je bila udeležba zelo dobra, saj je volilo 434 učencev. Izvolili so po dva predstavnika v svet delovne skupnosti in svet strokovnih šol.

Za svet delovne skupnosti sta izmed šestih kandidatov dobila največ glasov Mirsada Kičin iz 1. m razreda TSS in Renato Drole iz 2. s razreda TSS.

V svet strokovnih šol pa sta bila izmed petih kandidatov izvoljena Milena Brečko iz 2. m razreda TSS in Nikola Mučič iz 2. m razreda TSS.

Jošt Novak

Gojenci doma ŽIC na udarniški akciji »100 ton odpadnega železa« ob 30-letnici mladinskih delovnih brigad

»DNEVI MLADINE« NA JESENICAH

»Dnevi Mladine«, ki jih organizira uredništvo revije Mladina in COP pri RK ZSMS v sodelovanju s komisijo za informiranje pri OK ZSMS Jesenice, bodo potekali na Jesenicah od 20. do 23. aprila 1976. Namen te akcije je približati Mladino čim širšemu krogu članstva ZSMS in poživiti delo mladih informatorjev v občini.

Člani komisije za informiranje pri OK ZSMS Jesenice so se za »Dneve Mladine« odločili že v marcu, ko jih je obiskal glavni urednik Mladine Matjaž Zajec. Ko se je pokazalo, da to akcijo lahko izvedejo, so skupaj z vodstvom OK ZSMS Jesenice izdelali naslednji program:

V torek, 20. aprila, je bil v prostorih restavracije Kazina začetek Dnevov Mladine. V uvodnem seminarju sta predavala predstavniki COP pri RK ZSMS in član uredništva Mladine. Sledil je delovni dogovor o poteku akcije v naslednjih dneh. V dogovoru so sodelovali člani komisije za informiranje, komisije za IPD in člani predsedstva OK ZSMS Jesenice.

V sredo, 21. aprila in v četrtek, 22. aprila bodo člani komisije za informiranje v sodelovanju z uredništvom Mladine obiskali mlade novinarje v osnovnih organizacijah ZSMS.

V petek, 23. aprila, bo v prostorih doma učencev ŽIC ustni časopis. Osrednja tema te zaključne prireditve bo Mladi in kultura. Sodelovali bodo komisija za informiranje, komisija za IPD in kulturo, predsedstvo OK ZSMS, nosilci informiranja in kulturni referenti v OO ZSMS, predstavniki kulturne skupnosti Jesenice, ZKPO, aktivna komunistov kulturnih delavcev in kulturne skupine Jutro.

Čeprav so vse osnovne organizacije ZSMS že prejele vabila, pa vendar še enkrat pozivamo vse mladince, da se udeležijo ustnega časopisa v petek, 23. aprila. Predvsem pa to velja za kulturne referente, nosilce informiranja ter vodstva OO ZSMS. Poleg ustnega časopisa bodo spregovorili o akciji Mladi novinarji, tekla pa bo tudi beseda o reviji Mladina. Prav v tem pogovoru bodo imeli mladinci možnost izraziti mnenje o Mladini ter s predlogi in pobudami tudi prispevati k še večjemu izboljšanju revije.

Marjeta Dolenc

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

8

Tito

RADIOLOŠKA, KEMIJSKA IN BIOLOŠKA DEKONTAMINACIJA

RAZKUŽEVANJE OBLEKE IN OBUITVE

Kapljice strupa se po tkanini hitro razlivajo, vpijajo se pa tudi v usnje. Kemijsko razkuževanje je zelo zapleteno, pa tudi zahtevno. Kolikor pozneje pričnemo z razkuževanjem, toliko več truda in materialnih sredstev bo potrebno vložiti v delo. Torej sledi, da pričnemo s takojšnjim razkuževanjem okužene obleke in obutve s prašnimi snovmi kot so pepel, smukec, moka, kredni prah, soda bikarbona in podobno dosežemo, da se kapljice vojnega strupa vpijejo. To je potrebno opraviti takoj po okužbi, najpozneje pa po 15 minutah.

Postaja za dekontaminacijo obleke organizirajo posebne enote. Na tej postaji se razkužuje obleka, ki je bila že podvržena prvotnemu razkuževanju. Potrebna je razvrstitev po vrsti materiala. Na postaji pripravimo tudi skladišče za sprejem okužene obleke. Tu se točno obleka evidentira in oštevilči. Postopek je podoben onemu v garderobah. Oddaš obleko in prejmeš kontrolno število.

Iz skladišča se odvaža obleka na razkuževanje t.j. na prostor za dekontaminacijo. Razkuževanje poteka z dva do trikratnim pranjem v topli vodni raztopini pralnega praška. Za razkuževanje živčnih vojnih strupov in arzinov uporabljamo natrijev karbonat ali sodo. Po vsakem pranju sledi splakovanje v čisti vodi. Celoten postopek traja 90 minut.

Za razkuževanje uporabljamo vse vrste pralnih strojev, če teh na terenu ni, organiziramo ročno pranje in splakovanje z ustreznimi varnostnimi ukrepi za roke. Po 20 minutnem ročnem splakovanju speremo obleko v dveh posodah s čisto vodo. Nato jo splaknemo v 6 % ni raztopini citronske kisline.

Raztopine pripravimo tik pred uporabo. Prekuhavamo lahko vso obleko, razen volnene in iz sintetičnih tkanin in sicer v raztopini pralnega praška, sode in luga. To pospešuje hidrolizo in izhlapevanje strupov. Po možnosti opravimo tovrstno prekuhanje v pločevinastih sodovih. Prekuhanje naj traja 60 minut, spiranje v čisti vodi opravimo dva do trikrat po 30 minut.

Po pranju (prekuhanju) obleko centrifugiramo ali ročno odcedimo.

Parjenje obleke je učinkovit način razkuževanja. V ta namen uporabljamo različna obstoječa sredstva za dezinfekcijo. V prostor (komoro), kjer je obleka rahlo zložena, uvajamo vodno paro pod pritiskom 3 do 4 atmosfere. Ta para teče skozi posodo, v kateri je amonijski karbonat. Ta postopek imenujemo paraamonijski in traja 30 minut. Amoniak nevtralizira kislino, ki nastane ob hidrolizi vojnih strupov pod vplivom vodne pare.

Postopek improviziramo s pomočjo partizanskega sode. V bencinski sod nalijemo vodo do 1/3 njegove višine. Dva do tri centimetra nad vodo napravimo leseno mrežasto dno, s katerim ločimo obleko od vode. Da zavarujemo obleko od vroče stene sode, tudi stene obložimo z lesenimi palicami. Tako je obleka v lesenem košu, v sodu pod njim pa je voda. Ognjišče pod sodom improviziramo, sod pa dobro pokrijemo. Paraamonijski postopek zagotovimo s posipanjem amon karbonata po obleki, ki jo vlagamo v plasteh.

Obutev in usnjene predmete razkužujemo s toplim zrakom v napravah za dezinfekcijo, sušilnicah ali posebnih boksih. Čas in temperatura za razkuževanje sta različna, z ozirom na vrsto in občutljivost usnja. Razkuževanje predmetov iz grobe usnje traja 4 do 6 ur pri temperaturi 60 do 70 stopinj. Za bolj občutljivo tenko usnje traja razkuževanje 6 do 8 ur pri temperaturi 45 stopinj. Gumijasto obutev razkužujemo 6 ur pri temperaturi 80 stopinj.

Usnjene predmete namakamo 2 do 3 ure v 1 % ni topli (40 do 45 stopinj) raztopini pralnega praška.

Gumijaste predmete pred namakanjem razkužimo z mešanico klorovega apna v vodi (razmerje 2:1). Potem jih zložimo v primerno posodo in zalijemo s toplo (80 stopinj) vodo tako, da je njena gladina 15 do 20 cm nad predmeti. Vodo menjamo vsaj trikrat, temperatura sveže dolite vode naj znaša 80 stopinj.

Sušilnica. Po pranju in namakanju obleko prenesemo v oddelek za sušenje. Za sušenje uporabljamo obstoječe sušilnice. V sobah, barakah in garažnih boksih vključimo kaloriferje različnih vrst, take, ki nam bodo tisti hip pri roki.

Skladišče razkužene obleke. Iz sušilnice se razkužena obleka prenese v skladišče. Tu se sortira in pripravlja za izdajo lastnikom (posamezniku ali TOZD) po evidenčnih številkah in spremljanih dokumentih. Usnjene predmete po sušenju premažemo s tenko plastjo zaščitne masne paste.

RAZKUŽEVANJE PREMIČNIN IN OBJEKTOV

Osebe na delovnih mestih, pri strojih izvajajo začetno razkuževanje najprej na svoji koži, potem na obleki. Če pa bo potrebno, tudi na tistih delih stroja (orodja), s katerim bomo prihajali v dotik.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

RAZVOJ BRAZILSKE ŽELEZARSKÉ INDUSTRIJE

Med drugo svetovno vojno je poslala vlada ZDA v Brazilijo strokovno komisijo, katere naloga je bila proučiti tedanje stanje gospodarstva v tej južnoameriški državi. Med drugim je v svojem poročilu ugotovila, da je za izgradnjo državne železarnice v mestu Volta Redonda, državne železarske družbe Cia Siderurgica Nacional, ki leži ob železniški progi Rio de Janeiro – São Paulo, naredila brazilska železarska industrija odločilen korak naprej. Istočasno pa je pripomnila, da bo trajalo še nekaj let preden bo Brazilija krila svoje potrebe po železarskih izdelkih. Vendar se to predvidevanje, navedeno pred več kot tridesetimi leti v poročilu te komisije kljub precejšnjim naporom pri izgradnji brazilske železarske industrije do danes še ni uresničilo.

NAGEL PORAST PORABE ŽELEZARSKIH IZDELKOV

Prebivalstvo Brazilije je v obdobju zadnjih trideset let naraslo s 40 milijonov na 107 milijonov. Poraba jekla na prebivalca se je v zadnjih desetih letih znatno povečala in s tem razlika med proizvodnjo in porabo. Medtem, ko se je poraba povečala za štirikrat, je narasla proizvodnja kljub intenzivnim državnim naporom in ukrepom za manj kot trikrat. Leta 1975 je dosegla poraba jekla 11,15 milij. ton medtem, ko je bila proizvodnja le 8,3 milij. ton. V letu 1974 je krila Brazilija 27 % porabe z uvozom in leta 1975 je kljub napeti devizni situaciji porabila za nakup železarskih izdelkov 1,1 milijarde dolarjev. Za leto 1976 predvidevajo, da bo zaradi povečane lastne železarske proizvod-

nje za milijon ton surovega jekla, padel uvoz za 440 milij. dolarjev. Letošnjo porabo jekla ocenjujejo na 12,2 milij. ton.

Za leto 1980 predvidevajo povečanje porabe jekla na 23,3 milij. ton. V letu 1985 bo narasla njegova poraba predvidoma celo na 42,3 milij. ton. Poraba jekla se bo v strojni industriji v prihodnjih štirih letih podvojila in do leta 1985 dosegla faktor 3,5, v odnosu na količino porabljeno v letu 1974. Ladjedelniška industrija bo povečala svojo porabo jekla do leta 1985 za šestkrat. Avtomobilska industrija, ki je proizvedla leta 1975 929.805 vozil raznih vrst, bo povečala svojo porabo do leta 1985 za štirikrat.

DRŽAVNE ŽELEZARNE PREVLAJUJEJO

V ministrstvu za industrijo je bila izdelana študija, ki predvideva, da bo leta 1979 brazilska železarska industrija lahko v celoti preskrbovala domače tržišče. Bodoča izgradnja železarn je predvidena v treh stopnjah. Pri tem so še najbolj udeležene tri največje državne železarne in sicer Cia Siderurgica Nacional (CSN), Cosipa in Usiminas.

Skupna proizvodna zmogljivost teh treh železarn, ki proizvajajo različne valjane izdelke, se bo v okviru druge stopnje izgradnje povečala še v tem letu s 5,8 na 7,4 milij. ton surovega jekla. V železarni CSN in Cosipa bo v kratkem pričel obratovati po en nov plavž. Železarna Usiminas, ki je proizvedla leta 1975 1,77 milij. ton surovega jekla – 49 % več kot leto prej – bo proizvedla letos 2,4 milij. ton in leta 1980 šest milijonov ton surovega jekla. V tej železarni, ki proizvaja predvsem ladijsko in drugo pločevino, je pred kratkim pričela obratovati nova kontinuirna valjarska proga.

Pri povečanju proizvodnih zmogljivosti so močno udeležene tudi železarne v privatni lasti. Železarna Cia Siderurgica Belgo-

Miniére, ki je pričela kot prva brazilska železarna obratovati leta 1921 in proizvaja v glavnem za potrebe avtomobilske industrije ter gradbeništvo, bo do leta 1978 povečala svojo proizvodnjo s sedanjih 500.000 ton na milijon ton surovega jekla. Tudi železarna Cosigna, ki ima svoj sedež blizu Ria de Janeiro, je povečala svojo proizvodno zmogljivost z 250.000 ton na 545.000 ton. To je bilo pogojeno s pričetkom obratovanja nove naprave za proizvodnjo predreduciranih peletov s postopkom Purofer. Ta postopek tudi v Braziliji omogoča nadomestitev redkega in zaradi transporta še dražjega premoga za koksiranje z redukcijskim plinom proizvedenim iz kurilnega olja. Poleg tega lahko tudi del jeklenega odpadka nadomestijo s predreduciranimi peleti. Ta železarna tudi računa na postopek povečanja svoje proizvodne zmogljivosti surovega jekla do milijon ton letno.

Tudi ostale privatne železarne povečujejo svoje proizvodne zmogljivosti. Med njimi ima največje načrte Cia Siderurgica Marnesmann, ki proizvaja brezšivne cevi.

POTREBNA FINANČNA SREDSTVA

V študiji, ki jo je izdelal brazilski železarski institut je naveden podatek, da bo do leta 1985 za predvideno izgradnjo železarske industrije, potrebno 26 milijard dolarjev. Ta denar bodo rabili za državne železarne.

Poleg tega predvidevajo tudi financiranje izgradnje ostalih, predvsem privatnih železarn. Do leta 1980 bo potrebno v ta namen 11 milijard dolarjev.

Pri financiranju druge in tretje stopnje izgradnje brazilske železarske industrije, sodelujejo različne mednarodne in brazilске vladne ter razvojne banke. Dobavo opreme razpisujejo na mednarodnih licitacijah ob obvezni udeležbi brazilske industrije. Njen delež bi naj porastel pri tretji stopnji izgradnje na 50 do 55 % dobave celotne potrebne opreme.

KAKO KAŽE S KABELSKO TELEVIZIJO?

Zadnje čase se tudi pri nas tu in tam slišijo glasovi o prenosu TV signala do sprejemnika v stanovanje preko kabla, namesto brezžično preko antene. V sosednji Avstriji o tem živahno razpravljajo, v ZR Nemčiji pa je instalacija takega poizkusa omrežja že v teku in sicer za del mest Nürnberg in Hamburg. Prva omrežja kabelske televizije so v ZDA v letu 1972 že pričela obratovati in so v naslednjih letih doživela buren razvoj. Na novem kontinentu se kabelska televizija močno širi tudi v Kanadi, v Evropi pa se je precej uveljavila v državah Beneluxa, Švici, Franciji in Angliji.

Pri kabelski televiziji se TV signal prenaša do sprejemnikov iz enega centralnega mesta po kabelskem omrežju. Obstoji enosmerni in dvosmerni kabelski televiziji. Pri enosmerni prihaja TV signal iz centralnega mesta v smeri TV sprejemnika, pri dvosmerni pa je možen tako prenos na centralno mesto — TV sprejemnik, kakor tudi obratno. Obratna smer omogoča TV naročniku pošiljati na centralno mesto razne želje, vprašanja, obvestila, itd. Postopno bi se vzpostavil sistem, podoben današnjim avtomatskim telefonskim centralam, tako da bi posebna številčnica omogočala izbiro zaželjene informacije direktno od določenih ustanov, npr.: bolnic, trgovin, bank, distributerskih podjetij, itd. Informacije bi se prenašale seveda v obliki zvoka in slike na domač TV zaslon. Za dvosmerno kabelsko televizijo so posebno zainteresirane države: USA, Kanada in ZR Nemčija.

Razvoj kabelske televizije se je začel v ZDA v manjših in srednjih mestih. Ameriški sistem televizije se namreč od evropskega razlikuje v tem, da ni enoten za večje področje (npr.: v Avstriji je za vso državo program enoten, pri nas je enoten za področje Slovenije), temveč se je razvijala prava lokalna televizija z lastnimi programi. Oddajniki imajo zato majhno moč in pokrivajo le razseljena mestna področja. Zaradi tega so kmalu nastale razvodne mreže s centralami v New Yorku in Los Angelesu, na katere so se lahko priključile lokalne televizijske postaje. S tem povezovanjem je začel delež lokalnih programov upadati in danes izvira večina programa iz velikih nacionalnih družb. Ameriški TV sistem je torej namenjen prvenstveno za pokrivanje naseljenih področij večjih mest, srednja in manjša mesta pa so ostajala brez možnosti kvalitetnega sprejema. Stroški za vzpostavitev lokalne postaje so bili preveliki, frekvence pa v glavnem že vse oddane večjim mestom. V takih manjših in srednjih mestih so se zato odločili za kabelsko televizijo. Z bližnjega hriba, kamor so postavili antenski stolp in odlične ojačevalne naprave, je bilo možno sprejemati televizijske programe mnogih oddaljenih postaj, kar so do TV sprejemnikov prenašali po kabelskem omrežju. Tudi v Kanadi je bila kabelska televizija široko uvedena, predvsem zaradi prenašanja oddaljenih signalov.

Interes za kabelsko televizijo obstaja sicer v tem, da omogoča sprejem brez motenj, in sprejem na mnogo večjem številu kanalov kot je to slučaj pri brezžičnem prenosu signalov. Uvedba kabelske televizije je povezana seveda tudi z ekonomskimi momentami. Na gosto naseljenih področjih predstavlja ugodno ekonomsko in arhitektonsko rešitev, izven teh področij pa ni sprejemljiva.

Osnovni razlogi za uvajanje kabelske televizije so v:

- povečanju števila različnih programov,
- prenosu oddaljenih TV signalov in
- kvaliteti sprejema.

V Evropi se televizijski sprejemniki konstruirani tako, da ne morejo delati brez motenj v kolikor obstoja na sosednjem kanalu enako močen ali močnejši signal. Zato se lahko koristi le vsaki drugi kanal (primer: sprejem na desetem kanalu iz Avstrije ni zadovoljiv, ker ga motita deveti kanal — pretvornik Kočna in enajsti kanal — pretvornik Rovte, razen tega pa je tudi signal sicer šibek in problematičen).

Znano je, da sprejem TV signala v mestnih predelih pogosto ni možen ali pa je omejen. Niso redki primeri, da so v »senca« cela naselja, posebno pa je otežkočen sprejem na področjih z velikimi zgradbami. Zaradi odbojev se pojavljajo dvojne slike, čemur se je težko in ne vselej možno izogniti. Pri kabelski televiziji vsi ti problemi odpadejo, kvaliteta slike pa je izvedena dobro.

Da se poveča število televizijskih programov, se pripravljajo po svetu na sprejem preko satelitov. V ta namen potrebuje vsak TV sprejemnik dodatno parabolično anteno in poseben pretvornik. Sedanji »gozdiki« anten po strehah bi se na ta način spremenili v prave »gozdove«. Cena za omogočen sprejem pro-

gramov prek satelitov (antena, pretvornik), bi se sukala verjetno nad pol milijona starih dinarjev. Ekonomično rešitev sprejema preko satelita nudi edino kabelska televizija z eno samo skupno parabolično anteno na centralnem mestu.

Stroški za izvedbo kabelske televizije so odvisni od velikosti sistema, gostote naseljenosti in posebnih pogojev, ki so značilni za posamezno državo. V ZDA so stroški uvajanja med deset in dvajset dolarjev po TV sprejemniku ob celotni mesečni naročnini za TV v večini pet dolarjev. V Švici npr.: pa so ti stroški bistveno večji in sicer od 600 do 1000 šv. frankov in mesečni naročnini 8 do 13 šv. frankov dodatno k prvotni naročnini.

Jugoslavija meji s sedmimi sosednjimi državami in verjetno vsaj v mejnih področjih obstoji možnost in želja, da se sprejema inozemski program, prav tako pa programi iz sosednjih republik. Obstoji mnenje, da je programska shema za vse republike in pokrajine enaka, zato možnost sprejema več programov ne bi bila posebno aktualna. Nasprotno, ustvarilo bi se več dilem in nezadovoljstva pri naročnikih, kot je sedaj slučaj že s prvim in drugim programom. Potrebo po večjem številu programov zmanjšujejo tudi izmenjave in prenosi najbolj aktualnih oddaj med republikami in pokrajinskimi centri. Misli se tudi, da je problem prenosa TV programov iz sosednjih držav kompliciran s toliko vidikov, da to vprašanje ostaja še vnaprej odprto. Za-

enkrat torej izgleda, da povečanje števila programov pri nas ne ustemeljuje dovolj uvedbe kabelske televizije.

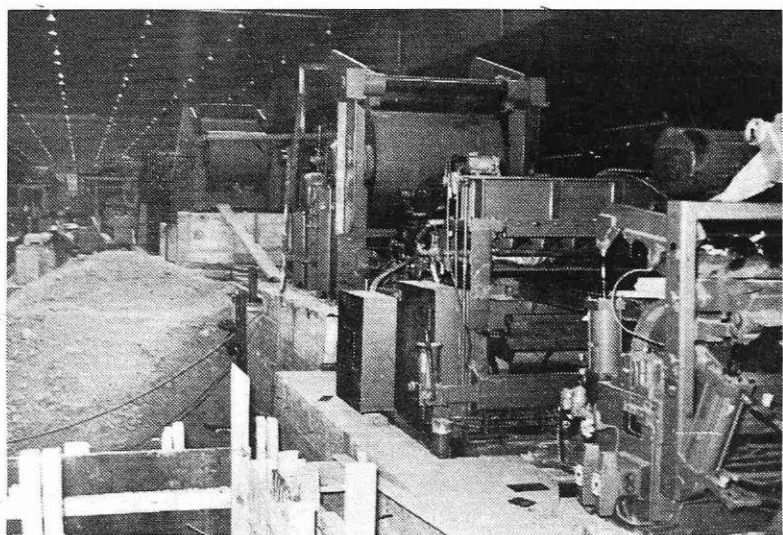
V Jugoslaviji je še dosti področij, katera niso pokrita s TV programom, vendar je to problem kompletiranja omrežja osnovnih in dopolnilnih oddajnikov za prvi in drugi program, kar pa se že izvaja — torej še ena ugotovitev, ki ne govori v prid uvajanja kabelske televizije.

Nasprotno pa problem kvalitete sprejema, zaradi nagle urbanizacije, pretežno v obliki novih četrti z bloki in visokimi stavbami, lahko uspešno rešuje le kablovska televizija. Navsezadnje je enostavna oblika kablovske televizije tudi npr. skupna antena na stolpnici, vendar zaenkrat dalj od tega nismo prišli. Težiti bo treba za uvedbo skupnih anten za naselja visokih zgradb in naselja »v sencu«. Z ugodno namestitvijo teh skupnih anten in dobro ostalo opremo, bo kvaliteta sprejema zagotovljena. V novih naseljih pa je uvajanje skupnih anten že obvezno in regulirano z zakonom.

Direktno sprejemanje programov preko satelita je za naše razmere še odmaknjeno, vendar v tem primeru kabelska televizija predstavlja edino ekonomično rešitev. Vprašanje je, če ravno iz tega razloga in še ne popolnoma jasnih perspektiv, vprašanje kabelske televizije le ne posvečamo premalo pozornosti?

(Sestavek je prirejen iz strokovnega sestavka v biltenu zvezne uprave za radio zveze.)

Feliks Bešter

Izstopni del linije za pripravo trakov v novi hladni valjarni

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

SEJA KOMISIJE ZA ŠPORTNO REKREACIJO

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata je imela redno sejo v sredo, 31. marca. V obravnavi je bil kratkoročni program dela komisije. Komisija je sprejela sklep o udeležbi na prvenstvu Slovenskih železnar v namiznem tenisu in šahu. Razen tega so razpravljali še o organiziranju plavalne šole za odrasle neplavalce v zimskem bazenu hotela Larix v Kranjski gori. Vodja šole bo Beno Ramuš. V aprilu in maju bo organizirano prvenstvo Železarne v kegljanju na asfaltu in streljanju zračno puško. Tekmovanje v kegljanju na asfaltu bo organizirano po skupinah 3 x 3, ekipe pa sestavljajo po štirje moški in dve ženski. Komisija je razpravljala tudi o občinskem tekmovalju za pokal maršala Tita in o četverboju v kegljanju na asfaltu med ekipami organov sindikata, ZK, ZSMS ter organov samoupravljanja.

Ob razglasitvi rezultatov tekmovalj v športni rekreaciji bodo nagradili deset referentov s tega področja.

JEKLOVLEK

Druga seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v ponedeljek 5. aprila. Referent za oddihe Ivan Demšar, je izvršni odbor sindikata seznanil s posameznimi termini in cenami letovanja v počitniških domovih v Crikvenici in Biogradu na morju. Za brezplačno letovanje na morju so predlagali: Danico Udir, Alojza Mikeca in Jožico Jensterle.

Pregledali so tudi zaključke sindikata Železarne s pripombo, da jih bo treba dosledno izpolnjevati. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je bil seznanjen z rezultati tekmovalj v sankanju, ki je bilo izvedeno v marcu. Pri ženskah je bila najboljša Marjana Pretnar, na drugem in tretjem mestu pa sta bili: Francka Camernik in Tončka Sabolič. Prvo mesto pri moških je zasedel Zvone Gašperin, drugo in tretje mesto pa Jure Košir in Stane Horvat.

DRUŽBENA PREHRANA

Sedma seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v ponedeljek, 12. aprila. Referentka za oddihe in izlete Julka Krejčič je navzoče seznanila s prijavi za letovanje v počitniških domovih. Na voljo so tudi tri mesta za brezplačno letovanje na morju. Brezplačno letovanje so odobrili Jeri Gasar, Ivanki Cindrič in Angelci Derganc. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je razpravljal tudi o predlogu, da bi od 1. do 10. julija letovali člani pihalnega orkestra Jeseniški železarji. S predlogom se niso strinjali, ker je ta termin zaseden že z strani članov našega kolektiva. Za izlet, ki naj bi ga organizirali v predsezoni bodo posredovali vabila vsem članom kolektiva. Izlet nameravajo organizirati 22. ali 29. maja v Simonov zaliv.

Denarno pomoč so odobrili Zori Keršič in Angelci Rot, izvršnemu odboru sindikata železarne pa so predlagali naj dodeli denarno pomoč Mejri Beriša.

STROJNO VZDRŽEVANJE

Na razširjeni seji izvršnega odbora sindikata dne 13. aprila je predsednik komisije za oddihe in izlete predložil prijave sodelavcev za letovanje na morju. Prijav je več kot pa mest v sezoni. Izbrali so sodelavce, ki že dalj časa ali pa sploh še niso bili na letovanju. Naredili bodo tudi seznam sodelavcev, ki jim niso odobrili dodatna mesta ali pa jim predlagali proste termine, v predsezoni in po sezoni.

Za brezplačno letovanje na morju so predlagali Ivana Kneza, Alojza Verginca, Amdija Amidonskega, Petra Iliča, Gordano Lukanovič, Marijo Jovičič in Lovra Sodja.

Ponovno so se na seji zavzemali za organizacijo kolektivnih izletov, da bi se sodelavci med seboj še bolj seznanili. Predstavniki sindikalne organizacije naj tako stališče zastopajo in posredujejo tudi na sestankih samoupravnih delovnih skupin. Namesto dosedanjega referenta za kulturo so v izvršni odbor osnovne organizacije sindikata kooptirali re-

V BOJU PROTI BOLEZNIM ŽELODCA

Interna medicina je napravila v zadnjih desetletjih velikanski napredek, tako da je bilo v njej nujno potrebno poglobljeno in usmerjeno razvijanje posameznih specialnosti. Le tako lahko strokovnjak obvlada široko strokovno področje svojega dela. Tako so se razvile subspecialnosti kot gastroenterologija, kardiologija, nevrologija itd.

Gastroenterologija je del interne medicine, ki se bavi s proučevanjem bolezni prebavil in jeter. Pri tem pa uporablja poleg najrazličnejših preiskovalnih metod preiskavo, ki se je razvila šele v zadnjem času, to je endoskopija oziroma pregledovanje notranjih telesnih votlin in organov z optičnimi instrumenti. V obolenosti prebavilstva namreč zavzema jo bolezen želodca eno od najvidnejših mest. Že leta nazaj je po številu želočnih rak najpogostejši pri moških.

Le-ta je sicer najpogostejši na Japonskem, kjer pride na 100.000 prebivalcev 68 primerov, v Avstriji 42 primerov, v ZRN 37 primerov. Pri nas v Sloveniji znaša obolevnost okrog 610 primerov letno, ali v zadnjem desetletju povprečno 36,5, medtem ko povprečno v Jugoslaviji okrog 25 primerov na 100.000 prebivalcev. Svetovne statistike vedo povedati, da je preživelost že razvitega želočnega raka po treh letih 41 odstotkov, po petih letih pa le 23 odstotkov. Zakaj tako porazna in grozljiva slika? Odgovor je preprost: ker ugotavljamo raka na želodcu v prekasnem štadiju.

Omenili smo, da je obolevnost na Japonskem največja, zato je nekako razumljivo, da so ravno Japonci obogatili in izpopolnili želočno diagnostiko do izredne preciznosti, ki pa jim je prinesla tudi lepe uspehe. Razvili so namreč gastroskopijo, metodo pregledovanja želodca s pomočjo posebnega mehkega, upogljivega optičnega instrumenta. Sicer so drugi že prej poskušali pregledovati želočno notranjost s pomočjo toge, kovinske cevi, ki pa ni bila upogljiva in zato ravno predeli, kjer se najpogostejše pojavlja rak, niso bili pregledni. Leta 1958 je Hirshowitz skonstruiral in uvedel prvi povsem fleksibilni ali upogljivi gastroskop, ki je sestavljen iz 200.000 finih steklenih vlaken, velikosti 20 mikronov in ki je popolnoma upogljiv, pa tudi gibljiv, saj ga lahko s posebno usmerjevalno napravo vodimo in usmerjamo v posamezne predele želodca. Na ta način vidimo vse, celo najbolj skrite ali »slepe« dele želodca. Spodnji del se celo tako upogne, da ima obliko črke U in vidimo vrhnji del vstopajočega aparata iz spodnjega dela želodca, torej tisti del, kjer prehaja požiralnik v želodec. V aparatu je tudi kanal, skozi katerega drsi sonda, ki ima na koncu fine kleščice, s katerimi lahko odvajamo koščke tkiva in jih pošljemo na mikroskopsko preiskavo.

Tako smo z uporabo tega aparata dosegli velike prednosti. Odkrivamo namreč že zelo zgodnje oblike in stanja želočnega raka, njegovo razširjenost, predele ter stopnjo razvoja. Znano je, da se rak večkrat razvije iz želočne razjede (ulcusa), včasih celo po več letih, zato te razjede lahko kontroliramo in z odvzemki tkiva ugotavljamo, če se ni spremenil v nevarno razraščajoč tumor. Pri tem ugotavljamo napredovanje ali tudi neuspešno zdravljenje takšnih razjed in če je potrebno, pravočasno svetujemo operativni poseg.

Rezultati te metode so razveseljivi: danes vemo, da je želočni rak, ki ga odkrijemo v zgodnjem štadiju, ko je zajel le vrhnji del sluznice, praktično ozdravljiv: preživelost pri teh oblikah znaša po treh letih 93 odstotkov.

ferenta za kulturo v mladinski organizaciji, ki se bo tudi udeležil seminarja. Denarno pomoč so odobrili sodelavcu Janku Zalec, ki bo z otrokom odšel v Novi grad iz zdravstvenih razlogov. Devetim sodelavcem so odobrili denarno pomoč. Ob sklepu razširjene seje so bili obveščeni, da so prejeli pokal za sodelovanje na športnih igrah v letu 1975. Sprejeli so sklep o povračilu stroškov in o povečanju startnine za športne dejavnosti za sto odstotkov.

VRATNI PODBOJI

V četrtek 15. aprila je bila druga seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Zaradi obsežnosti dela referenta za oddihe in kulturo so na seji sprejeli sklep o delitvi dela, tako da bo animator za kulturno dejavnost Pavel Dimitrov. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata ugotavlja, da so planirana sredstva za dejavnost sindikalne organizacije zelo nizka. Težave bodo imeli pri razdeljevanju denarne pomoči in bo treba poiskati dodatne možnosti. Pregledali so tudi pravilnik o dodeljevanju denarne pomoči in ga sprejeli. Prav tako so pregledali dodeljena mesta za letovanje na morju in obravnavali nekaj predlogov za dodelitev brezplačnega letovanja na morju. Sodelavcu Noču, so odobrili denarno pomoč, ker boluje že tri mesece.

stotno, po petih letih pa 91 odstotkov. Odkrivajo se torej velike možnosti ozdravitve, vendar le, če ga odkrijemo dovolj zgodaj. Rentgenska diagnostika, ki je do sedaj veljala kot edina, osnovna diagnostična metoda, nam namreč žal ne uspeva pogostokrat odkriti prav teh zgodnjih oblik, ki pa so za zdravljenje tako važne. Zato pomeni gastroskopija bistveno dopolnilo rentgenske diagnostike, ki ostaja še vedno osnovna preiskovalna metoda, vendar pa z njo odkrivamo le že napredovale štadije želočnega raka.

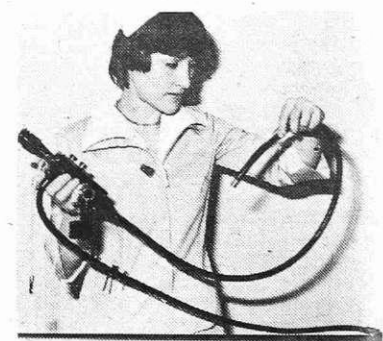
Uspešnost gastroskopije se kaže tudi v tem, da mora zajeti čim večji krog pacientov. Medtem, ko je bil pred uporabo gastroskopije odkritih od 100 rakastih želočnih obolenj le odstotek v stopnji popolne ozdravljivosti, se je ta odstotek z uporabo gastroskopa dvignil v Evropi na sedem odstotkov. Na Japonskem in ZDA, kjer so uvedli široko dispanzersko gastroskopsko službo za zgodnje odkrivanje raka podobno kot je pri nas fluorografiranje, pa ga odkrijejo v mejah od 20—35 odstotkov. Preiskava je za starejšega bolnika nenaporna in jo celo težki bolniki dobro prenašajo.

Tak način dela pa zahteva dodatno angažiranost in veliko število pregledov. Naša želja je, da bi število pregledov iz leta v leto naraščalo tudi v smislu preventive. To pa bo možno v večji meri izvesti v novih prostorih polikliničnega trakta, seveda ob ustrezni opremljenosti.

Na našem oddelku smo v letu 1975 gastroskopirali 588 bolnikov. Pri tem smo odkrili 177 primerov želočnih razjed ali ulkusov ter 157 primerov razjed na dvanajsterniku. V 20 primerih je bil ugotovljen želočni rak, od tega v enem primeru v najzgodnejšem štadiju. V letu 1976 načrtujemo z našimi kapacitetami vsaj 1000 pregledov, za doseganje evropske uspešnosti v odkrivanju »zgodnjega« raka pa bi jih morali v našem gravitacijskem področju pregledati vsaj 3000.

Subjektivno prenehanje težav pogosto ne pomeni in ni merilo za ozdravljenje ali prenehanje nevarnosti želočnega raka; najsigurnejše merilo stanja so pogoste preiskave, kontrole in jemanje biopsičnega materiala. Šele tako se lahko odločimo, če je potreben operativni poseg. Smo torej nekje na začetku, vendar ne prav na začetku, spodbujajo nas doseženi uspehi. Treba bo še veliko delati in vsako pravočasno odkritje je spodbuda za boj za zdravje in življenje, kar pa je tudi največ kar imamo in kar lahko izgubimo.

dr. Primož Vidali

Gastroskop za preiskovanje telesnih votlin in notranjih organov

SEDANJE STANJE...

(Nadaljevanje s 3. strani)

politiki, preko raznih sistemskih in drugih ukrepov, skladno s sprejetim družbenim planom za letošnje leto. Ta naloga je ravno tako zapletena in v določenih pogledih povezana s splošno ekonomsko situacijo v svetu, na katero ne moremo bistveno vplivati. Upamo, da bomo v kratkem dobili ustrezne rešitve ter omogočili realizacijo planirane dinamike proizvodnje.

V Železarni se moramo tej situaciji tudi ustrezno obnašati, zlasti pri izvrševanju pogodbenih obveznosti. Današnji položaj terja dosledno izvrševanje dobavnih rokov in kvalitete, kajti nedoslednost pri izvrševanju pogodbenih obveznosti lahko postavi Železarno v položaj povzročitelja za slabšanje likvidnosti, kar bi lahko imelo za posledico izgubljanje naročil. Samo dosledno izvrševanje pogodbenih obveznosti je v tej situaciji lahko jamstvo za preprečitev uvoza jekla. V podjetju smo že sprejeli vrsto ukrepov skladno z nastalo situacijo in je tudi na tem področju nujna doslednost in ažurnost.

Sektor prodaje bo budno spremljal dogodke na tržišču, da bi izvajanje eventuelnih dodatnih ukrepov imelo čim manj negativnih posledic pri izvrševanju plana proizvodnje oziroma prodaje.

GIBANJE GOSPODARSTVA V OBČINI V LETU 1975

Gospodarstvo naše občine je bilo v letu 1975 uspešno, kljub nekaterim negativnim kazalnikom. Temeljne naloge so bile usmerjene predvsem v nadaljnje uveljavljanje samoupravljanja, v kvalitativno in kvantitativno rast gospodarstva, zaustavljanje naraščanja inflacije, stabilizacijske ukrepe gospodarstva, prizadevanje za hitrejši rast izvoza in počasnejši rast uvoza in prizadevanje za obvladovanje vseh oblik porabe v skladu z razpoložljivimi sredstvi.

V preteklem letu je gospodarstvo jeseniške občine zabeležilo izredno visoke finančne rezultate, ki pa so le delno rezultat večje produktivnosti dela in boljše organizacije dela. Celotni dohodek se je povečal za 130 % v primerjavi s letom 1974. Na tako visok rezultat so vplivali predvsem naslednji faktorji: interna realizacija, povečano število zaposlenih in dvig cen.

Interna realizacija zavzema v strukturi celotnega dohodka kar 45 %, povečala pa se je zaradi organizacijskih sprememb organizacij združenega dela. Proces konstituiranja temeljnih organizacij združenega dela še ni končan in se bo nadaljeval tudi še v letu 1976. Nekatere organizacije združenega dela so sicer formalno že izvedle konstituiranje, v praksi pa še niso uspeli narediti vsebinskih premikov. To se opaža pri zaključnih računih, ko poslovanje med TOZD še ni urejeno z delitvenimi bilanci.

Naslednji faktor, ki je vplival na tako visoke finančne rezultate so cene, ki so se v drugi polovici lanskega leta s pomočjo restriktivnih ukrepov deloma umirile, vendar so kljub temu presegle načrtovano 23 % povečanje splošne ravni. Najbolj so se povečale cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih in sicer za 27,3 %, najmanj pa cene za kmetijske izdelke 22,1 %.

Kot je že uvodoma navedeno, je na rezultate vplival tudi porast zaposlenih, saj se je število zaposlenih v gospodarstvu in negospodarstvu povečalo za 5,2 %, na podlagi vkalkuliranih ur dela pa za 10 %.

Visoka gospodarska aktivnost, ki je trajala skozi vse leto, se je proti koncu leta nekoliko umirila zaradi zaostrovanja razmer na domačem trgu, precejšnje težave pa so povzročile gospodarstvu tudi razmere v mednarodnem gospodarstvu. Povečan obseg proizvodnje, še bolj pa stalna rast cen, je narekovala delovnim organizacijam, da so povečale svoja obratna sredstva. Ker so najemala kratkoročne kredite, je to proizvodnjo priložilo podražilo.

Dosežena sredstva za reprodukcijo so se povečala za 31 %, za interno akumulacijo pa za 48 %. Stopnja interne akumulativnosti, ki je izračunana iz razmerja med sredstvi interne akumulacije in poprečno vloženih poslovnih sredstvih, se je povečala za 1 %, medtem ko je stopnja reproduktivne sposobnosti padla za 11 %.

Produktivnost, izračunana iz doseženega družbenega proizvoda na zaposlenega, kaže, da se je povečala za 23 %, in smo s tem rezultatom na drugem mestu v gorenjski regiji.

Povsem drugačno sliko pa nam kaže ekonomičnost poslovanja. Če primerjamo podatke celotnega dohodka in porabljenih sredstev, vidimo, da smo ekonomičnost poslovanja poslabšali za 8 % in da so nam porabljena sredstva naraščala najhitreje v gorenjski regiji.

DRUŽBENI PROIZVOD

Družbeni proizvod ali bruto dohodek, ki predstavlja vir investicijske, skupne, splošne in osebne porabe, se je povečal za 34,4 % glede na leto 1974, v primerjavi z družbenim načrtom naše občine pa za 19,9 %. Vendar je rezultat družbenega proizvoda, ki obsega doseženi dohodek in obe amortizaciji nominalen in je v njem vključena tudi rast cen in novozaposleni. Po podatkih zavoda za statistiko SRS so se cene različnega blaga in materiala povečale v letu 1975 do 22–27 %, največ so se povečale cene industrijskih izdelkov

pri proizvajalcih in sicer za 27,3 %, najmanj pa cene za kmetijske izdelke 22,1 %. Če od nominalnega družbenega proizvoda odštejemo rast cen in novozaposlene, vidimo, da se je realno povečal družbeni proizvod v naši občini okrog 5 %.

Družbeni proizvod je naše gospodarstvo razdelilo v razmerju 74 % proti 26 % v korist združenega dela. V istem razmerju se je gospodarstvo gibal tudi v letu 1974.

Razmerja v delitvi družbenega proizvoda niso v celoti usklajena s predvidevanji družbenega plana SR Slovenije, ki je predvideval povečanje reproduktivne sposobnosti gospodarstva na račun zmanjšanja pogodbene obveznosti ter sredstev za kritje osebnih potreb zaposlenih. Iz delitve je razvidno, da so razmerja obratna. Pogodbene obveznosti so porasle za 25 %, njihov delež je sicer nekoliko padel. Sredstva za čiste osebne dohodke in druge osebne prejemke so v letu 1975 zavzela 30,5 % v strukturi družbenega proizvoda, v letu 1974 pa 30,2 %. Neugodno razmerje kaže tudi amortizacija, ki je relativno padla od 28,2 % na 26,1 %.

PORABLJENA SREDSTVA

Celotni dohodek je porastel za 130 %, medtem ko so se porabljena sredstva povečala za 150 %. Porabljena sredstva so torej naraščala z večjo dinamiko kot celotni dohodek in s tem vplivala, da se je ekonomičnost poslabšala.

Gibanje ekonomičnosti naše občine v letu 1974 in 1975 je razvidno iz naslednjega pregleda:

	1974	1975	Indeks
Jesenice	122,0	112,1	92
Gospodarstvo			
Gorenjske	126,9	122,0	96

Pri tem je potrebno opozoriti, da je interna realizacija tako kot pri ugotavljanju celotnega dohodka, vplivala tudi na višino porabljenih sredstev, saj so materialni stroški poslovanja vezani tako na realizacijo proizvodov in storitev z njeno interno realizacijo. Učinek interne realizacije na višino porabljenih sredstev je možno le oceniti, ker v sklepnih računih ni nobenih podatkov, ki bi se nanašali na interno realizacijo.

Najpomembnejši vpliv na upadanje ekonomičnosti imajo cene, ki se odražajo v gibanju porabljenega materiala in storitev. Stroški porabljenega materiala in storitev, ki pomenijo skoraj dve tretjini porabljenih sredstev so se povečali za 195 %.

IZGUBE

Nekatere temeljne organizacije združenega dela niso dosegle dovolj dohodka za pokrivanje vseh obveznosti ter osebnih dohodkov in so zaradi tega poslovanje v letu 1975 zaključile z izgubo. Zaskrbljujoče je tudi to, da se je število delovnih organizacij z negativnim finančnim rezultatom povečalo in sicer od tri v letu 1974 na pet v letu 1975.

Ker štiri od petih delovnih organizacij, ki so poslovale z izgubo, spadajo v panogo gostinstvo in turizem, moramo to panogo širše obdelati. Vse štiri temeljne organizacije združenega dela so locirane v Kranjski gori in koliko vpliva na uspešnost poslovanja ugodna zima, nam najbolj nazorno pokaže že prevoz smučarjev na žičnicah, ki nastopa kot »barometer« uspešnosti Kranjske gore.

Organizacija	Leto	Število prevozov
TOZD Žičnice	1969	1.369.000
Kranjska gora,	1970	1.360.700
HP Gorenjska Jesenice	1971	1.765.600
	1972	1.621.700
	1973	1.297.530
	1974	631.289
	1975	639.909
	1976	2.669.478
samo od 1/1-1976 do 31/3-1976		

V letu 1975 je bila zimska sezona za uspešnost poslovanja TOZD Žičnice, kakor tudi za hotele zelo neugodna, tako na začetku leta, kakor tudi v mesecu decembru. TOZD Žičnice so prepeljale samo 639.909 smučarjev in temu ustrezno je bila tudi hotelska zasedenost majhna. Poletna sezona je bila za Kranjsko goro rekordna, vendar še zmeraj prekratka, da bi novi hoteli pokrili visoke anuitete, ki jih bremenijo, najbolj ravno v prvih letih poslovanja. Začetek leta 1976 kaže, da so žičnice

zabeležile svojevrsten rekord, saj so že do 31. marca prepeljale skoraj tri milijone smučarjev. Že začetek letošnjega leta daje upanje, da bodo zaključni računi v letu 1976 za večino teh turističnih delovnih organizacij pozitivni.

LIKVIDNOST

Evidenca o sodnih sklepih in akceptnih nalogah sicer kaže, da se je likvidnost poslabšala, vendar moramo omeniti, da v letu 1975 blokiranih žiro računov ni imela nobena delovna organizacija v naši občini.

Neugodna gospodarska gibanja, ki so se začela že proti koncu leta 1974 in so se nadaljevala skoraj vse leto 1975, so neugodno vplivala tudi na naše gospodarstvo. Naraščanje industrijske proizvodnje ni bilo vsklajeno z možnostmi prodaje na domačem trgu, zaradi visokih cen pa je pešala prodaja tudi na mednarodnem trgu. Zaloge so zato hitro naraščale, kar je zaostrovalo plačilno zmožnost precejšnjega števila organizacij združenega dela. Medsebojna zadolženost je bila vse leto močna in je presegla rast obsega poslovanja. Plačilno sposobnost v letu 1975 je slabila tudi neustrezno gibanje porabljenih sredstev. Vseskozi so naraščala hitreje od celotnega dohodka, kar je zniževalo reproduktivno zmožnost gospodarstva. Stalno poslabšanje sestave finančnih virov obratnih naložb je bilo zato neizogibno. Ob pomanjkanju denarnih sredstev zaradi prevelikih zalog in prepočasnega zmanjševanja terjatev, so bile gospodarske organizacije primorane zavlačevati s poravnavanjem obveznosti, nekatere pa so si pomagale tudi s kratkoročnimi krediti. Naraščanje kratkoročnih virov financiranja obratnih naložb je bilo zato precej hitrejšo od naraščanja dolgoročnih virov, hkrati pa je prišlo do sprememb v sestavi virov v prid kratkoročnih virov.

Terjatve do kupcev so naraščale počasneje kot celotni dohodek, vendar so še vedno visoke glede na viro, s katerimi razpolaga naše gospodarstvo. Na koncu leta 1975 pa je presežek terjatev nad obveznostmi znašal 371 milijonov dinarjev.

ZAPOSLENOST IN OSEBNI DOHODKI

Kot je že v uvodu omenjeno je bilo zaposlovanje v naši občini v preteklem letu zelo ekstenzivno usmerjeno. Poprečno število zaposlenih v občini v gospodarstvu in negospodarstvu se je povečalo za 5,2 %, od tega v gospodarstvu za 5,0 % in v negospodarstvu za 6,6 %.

Poprečni čisti osebni dohodki v gospodarstvu in negospodarstvu skupaj so se povečali za 24,2 %. Poprečni čisti osebni dohodek na enega zaposlenega je v naši občini znašal 3.516 din.

IZVOZ – UVOZ

V gospodarstvu občine nastopa Železarna kot največje izvozno-uvozno podjetje. Izvoz Železarne je bil tudi v letu 1975 usmerjen predvsem na tržišče s plačilom v konvertibilnih valutah ter so bila glavna področja izvoza v Evropi: Zahodna Nemčija, Italija, Švica in Avstrija; od prekomorskih držav pa ZDA. V letu 1975 Železarna Jesenice ni izvažala svojih proizvodov na neka nova tržišča, ker zaradi splošne recesije na svetovnem tržišču in doma povečanih potreb, ni mogla odrediti za izvoz novih količin preko z gospodarskim planom programiranih količin. Programirana metalurška menjava je uspešno izvedena s SSSR in Poljsko.

Poleg Železarne nastopajo kot izvozne delovne organizacije v naši občini še: TPP Zarja Jesenice, Lesnoganterijski obrat, ISKRA – TOZD Blejska Dobrava, LIP Bled – TOZD Mojstrana, Gorenjska oblačila in Tehnični biro Jesenice. Skupni izvoz naše občine se je povečal za 24,1 %, vendar je v tem zelo pozitivnem indeksu upoštevano nekaj organizacij, ki v 1974. letu še niso imele izvoza.

Skupni uvoz se je povečal za 9,1 % v letu 1975 v primerjavi z letom 1974. V skupnem uvozu pa poleg Železarne nastopajo še naslednje delovne organizacije: TPP Zarja Jesenice, Klavnicna Jesenice in LIP Bled – TOZD Mojstrana.

STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Pregled zgrajenih objektov v letu 1975 v družbenem sektorju:

	trojčki (vila bloki)	Kranjska gora	nadgradnja-adaptacija (železniški bloki)	stolpnica ČS – 2	stolpnica ŠG – 1	skupaj
	42	24	102	51	219	

Analiza plana 1975

	št. stanovanj	zgrajeno	plan	indeks
družbeni sektor	219	249	88	
zasebni sektor	113	90	126	
skupaj	332	339	98	

Poleg družinskih stanovanj je bil v letu 1975 zgrajen tudi samski dom Kovinar na Jesenicah.

INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA

Od skupnih izvršenih investicij v letu 1975 v občini odpade na novo hladno valjarno Železarne 72,6 % ter na celotno Železarno 83 %.

Po namenu pa je bila struktura investicij v letu 1975 naslednja:

Viri financiranja

Viri	Znesek	struktura v %
– lastna sredstva	186.357	29,0
– bančni krediti	385.053	59,8
– drugi viri	72.333	11,2

Podatki investicij gospodarstva v osnovna sredstva kažejo zelo ugodno strukturo, saj je največji delež investicij odpadel na opremo in to

Večje investicije v osnovna sredstva v občini Jesenice v letu 1975:

- Industrija
Železarna Jesenice: – hladna valjarna – nadaljevanje rekonstrukcija valjarne žice
- Savske elektrarne
TOZD HC Moste: – črpalni agregat HE Moste IV – nadaljevanje
- Gradbeništvo
SGP Sava: – avtomatska betonarna
Vatrostalna
TOZD Jesenice: – skladišče ognjevarnega materiala
- Trgovina
TP Rožca Jesenice: – nova trgovina v Planini pod Golico
TP Universal Jesenice: – skladiščna hala na Plavžu
– poslovna stavba in družbena prehrana
- Obrt
Ljubljanske mlekarne
TOZD Klavnicna Jesenice: – oprema in adaptacija obrata predelave mesa

LINEARNO POVIŠANJE STANARIN ZA 20 Odstotkov

V lanskem letu so se v naši občini na podlagi podpisanega medobčinskega dogovora o politiki stanarin za leto 1975 povišale stanarine v poprečju za 46,6 odstotkov, od česar je odpadlo 17,3 odstotkov na povečanje vrednosti stanovanj, ki je bila ugotovljena na podlagi izvedenega točkovanja v letu 1973 po odloku občinske skupščine o merilih za ugotovitev nove vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš. Na tako povečano osnovo pa je bilo uveljavljeno dopustno 25 odstotno povišanje stanarine ob pogoju, da ostane nespremenjena valorizacijska vrednost točke, ki je bila za občino Jesenice določena z občinskim odlokom še v letu 1965 v višini 9,70 din.

Znatno povišanje stanarin v lanskem letu pa je hkrati terjalo tudi spremembo občinskega odloka o delni nadomestitvi stanarine in druge pomoči v stanovanjskem gospodarstvu. Uveljavljena je bila nova, za vso republiko enotna tabela za izračun znosnih stanarin, ki v naši občini daje pravico do delne nadomestitve stanarine 23 upravičencem, kar predstavlja le 0,56 odstotkov vseh nosilcev stanovanjske pravice v družbenih najemnih stanovanjih. Poprečna vrednost odobrene subvencije znaša 145 din.

V skladu s splošnimi stabilizacijskimi prizadevanji sta zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije in skupnost slovenskih občin sprejeli priporočilo, da se v vseh občinah v letu 1976 povišajo stanarine enotno za 20 odstotkov, s tem da se glede na doslej neizvedeno spremembo odloka o ugotovitvi vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš uveljavi valorizacija kotlovnih in kotlov v vseh občinah šele s 1. 1. 1977.

Skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti je na 11. redni seji, 26. februarja razpravljala o povišanju stanarin v občini Jesenice in sklenila predlagati povišanje za 20 odstotkov s pogoji dogovora o izvajanju politike cen izdelkov in storitev iz pristojnosti republike in občin v letu 1976. Osnova za povečanje stanarine so novo točkovanje stanovanj in stanovanjskih hiš izvedeno v letu 1973 in 25 odstotno povečanje stanarin v letu 1975 tako, da

se raven stanarine ne poveča več kot 20 odstotkov v primerjavi s letom 1975, kar pomeni, da se bodo stanarine povišale linearno za 20 odstotkov.

Izvršni svet občinske skupščine Jesenice je na predlog samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice izdal, 19. aprila pismeno soglasje, da se smejo stanarine v letu 1976 povečati za 20 odstotkov in to od 1. maja 1976 dalje. Ker je dosedanja poprečna stanarina v družbenih najemnih stanovanjih znašala 190,77 din, se bo le-ta ob dopustnem 20 odstotnem povišanju dvignila na 228,92 din, ali v poprečju za 38,15 din po stanovanju.

Ker je z dogovorom o izvajanju politike cen izdelkov in storitev iz pristojnosti republike in občin v letu 1976 določeno, da se morajo hkrati s povečanjem stanarin dosledneje izvajati ukrepi o delni nadomestitvi stanarine, ki naj širšemu krogu socialno šibkih nosilcev stanovanjske pravice omogoči to obliko družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, poziva samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice vse tiste nosilce stanovanjske pravice, ki sodijo, da so upravičeni do delne nadomestitve stanarine, da čimprej vložijo svoje zahteve oziroma iščejo potrebna pojasnila in navodila pri referentu za družbeno pomoč samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice, Titova 65.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice

Delavec pri montažnih delih v novi hladni valjarni

JOŽE ULČAR-MIRO SPOMINI IZ NOB, 2 KI NE ZBLEDIJO

PLESNIKOVA VRNITEV

Bataljon je spotoma skoval načrt za napad. Nemci po poročilih obveščevalcev očitno niso pripisovali nobene pomembnosti spopadu, ki so ga imeli z Vojkovo patruljo in so se gibali dokaj brezskrbno ter na glas govorili.

Stab bataljona se je odločil, da postavi zasedo pod Plesnikom, napade kolono in po možnosti osvoji bodi in vrne kmeta.

Kraj za napad je bil dobro izbran. Desno od potoka Bistre je bil strm poraščen breg z imenitnimi naravnimi zakloni. Od Meže se je proti nasprotnemu bregu rahlo dvigoval dokaj velik travnik. Čez sredino travnika je tekla cesta, ki je vodila v Črno. Levo in desno, kjer je vztopala cesta na travnik, je bil teren dovolj poraščen za varno kritje naših enot.

Bataljon je, kot že rečeno, zasedel greben nad Bistro, postavil močno zasedo na izteku ceste proti Črni in na vseh zgornjih gozdnatih obronkih travnika. Cesta od travnika proti Plesniku je bila odprta, vendar so močne zasede čakale, da jo zaprejo, ko zadnji nemški policaj stopi na travnik. Posamezni oddelki so neslišno izginjali z natančno oprejenimi nalaganji. Ničesar ni zmotilo tišine. Obveščevalci, ki so spremljali dogajanja pri Plesnikovi, so končno javili, da je kolona krenila proti Črni. Plesnika so selili. Naropali so dva voza blaga, enega je vlekel par konj, drugega pa par volov. Za zadnjim, za volmi je bila privezana vsa Plesnikova družina. On, ona in trije otroci. Ta pošastni spredel se je pomikal proti travniku, kjer je čakala partizanska zaseda. Ob zadnjem obvestilu obveščevalcev so se neslišno dvignile cevi strojníc. Borci so odpirali zapore na puškah in ročne granate so odute ležale v dosegu roke. Nihče, ki ga takrat šel po cesti, ne bi mogel slutiti prežee smrti, ki je čakala na svoj plen.

Potem so prišli. Brez varovanja in v glasnem razgovoru. Šli so v gruče in nihče med njimi ni slutil, da mu bo sonce čez nekaj minut za vedno ugasnilo. Kolona se je počasi pomikala čez travnik. Zadnji del kolone je stopil na travnik. Pot nazaj se je čez nekaj trenutkov neslišno zaprla.

Strojničarji so z odprtim orožjem merili v gruče. Potem je udarilo. Strojnice so besno zalajale in začel se je peklenški ples. Nemci so se po prvem presenečenju ovedli. Čeprav jih je večina padla pod prvimi rafali, so se preživeli skušali prebiti do Bistre. Le redkim je to uspelo.

Vprežne živali so reagirale zelo različno. Konji so podivjali, polomili ojnice in prevrnili voz. Na vozu je bil velik zaboj z živim prašičem, ki se je pri padcu razbil in prašič je ušel. Pri tem je bil ranjen v zadnjico nogo in očitno je pobesnel. Racional je v smeri vode, to je v smeri, kamor so se skušali umakati Nemci. Od ceste do vode jih je precej negibno ležalo. Nekaj je bilo mrtvih, nekaj se jih je pa samo potuhnilo. Prašič, ki je divjal po tem delu travnika, je uskega ugriznil. Tisti, ki so bili že mrtvi, se seveda niso zmenili za to. Tisti pa, ki so bili samo ranjeni ali živi, pa so bolešno trznili. Naši

strojničarji, ki so tako videli, kdo na travniku je še živ, so »popravljali svoje napake« s pomočjo prašiča.

Voli se očitno niso zmenili za človeške razprtje in so takoj ob začetku bitke mirno obstali in se niso več gani. Plesnikovi so z grozo gledali na dogajanja v neposredni bližini. Nemci so nagnosko čutili, da je najvarneje pri civilistih in so vsi poskušali priti v njihovo bližino. Zato je bil kup padlih Nemcev okrog njih največji.

TOMAŽ ISKRA

20

KROKODILOV PA NI VEČ

Tako je minil dan v Dolini kraljev, v deželi faraonov. Pozno zvečer nas je čakala še dolga vožnja z vlakom do Kaira. Kolesa so morala prekotaliti še 700 km železne poti ob Nilu, ki nas je tokrat spremljal na levi strani. Udarjanje koles ob splojnih tračnic in vijuganje vagonov smo prenašali še vso noč in ves dan. Kmalu po sončnem zahodu smo zapeljali v predmestje Kaira. Medtem ko se je sonce spet napihnilo s tisto roza in rumeno barvo ter jo razlivalo po vsej deželi egipčanski, si nisem mogel kaj, da ne bi vprašal železniškega uslužbenca, ki je molil v kupeju ob koncu ramadana, nekaj o molitvi.

»Ne razumem, kako da vse pustite ob strani, ob sončnem zahodu? Kaj če se od nekega pojavi sovražnik z letali in tanki?« Arabec me je sunkovito pogledal, kot da ne bi bil s tega planeta. Zadel sem v živo. Povlekel me je za rokav in v svoj kupe. To je napravil s tako živo kretnjo, da sem se prestrašil.

»Naša islamska vera,« mi je začel predavati, »učí, da je Allah največji in najmočnejši bog. On vse ve in vidi. Tako pravi tudi Koran (islamsko sveto pismo). In kdor se pregreši zoper Alaha, je za vekomaj pogubljen. Človek doseže največ takrat, ko se zlije z Allahom, ko ga ta vzame k sebi in takrat doseže najpopolnejše v popolnem...« Tako mi je razlagal Arabec in ves žarel v obraz. Bil je silno prijazen, ponudil mi je pol svojega paradižnika, sam sem potihoma menil, da je ta paradižnik dala zemlja okrog Nila, Arabec pa je bil verjetno še kar prepričan, da mu ga je podaril sam Allah. Nehote sem se zamislil. Že v srednjem veku, torej v dobi islamskega fevdalizma se je islam močno razvil in utrdil. Šef države Mohamed je imel vso upravno in izvršno oblast. Pri tem mu je močno pomagala duhovščina in visoki državni uradniki. Administracija je bila strogo centralistično urejena in fevdalec — kalif je imel poleg oblasti tudi posest, torej privatno lastnino, ki jo pa ni razširjal, reproduciral, ampak je hotel trenutno kar največ izžeti od brezpravne delovne množice na poljih. Seveda, da so vladarji in njihovi nameščenci lahko obvladali položaj plemstva, so si umislili specialno vojno strukturo, ki jih je ščitila pred morebitnimi upori kmetov. Tako so med preprosto ljudstvo razširili svoj islam, mistično verovanje, ki je bil en sam velik odklik od realnosti. Tabakul — spajanje z božanstvom je opravljal svoje: medtem ko se je v Evropi že v srednjem veku začela razvijati fizikalna, matematična in astronomska znanost (Newton, Kopernik, Galilej), torej prirodoslovne, pa tudi pravne in filozofske znanosti (Spinora, Descartes), na orientu še vedno prevladuje prenašalena sila države, kjer družbena vloga ne pride do izraza niti pri skupinah, še manj pa pri posameznikih.

Veliko tega se je ohranilo prav do današnjega dne. Na orientu še vedno velja: Kdor vlada, tudi poseduje in narobe. In tu lahko takoj pomislimo na nafto. Konflikt arabskih dežel z Izraelom je samo zunanja manifestacija, korenine izvirajo že v zgodovini, islam se le počasi trga iz mističizma, tu predvsem mislimo v ideološkem in duhovnem pogledu, saj je še danes program šolstva od osnovnih šol pa do univerze prilagojen verskemu kontekstu, t. j. Koranu. Znanstveni socializem le počasi utira pot na univerze. Prav vse to: staro, klasično, kar je za arabski svet najvišje in najsvetejše pa izkoriščajo velesile tako na zahodu kot vzhodu.

ALEKSANDRIJA

Če se pelješ iz Kaira proti severu, te spremlja nenehna ravnina s polji, na asfaltiranih voziščih pa se odvijajo živahen promet ne preveč obzirnih vozilov. To smo se kmalu prepričali, ko je naš avtobus oplazil nek tovornjak in se mu sploh ni zdelo vredno ustaviti. Nekje na sredi poti med Kairom in Aleksandrijo smo tudi opazili ob cesti krknjenega konja, ki je že bogve koliko časa ležal obkrožen z muhami in drugim mrčesom.

Nemalo začudeni smo zijali v vlake, ki so potnike prevažali kar na strelah in ogrožju dizelskih lokomotiv. Med potjo smo se osvežili s kavo, ki je bila čisto navadna brozga, natakaj pa povrhu še tako nesramen, da je pozabil zmenjati petdolarski bankovec. Ob vsem tem nisem mogel drugače, kot da sem se razpetelinil, da me je obstopilo kar pet strežnikov.

Potem je sledil juriš in uspeh. Plesnikovi so bili rešeni. Obrnili smo vole in krenili nazaj proti Plesniku. Kasneje so nekje ujeli tudi podivjano konja, ki sta bila čisto mokra od strahu. Njihove prestrašene blage oči pač niso mogle dojeti človeških strahot. Prašič pa očitno ni imel namena končati s spopadom. Po končani bitki se je zakajal v naše borce tako, da smo ga morali ubiti.

Plesnikovi so se vrnili na svoj dom. Nemci vse do konca vojne nikoli več niso prišli do Plesnika.

V tej tako grobi in besni, pa vendar tudi tako humani bitki za našo slovensko družino smo imeli dva mrtva in tri ranjene. SS policija pa je utrpela več desetih mrtvih in nekaj ujetih. Pa to še ni vse. Nemški nadčlovek je moral priznati veliko moralno premoč mlade vojske, ki se je uspešno borila za svojo zemljo, za svoje ljudi proti zverinskemu nasilju, fašizmu.

KONEC

Toda Aleš ni mogel odgovoriti. Najraje bi se pognal vanj. To bi bila zanj v tem trenutku edina sprostitev. Vendar je bil za kaj takega preveč zbežan. Tej skrivnosti ni bil kos. Rad bi spregovoril, zavpil, a ni mogel. Še bolj se je pogreznil in zakrknil vase in se skušal spomniti, kaj vse mu je pripovedoval. Bernard zdaj ni več silil vanj. Čakal je, da se bo oglasil sam.

Aleš se je čez čas prisilil k treznejšemu premisleku. Nenadoma je spregovoril tiho, obtožujoče, kot bi bil jezen sam nase:

— Posvaril si me, a sem naivnež kar govoril. Kako lahko je bilo!

Bernard se mu je razumevajoče nasmehnil:

— Sam si rekel, da vedo skoraj vse. Saj mi nisi povedal nič novega.

— In kako neumno sem ti zaupal! Zdaj se bodo še norčevali iz mene, hudiči!

— To te moti? Je že bezal Bernard.

— Ne samo to. Prevaral si me! Govori!

— Prevaral. S čim? Da tako lepo delajo z menoj, kaj?

— Mar to, kar sem videl, ni dovolj? Je treba dodati še kaj?

— Eh, fant, nisi opazil vsega. Preveč so te že zdelali.

— Le kaj naj bi še moral?

— Da ne verjameš nikomur več, imaš prav. Toda ali nisi videl, kaj je tvegaj s tem dejanjem? Saj tega vendar ni storil po službeni dolžnosti, temveč na svojo roko! Policist sredi brloga, vedno na očeh, nacistični hlapec, pa je tvegaj! Kaj meniš?

Aleš je poslušal. Verjetno, pepriljivo ali ne, moral je zvedeti vse.

Bernard se je primaknil bliže in mu začel zadržano pripovedovati:

— Nič čudno, da si se prestrašil saj si nisi mogel misliti, da so tudi tu ljudje v uniformah, ki niso poživljeni hitlerjevci. Če je možakar tvegaj, da mi je olajšal zapor, je storil veliko. To je znamenje da zaupa tudi tebi, da že ve, kdo si. S tem daje duška svojemu nasprotovanju temu, kar počenjajo tu nacisti. Tudi on jim hočeš nočes mora služiti. Kako so tudi taki prišli v to nasilniško gnezdo, je težko uganiti, lahko dobijo surovežev, kolikor hočejo.

Zame vedo tu že vsi, dobri in slabi gestapovci in policisti. In če s takim dejanjem pritrjuje našemu uporu, sebi pa manjša krivdo, tega ni težko razumeti, saj si veliko bral. Da ne boš tako nesrečen, me poslušaj do konca, kaj vse sem že doživel te tri tedne. Sprašujejo me

IVAN JAN

47

MRTVI NE LAŽEJO

na razne načine, uporabljajo vseh vrst znanosti, delajo se sladki, pa spet podivjajo. A po vseh naporih in spraševanjih vem le toliko, da sem Bernard! Nič drugega: Bernard! Izgubil sem spomin! O vsem in za vse. Tudi zase. Od prvega udarca, ki sem ga dobil po glavi! Izgubil se je kakor voda v puščavskem pesku. Razumeš! Tega tudi tebi ne bi smel pripovedovati, a vsak človek ima slabosti. In če je to slabost, mi ni žal. Druga ti ne bom pripovedoval, vedi pa, da moj spomin ne sme živeti! Vidiš, in tako sem že dolgo po različnih bunkerjih. Vlačijo me sem in tja, da bi se česa spomnil. Nič ne vem, kaj iščejo o meni gestapovci in stražarji, to skušam brati iz njihovih pogledov. In ne morem reči, da so sovražni. Prej kaj drugega. Sam si videl ravnokar. To ni bilo prvič. Pridobil sem si naklonjenost, zaupanje, kajti medsebojno nadzorstvo je tu vpeljano z vso natančnostjo. Kljub temu so se pokazale razpoke. In kadarkoli v tem času stražari ta možak, pride in stori kakor nocoj. Zame vedno vedo, kje sem zaprt. Izkazuje mi izredno »čast«, ki si je zdaj deležen tudi ti.

Kakšna pozornost! Nikoli pa me ne pozabi ozmerjati. Slišal si kako. Za primer če bi ga kdo opazoval in prisluškoval. Zjutraj zaran, ko je spet na vrsti, pa spet pride in me okuje. Po predpisih. Boš videl. Prišel bo in se jezil, da imajo z menoj toliko sitnosti... Kdo ve, kako je živ, dokler ni bilo vojske, pomembno pa je, da taki kmalu zvedo, komu lahko zaupajo in komu ne. Kdo je pravi in kdo ni. In če tako zaupajo tudi tebi, si zmagal. Bodi prepričan, da o tebi zdaj potihno vsi govorijo. Zdaj ni več tako pomembno, kdaj boš, in če boš moral umreti, zdaj tvoje junaštvo prav gotovo ni več notranja skrivnost. To pa tudi nad izdajalce kliče večjo in hitrejšo kazen. Pokazal se bo, boš videl in naši ga bodo dobili! Dokler boš živ, tudi zate poslej ne bo slabše. Priznati je treba, da tudi tu znajo spoštovati pogum, kadar je izreden. Sprva jih jezi, potem jih premagaš. No, o tem ti ne bi govoril... kajti ne smeja si lagati, kaj lahko pričakujeva.

In kaj misliš, tvega ta, ki prihaja k meni? Če bi odkril kaj takega, bi gestapo imel to za hujski upor, kakor je najin. V njihovih vrstah! Podobno sem doživel že v zaporih kraljeve Jugoslavije.

Sicer je pa nemogoče, da so prav vsi v uniformah za Hitlerja in za tako nasilje. Tega ne smemo pozabiti! Jih je pač vpregel nevarni zločinski mehanizem!

Toliko in tako Bernard še ni govoril, odkar je bil v zaporih. Zdaj se je sprostil in povedal več, kot je hotel. A tudi to je bilo za Aleša zdravilo. Prva sodbna o Bernardu torej ni bila zmotna. Sedel je že v jugoslovanskih zaporih!

Se potem tudi o Filipu ne motim? Je pomislil takoj nato. Vendar dokazov ni mogel najti. Ne o Bernardu, ne o kom drugem! Samo na svoje občutke se je lahko zanašal in jih povezoval z dejanji in dogodki. Stari dvomi so se umikali in odstopili mesto novim. Saj je vedel, da vsi v nemške uniforme oblečeni vojaši, policisti in drugi, ne morejo biti za Hitlerja, ne morejo biti zagrizeni pripadniki nacizma, vendar je vedel tudi to, in se po tem ravnal, da vsak ubit posameznik zmanjšuje njihovo moč.

JANEZ BROJAN, st.

2

IZ ALPINISTOVE BELEŽNICE

Planote prekrasne temnordečede rododendrona, ki je bil v najlepšem cvetju. Ne da se popisati lepote. Cela pobočja en sam cvet, med cvetenjem pa tu in tam stopijo mogočni čuvarji tega prekrasnega gaja — viharniki. Nad vsem tem pa se vzpenjajo v zrak slikovite stene Močicev in Kukove špice. Iz Vaneževga roba grem čisto pod severno steno Kukove špice do podstene Skrnatarice, desno izpod sedla Gulc. Zahotelo se mi je, da bi splezal po nji na sedlo, mislil sem si, ker je stena nizka bom hitro preko in nato sestop v Vrata.

Vreme se je med tem časom močno poslabšalo. Izgledalo je, da bo nevihta še pred poldnem. Hiteti moram, da pridem pred nevihto vsaj na sedlo. Stena je kar precej gladka in strma. Plezaj po precej kruljivem terenu. V višini kakih deset metrov nad malo polico je bil mali pomol, preko katerega sem moral zlesti. Z desnice se potegnem navzgor, ko pa se stegnem še z levice za oprjeme, se mi pomol odkruši od stene in ker nisem imel pod nogami opore, sem omahnil. Misli so bliskovito delovale, bo ali ne bo, edina možna rešitev je rešiti se s skokom. Sedaj sem videl, koliko lahko koristi telovadba, ki sem jo gojil. Z močnim sunkom se odrinem v desno proti mali polčki, na katero sem z nogami priletel precej trdo, na srečo tako, da sem bil s hrbtom obrnjen k steni. Z največjo težavo sem se obdržal, da me ni vrglo na glavo preko sto metrov visoke stene. V nogah sem občutil hude bolečine, predvsem v gležnjih in stopalih. Z veliko muko sem izplezal iz stene v melišče, bil pa je že tudi skrajni čas, saj se je že vsula močna ploha s točo. Takoj opazim v melišču precej veliko skalo, pod katero je bila na dolnjem delu

luknja. Hitro se stisnem vanjo in tako se umaknem nalivu. Dež lije kot za stavo, bliski parajo nebo, vmes močan grom jezi lase, da me je skoraj nekoliko strah. Vesel sem, da sem pod streho, mislim si, kako bi bilo, če bi me ulovilo to neurje kje na odprtem terenu, nisem pa niti slutil, kaj me še čaka.

Kmalu slišim nad seboj nekako bučanje in močan šum. Le nekaj minut za tem, prihrumi z obeh strani skale, močan potok peska in kamenja, za tem pa potok penete vode, katera drvi mimo mene v dolino. Počasi prične pesek, ki ga prinaša voda, zasipati luknjo v kateri vedrim. Z grozo opazujem vse to. Dež pomešan z debelo točo lije v curkih. Luknja se manjša in manjša, tudi noge so me pričele boleti od trdega skoka. Voda pod skalno mi sega že do vrha čevlja. Želim si le, da bi nevihta prenehala in da pesek ne bi več zasipal luknjo, katera je postala že tako majhna, da sem lahko le še čepel v njej. Toda nevihta ne preneha, luknja je vedno manjša. Zberem vse moči in se požnem v deroči tok kamenja in vode, noge mi je spodnašalo in le z največjo silo in naporom sem se izvlekel na hrbet peščevine. Dež je še kar lil, ko sem se pognal izpod skale, se mi je vsula voda in kamenje po glavi in vsem telesu. Kako je bilo dalje ne vem. Ko sem se zavedel, je sijalo name vroče popoldansko sonce. Nisem se mogel takoj domisliti, kaj je bilo in kje sem, šele, ko sem se dvignil in občutil bolečine po telesu in glavi, sem se začel spominjati kaj je bilo. Ko gledam na skalo pod katero sem vedril, vidim le še gornji del, luknje ni bilo več. Takoj sem spoznal kako sem bil lahkomišelen, ko sem šel pod njo vedrit, saj je ležala v grapi v smeri vpadnice, kjer se voda pretaka ob nevihti iz sten.

Ko sem šel po nekaj letih zopet po tej poti, nisem te skale več dobil. Med tem se je v severni steni Kukove špice utrgalo kamenje ter jo popolnoma zasulo.

NESREČA V STENI

16. avgusta 1942: V severni steni Rigljice v dolgem Črnem kamninu, tri dolžine vrvi pod izstopom iz stene v sedlu dveh glavnih vrhov, se je zgodila težka nesreča. Pri plezanju je tret-

jemu spodrsnilo na gladkih strmih pločah in za seboj je potegnil še soplezalca dvajset do petindvajset metrov v globino. Pri padcu sta se smrtno ponesrečila Anton Vodišek in Franci Kovač, Tone Tomazin pa si je zlomil levo nogo in dvakrat zlomil levo roko. Vsi trije so obležali na enem mestu.

REŠILNA KLIČE NA POMOČ

17. avgusta 1942: Ura je bila deset dopoldan. Rezko zapoje telefonski zvonec. Glas iz slušalke je kakor strela udaril med nas.

Kdo, kje in kaj je? Kdo je ponesrečenec, ki ga je gora vrgla iz sebe. Je to eden ali pa jih je morda več? Vemo le to, da se je v Martuljku nekje zgodila težka nesreča. Kdo so ti nesrečneži še ne vemo. Kako je z njimi, so živi? Obvestila nas je nemška orožniška postaja v Martuljku. Pozneje nam povedo, da je nek fantič slišal kliče v ostenju Rigljice, ko je bil v gozdu. Takoj se odpravimo na pot opremljeni z vsem kar je potrebno pri reševanju z iskreno željo, da se čim prej vrnemo z živimi ponesrečenci. Spremljata nas dva orožnika, ker je bila ob sedmi uri policijska. Po dveh urah smo že na melišču pod Rigljico. Šest nas takoj odide do pod stene. Pri vstopu v normalno smer dobimo dva nahrbtnika, dokaz, da so tu vstopili. Takoj se odločimo, da gresta dve navezi: takoj v steno na iskanje. Odločita se navezi More in Medja ter Kokalj in Krušic, vsaka naveza v svojo smer. Gredo brez opreme, s seboj vzamejo le nekaj hrane in pijače ter prvo pomoč. Drugi bomo počakali natančnih vesti in po potrebi gremo drugo jutro za njimi z vso potrebno opremo. Z Mihom sva šla pogledat še v levo grapo, kakšen je tam teren za reševanje. Stena je tu visoka okrog sto metrov, gladka in navpična. Domenova se, da za enkrat ne omeniva o njej nikomur, mogoče je drugje bolje za reševanje.

Ob 19.45 nam že sporočita Krušic in Kokalj, da slišita v kamninu kliče Tomazina. Gre v Medja se obrneta v to smer in kmalu sta pri ponesrečencih. Pogled nanje je bil nadvse žalosten, dva mrtva, Tomazin pa ves polomljen in do kraja izčrpan, za zglavje mu je bil mrtev tovariš.

POSOJILO ZA CESTE

Na skupščini republiške skupnosti za ceste, ki je bila 30. marca v Ljubljani, je bil sprejet sklep, da bo razpisano javno posojilo za ceste. Izdanih bo za 90 milijonov dinarjev obveznic, ki se bodo kupcem obrestovale po deset odstotkov. Nakup obveznic bo mogoč med 1. majem in 31. oktobrom 1976. Obveznice bodo amortizirane v petih letih tako, da bodo njihovi lastniki lahko vsako leto, pričnši s 1. julijem 1979, dobili eno petino vplačanega posojila.

Za jeseniško občino pričakuje republiška skupnost za ceste vpis 18 milijonov 916.000 dinarjev posojila, kar pomeni, da bi moral vsakdo izmed 14.518 zaposlenih vplačati polovico lanskega povprečnega mesečnega osebnega dohodka ali 1.360 dinarjev. Ker je možno tudi obročno odplačevanje posojila, bi vsak vplačalec posojila plačeval po 114 dinarjev mesečno, če se bo odločil za dvajsetmesečno odplačevanje ali po 57 dinarjev mesečno, če se bo odločil za štirinajsetmesečno odplačevanje. Seveda lahko kupijo obveznice tudi pravne osebe, kar pomeni, da bi morale kupiti ustrezno število obveznic zlasti prometne delovne organizacije, tiste organizacije združenega dela, ki imajo lasten prevoznik in seveda tudi vse tiste, ki so zainteresirane, da se slovenske ceste hitreje modernizirajo, kar je prav gotovo tudi njihov interes, saj je še kako pomembno, da pride njihovo blago hitro in nepoškodovano do kupcev in tržišč.

Z zbranim denarjem bo mogoče zagotoviti tekoče izvajanje petletnega načrta izgradnje, modernizacije in rekonstrukcije slovenskega cestnega omrežja in zato petletni načrt že računa s tem denarjem. V kolikor posojilo ne bi bilo uspešno, bo seveda treba skriti petletni načrt izgradnje cest.

Tiste občine, ki bodo zbrale več posojila, kakor jim določa razred, bodo znesek, ki bo presegel določeno, lahko porabile za modernizacijo cest na svojem občinskem prostoru. Zato bi bilo pričakovati, da bo v jeseniški občini zbranega tudi nekaj več denarja kot 18 milijonov 916.000 dinarjev in da bo tisto, kar bo več, pomagalo zlasti k hitrejši modernizaciji regionalnega cestnega omrežja na prostoru občine.

STANOVANJA IZ SREDSTEV DRUŽBENE POMOČI

Samoupravna enota za družbeno pomoč je kupila in razdelila lani 60 stanovanj. Za ta stanovanja je plačala iz sredstev za družbeno pomoč 22.721.667 din.

V istem času, se pravi lani, je enota obravnavala 174 vlog za uvrstitve na prednostno listo. Pogoj za dodelitev stanovanj je izpolnjevala 98 prosilcev. Prosilci so bili iz naslednjih skupin:

- 35 prosilcev je bilo takih, ki imajo nizke osebne dohodke, od njih pa je bilo trajno rešenih 12,
- starih prosilcev in invalidov je bilo 15, stanovanj, ki jim pomenijo dokončno rešitev, pa je dobilo pet in
- izmed 48 prosilcev, ki jih uvrščajo med mlade družine, jih je dobilo stanovanja 24.

Povprečna površina lani vselijnih stanovanj, ki jih je kupila enota za družbeno pomoč, je bila 57,53 kvadratnega metra. Prav zato so mlade družine dobile več stanovanj, ker med stari ljudmi in invalidi ter med družinami z nizkimi osebnimi dohodki ni bilo prosilcev, ki bi jim pripadala večja stanovanja. Zaradi tega so projekti za letošnje gradnje prirejani tako, da bo kvadratura zgrajenih stanovanj bolj ustrezala namenu.

KAKO RAZPOREJAMO DOHODEK?

Občinski sindikalni svet Jesenice si je za letošnje leto zadal kopico nalog s področja razporejanja dohodka in osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela. Ugotavljali bodo, kakšen je letni prispevek temeljnih organizacij združenega dela, za skupne službe in za druge skupne namene. Položaj na tem področju v občini Jesenice je namreč zelo različen, saj so znani primeri, ko stroški za delo skupnih služb skoraj ne predstavljajo bistvenih zneskov, obstajajo pa tudi taki primeri, ko ti stroški težko obremenjujejo enoto proizvodnje ali izplačani dinar za osebne dohodeke. Proučili bodo tudi, kolikšen znesek so dale organizacije združenega dela za solidarnostne namene in pokrivanje izgub.

Posebej bodo obravnavali sredstva, ki so bila dana tako, da delovnim organizacijam ne bodo vrnjena in tista, ki so bila dana kot posojilo. Seveda bodo obravnavali tudi sred-

stva, ki jih organizacije združenega dela na osnovi solidarnosti dobe. V občini Jesenice sodi mednje le tisti del železniškega gospodarstva, ki posluje na teritoriju občine in temeljna organizacija združenega dela hidrocentrala Moste.

Predmet posebnega proučevanja bo področje delitve osebnih dohodkov. Ugotavljali bodo, ali imajo vse delovne organizacije izdelano sistematizacijo in analitsko oceno delovnih mest ter kakšna merila uporabljajo za delitve osebnih dohodkov poleg urne postavke, norme, premije, obračunavanja prihrankov materiala in drugih prihrankov, kako merijo delovni uspeh in podobno. Tako, kakor že v preteklosti, bodo posebej ugotavljali, kakšne kriterije imajo v organizacijah združenega dela za opredelitev najvišjih osebnih dohodkov. Vse to so dokaj zahtevne naloge, ki bodo zahtevale znaten napor od vseh delavcev občinskega sindikalnega sveta in vseh odborov pri svetu.

KAKO SO LANI GOSPODARILI V SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA

Skupnost otroškega varstva Jesenice je lani namenila za investicije nekaj nad tri milijone dinarjev. Od tega je vložila 232 tisoč dinarjev v dela pri stavbi vrtca Angele Očepke na Plavžu, 2 milijona 291 tisoč dinarjev pa je namenila za bodoči vrtec na Koroški Beli. Razen tega pa je ta skupnost lani naročila tudi načrte za vrtce na Blejski Dobravi. Za te načrte je izdala 30.000 dinarjev in prav toliko tudi za opremo sedanjega vrtca na Blejski Dobravi. S 150.000 dinarji pa je sodelovala pri organizaciji celodnevne šole v Zirovnici. Ta denar je dala kot posojilo. Nekaj nad 300.000 dinarjev pa znašajo anuitete na doslej dolžene kredite, ki jih mora skupnost odplačevati.

Razen tega je skupnost sodelovala s 171 tisoč dinarji pri komunalnem opremljanju otroškega letovišča v Novigradu in s 66.000 dinarji pri ureditvi zavoda za letovanje Kranj, prav tako v Novigradu. K letovanju otrok je prispevala skupnost 20.000 dinarjev, oskrbnine v vzgojno varstvenih zavodih pa je subvencionirala z 284.000 dinarji. Šolske malice je subvencionirala z 51.000 dinarji, za otroške dodatke kmečkim otrokom pa je izdala 28.000 dinarjev. Stroški poslovanja skupnosti in drugi stroški so znašali 58.000 dinarjev. Tako je za svoje naloge porabila skupnost otroškega varstva v lanskem letu 4 milijona 272 tisoč dinarjev, še zlasti spodbudno pa je to, da je precej več kot polovica tega denarja izločenega in je pripravljen za gradnjo otroškega vrtca na Koroški Beli.

PREVISOKO ZAPOSLOVANJE V LANSKEM LETU

V začetku lanskega leta je bilo v jeseniški občini 98 organizacij in temeljnih organizacij združenega dela s skupno 13.709 zaposlenimi. Do 30. septembra se je število zaposlenih povzpelo na 14.506, kar pomeni, da je poraslo za 797 delavcev. V tem času je 1.056 delavcem prenehalo delovno razmerje, 1.853 pa se jih je na novo zaposlilo.

Ta dva podatka kažeta, da je prisotna še vedno znatna fluktuacija, vendar pa se je v primerjavi s preteklimi leti že močno umirila. Tako je število zaposlenih naraslo za 5,81 odstotka, medtem ko je bilo v republiški resoluciji o usmerjanju gospodarskih gibanj določeno, da lahko naraste v celem lanskem letu le za tri odstotke. Previsoka stopnja zaposlovanja, ki je bila prisotna lansko leto v jeseniški občini, gre pretežno na račun novih delovnih mest, ki so bila pripravljena že v prejšnjih letih in je program izobraževanja kadrov predvideval visoko stopnjo zaposlitve prav v lanskem letu. Tak primer je v Planiki na Breznici in še v nekaterih organizacijah združenega dela. Ponekod je število zaposlenih poraslo zaradi tega, ker so bile vključene v poslovanje nove kapacitete, ki so šele lani terjale izpolnitve kadrovskega normativa. Tako je bilo v gostinstvu zlasti v hotelu Kompas v Kranjski gori. V gradbeništvu in gozdarstvu je povzročil visoko stopnjo zaposlovanja postavljen delovni načrt in velik obseg prevzetih del. O prekoračitvi stopnje, ki je bila določena za zaposlovanje, so razpravljale vse družbenopolitične organizacije in občinska skupščina v drugi polovici lanskega leta in sprejeli sklepe, na osnovi katerih se je v zadnjih mesecih lanskega leta zaposlovanje začelo umirjati.

RAZPRAVA O PREDLOGU PRAVILNIKA...

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice je poslala organizacijam združenega dela in drugim organizacijam ter skupnostim predlog pravilnika o pogojih za dodeljevanje stanovanj, zgrajenih s sredstvi samoupravne enote za družbeno pomoč ter predlog osnov in meril za razvrščanje upravičencev za dodelitev stanovanj. Vse organizacije združenega dela in druge organizacije ter skupnosti naj bi v tridesetih dneh poslale svoje pripombe k obema predlogoma, tako da ju bo na prihodnji seji mogoče sprejeti. Hkrati bo objavljen tudi javni razpis za zbiranje vlog tistih prosilcev, ki žele dobiti stanovanja, ki bodo zgrajena s sredstvi enote za družbeno pomoč v letošnjem letu.

PRIPRAVE NA JAVNO RAZPRAVO ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

Predsednik občinske konference SZDL Jesenice je v ponedeljek, 19. aprila sklical sestanek s predstavniki javnih informativnih sredstev in jih seznanil s programom poteka javne razprave o osnutku zakona o združenem delu. Občinski sindikalni svet Jesenice je že izdelal program in rokovnik za javno razpravo. Doslej so že imenovali aktiv predavateljev za vsebinsko usmerjanje in vodenje javne razprave, razširili pa so komisijo za samoupravljanje, da se bodo člani lahko aktivno vključili v usmerjanje razprave. Sklicali pa so tudi že predsednike občinskih odborov sindikata, kjer so se pogovorili o nalogah, da bo javna razprava čim bolj tekla.

V sredo, 21. aprila, se je začel seminar za vse predavatelje, ki bodo sodelovali v razpravi v posameznih delovnih sredinah. 64 predavateljev bo potem vodilo in usmerjalo razpravo v delovnih organizacijah, samoupravnih interesnih skupnostih in krajevnih skupnostih. Na seminarju so se seznanili z družbenopolitičnimi izhodišči osnutka zakona o združenem delu, o odnosih, o pridobivanju, delitvi in razporejanju dohodka, o samoupravnem organiziranju združenega dela, o uresničevanju samoupravljanja delavcev v združenem delu ter o organih upravljanja.

Za danes so predsedniki občinskih odborov sindikata sklicali predsednike osnovnih organizacij sindikata svoje dejavnosti in jih bodo seznanili z nalogami, ki jih imajo pri razpravi o tem pomembnem dokumentu, pri uresničevanju ustavnih določil.

Do konca aprila oziroma v začetku maja bo vrsta sej in sestankov, na katerih bodo vodstva družbenopolitičnih organizacij v jeseniški občini seznanila vodstva svojih osnovnih organizacij z vsebino in pomenom osnutka.

Javna razprava v vseh organizacijah združenega dela, TOZD, krajevnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih bo potekala od 20. maja do 30. junija, ko mora biti zaključena. Pred začetkom javne razprave pa se bo sestel še politični aktiv, ki bo ocenil pripravljeno analizo, ki bo rezultat razprav v posameznih sredinah in bo prikazala sedanje samoupravne razmere v vseh organizacijah združenega dela.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na izredni seji komiteja OK ZK, 19. 4., ki so se je udeležili tudi predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in izvršnega sveta OS, so obravnavali poročilo delegacije ZKJ, ki se je udeležila 25. kongresa KP Sovjetske zveze. Težišče razprave, ki se je nadaljevalo, je bilo na pripravi akcijskega programa za javne razprave v organizacijah združenega dela, KS in SIS o osnutku zakona o združenem delu. Potrdili so imenovanje 20 članskega aktivna predavateljev, ki bodo vodili razpravo in se dogovorili o sklopih političnih aktivov v TOZD, OZD in KS, kjer se bodo domenili o lastnih programih razprav o zakonu.

V petek, 16. aprila, je bila 20. seja predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov. Na dnevnem redu je bila obravnavana samoupravna problematika komunalno gradbenega podjetja Grad Bled, potrditev akcijskega programa razprav o osnutku zakona o združenem delu, obravnavna programa dela sveta in samoupravnega sporazuma o kadrovski politiki v občini.

Od 22. do 24. aprila se v hotelu Alpe Adria v Radovljici odvija letos že drugi uvajalni seminar za kandidate, ki bodo sprejeti v ZK. Na programu so teme iz programa in statuta ZKS, o osnovah političnega in gospodarskega sistema v naši samoupravni družbi in vlogi ZK, o metodah političnega dela ZK, o zgodovini delavskega gibanja in o nasprotjih v sodobnem svetu. Seminarja, ki ga je v dogovoru z OK ZK pripravila delavska univerza Radovljica, se udeležuje 36 slušateljev.

Od začetka marca do 9. aprila so v vseh 19 krajevnih organizacijah ZB NOV v občini opravili redne letne skupščine. Kot vselej je bila tudi letos izredno dobra udeležba. Zavzeto so razpravljali o vseh aktualnih političnih in gospodarskih vprašanjih, socialni in zdravstveni problematiki borcev, zlasti pa o vključevanju borcev v SLO in družbeno samozagato. Povsod so spregovorili tudi o širjenju glasila TV-15 ter o potrebi zbiranja gradiva iz NOB.

Na povabilo občinskega odbora RK Varaždin je v sredo, 15. aprila obiskala to mesto delegacija občinskega odbora RK Radovljica, ki jo je vodil predsednik Stanko Adam. S hrvaškimi gostitelji so se pogovorili o nadaljnjem sodelovanju obeh občinskih organizacij RK, o nekaterih skupnih akcijah in izmenjavi programov.

V skladu s sklepom medobčinskega sveta SZDL in programom dela OK SZDL je bila v ponedeljek, 19. aprila, problemska konferenca o štipendiranju v občini Radovljica. Gradivo za konferenco je pripravila posebna delovna skupina, iz katerega je razvidno, da je v občini 653 štipendistov, od teh 62,6 % srednješolcev, 23,1 % študentov visokih šol, 9,9 % učencev poklicnih šol in 4,4 % študentov višjih šol. Zavzeli so se za večjo selektivnost, ustrežnejša merila, ki bodo upoštevala zlasti kadrovske potrebe v gospodarstvu.

Izvršni odbor stanovanjske samoupravne skupnosti je na seji, 16. aprila sklenil, da bo prevzel investitorstvo pri izgradnji doma starostnikov, ki ga bodo začeli graditi v avgustu v Predtrgu v Radovljici. Naložba bo veljala okoli 26 milijonov din, denar pa bodo zbrali iz pokojninsko invalidskega zavarovanja in sredstev stanovanjske skupnosti. V domu bo 120 ležišč, s tem pa bo končno odpravljena težava z nastanitvijo starostnikov po drugih občinah.

Na 2. seji iniciativnega odbora za ustanovitev INDOK centra pri OK SZDL so, 9. aprila pregledali pripombe na osnutek družbenega dogovora o ustanovitvi občinskega centra, ki so jih poslali podpisniki dogovora. Sklenili so, da bo pravna služba OS pripravila nov dodelani tekst predloga dogovora do 10. maja in ga poslala vsem podpisnikom v ponovno obravnavo. Družbeni dogovor bo občinska skupščina potrdila 26. maja, INDOK center pa naj bi bil formalno ustanovljen 1. junija.

Oddelek za gospodarstvo pri občinski skupščini je razpisal prodajo štirih gradbenih parcel za počitniške hišice na Goreljku na Pokljuki na površini od 700 do 800 kv. metrov najugodnejšim ponudnikom. Začetna cena je 40 din za kv. meter. Pismene ponudbe so sprejemali na referatu za premoženjsko pravne zadeve pri OS vključno do 22. aprila.

V torek, 20. aprila, je bila v avli osnovne šole Bratov Žvan v Gorjalu razširjena seja krajevnih konference SZDL Gorje. Delegati in predstavniki vseh krajevnih DPO so obravnavali predloge zborov občanov v vseh gorjanskih vasi za razpis referendumov o samoprispevku za asfaltiranje cest in komunalno ureditev. Referendum bo KS razpisala v maju.

Od izvolitve v lanskem letu, je temeljna delegacija za zbor KS občinske skupščine pri KS Radovljica imela 24 rednih sej, splošna delegacija za SIS pri KS pa 5 rednih in 2 izredni seji. Najbolj otežuje delo delegacij preobširne gradivo in premalo izvodov, prepogosta sestankovanja in neusklajenost sklicev delegacij v ostalih KS, ki skupaj z radovljiško tvorijo konferenco delegacij. Takšno oceno je podal o delgatski ureditvi svet ZK KS Radovljica na 8. seji.

V novem, šestem bloku na Gradnikovi cesti v Radovljici so v začetku aprila izročili ključke 36 stanovalcem. 13 stanovanj je podeljeno iz solidarnostnega sklada, 16 so jih kupile delovne organizacije, 6 stanovanj posameznim občanom, eno pa je bilo pridobljeno iz sredstev razširjene reprodukcije-amortizacije. Do konca leta bosta vseljava še dva stanovanjska bloka, ki sta v gradnji.

Svet KS Radovljica tudi letos, kot že več let nazaj v sodelovanju z DPC in TD organizira mesec čistoče od 20. aprila do 20. maja. Komunalna komisija, ki je nosilec akcije je že razposlala vsem delovnim in drugim organizacijam ter hišnim svetom obvestilo, v katerem so navedene naloge pri urejanju in čiščenju okoli hiš, blokov, parkov in javnih prostorov. V akciji bodo sodelovali tudi člani OO ZSMS in učenci osnovne šole, ki bodo delo opravili prostovoljno.

Podobno kot v večini KS v občini so se tudi v KS Begunje odločili za razpis referendumov o samoprispevku za ureditev in asfaltiranje cest in komunalno ureditev v vseh naseljih. Referendum bo v nedeljo, 25. aprila Občani se bodo odločali za samoprispevek v višini 2 % od OD za dobo 5 let

V začetku aprila je kolektiv Knjigovoznice in tiskarne Radovljica razširil svojo dejavnost v novozgrajenih prostorih v prizidku stare stavbe podjetja V novih obratih je ročna in strojna stavbnica ter tiskarna. V objekt, ki ga je gradilo SGP Gorenje so vložili 200.000 din lastnih sredstev.

Linhartov trg v Radovljici je prejšnji teden popolnoma spremenjen. zunanj vid. Sprčo osvobodnih nacističnih zastav, znakov in nemških napisov je vzbujal tesnobe občutek in spomine na proslulo obdobje nemške okupacije. Stevilni radovedneži so z zanimanjem sledili nastajanju nov nadaljevanke Mati, ki jo je napisal Aleksander Marodič, režiral pa Stipe Delić za zagrebški televiziji. Pri snemanju je sodelovalo 80 statistik iz radovljiške in jeseniške občine.

Zahvaljujoč ugodnim snežnim razmeram v februarju in marcu je bila letošnja zimska sezona v radovljiški občini dosti uspešnejša od lanske. Na Bledu so zabeležili 12 %, v Bohinju 22 % in na Pokljuki celo 37 % več gostov kot lansko sezono.

SPOMINSKO OBELEŽJE KURIRJEM V LOGU

Kurirski pohod v Logu pri Nomnju preko glavne ceste, železniške proge in mostu čez Savo Bohinjko, je eden prvih in najvažnejših prehodov na Gorenjskem v NOB v letih 1941–1945.

Povezoval je Gorenjsko in Primorsko s kurirskimi stanicami druge gorenjske linije, katere zadnji komandant je bil Metod Cesar in to stanici G 4 na Pokljuki in G 2 na Jelovici. Vsi za Gorenjsko važnejši vojaško-politični organi NOB so bili tokrat na področju Primorske oziroma na meji med Gorenjsko in Primorsko. Na tem področju je bil tudi oblastni komite za Gorenjsko, štab gorenjskega vojnega področja, štab IX. korpusa s štabi brigad, vsa propagandna služba s tiskarskimi tehnikami, bolnice, dalje kulturno-prosvetna služba ter ostale tehnične službe s svojimi delavnicami in tudi štab gorenjskih kurirjev. Vse važne vojaške naredbe ter ukazi, vse politične-oblastne smernice, z vsem propagandnim materialom je prihajalo na Gorenjsko po kurirski zvezi, ki je preko najnevarnejšega in najbolj zastraženega prehoda v Logu povezovala poleg Gorenjske vse do Kamnika tudi zahodni del Koroške.

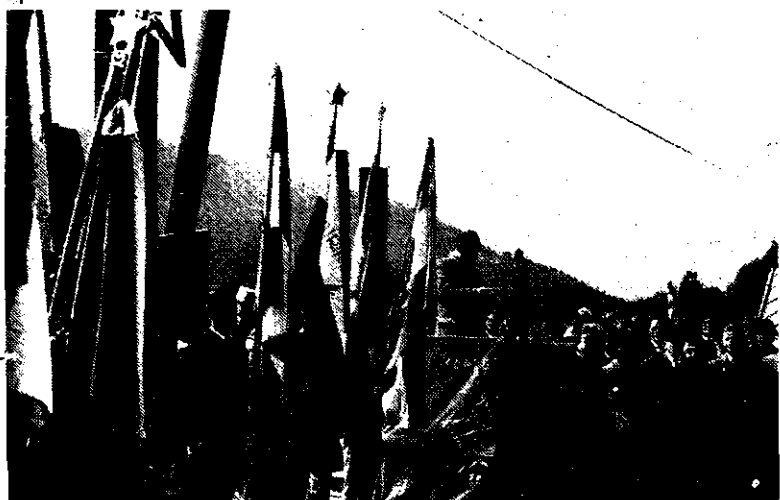
Prvi kurir na tem področju je bil prvoborec Franc Jerovšek-Vasja, za obveščevalno službo in konspiracijo pa je skrbela Tončka Cesar. Odbor kurirjev za Gorenjsko jima je iz hvaležnosti za njuno odgovorno in nevarno delo ob odkritju obeležja kurirjev 11. aprila poklonil spominski darili.

Bivši gorenjski kurirji, ki smo se na čelu z bivšim komisarjem vsega gorenjskega sektorja tov. Peklajem-Krištofom v precejšnjem številu udeležili te spominske slovesnosti, se zahvaljujemo organizatorjem postavitve obeležja ZTP Ljubljana in KO ZB NOV Bohinjska Bistrica.

Slovesni otvoritvi so prisostvovali poleg kurirjev in krajanov številni predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine Radovljica, predstavniki ZTP Ljubljana in krajevnih organizacij bohinjkega kota. V kulturnem programu so sodelovali pionirji osnovne šole Bohinjska Bistrica s svojim številnim pevskim zborom, recitatorjem in bralcem starih partizanskih, že zgodovinskih naredb naših štabov v NOB in moški pevski zbor Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice. Partizansko vzdušje, kot včasih na partizanskih mitingih, pa je ustvaril posebno pri bivših partizanih in aktivistih, harmonikarski trio nekdanjih partizanskih godcev.

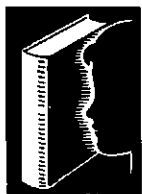
Narodni heroj Anton Dežman je v slavnostnem govoru orisal zgodovino držnih in prekanjenih kurirjev, ki jim okupator s svojimi patrolami in zasedami ni bil kos, saj so vse obdobje 1941–1945 vestno in brez žrtv držali stalno zvezo.

Franc Pesjak-Boris

Slavnostni govornik na spominski svečanosti v Logu je bil narodni heroj Anton Dežman

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Janez VIPOTNIK: Rodna letina. Partizanska knjiga 1976.

Po dveh knjigah kratkih zgodb (Iz zanke, CZ 1951 in Balada o Kovačici, Partizanska knjiga 1973), je to Vipotnikova tretja knjiga s partizansko tematiko. Avtor — brat pokojnega pesnika Ceneta Vipotnika, — sicer pa ugleden politični delavec — piše tudi knjige za otroke.

Tokrat je izoblikoval daljši tekst, sestavljen iz vrste epizod; te so povezane v enoto višjega reda zlasti s tem, da lahko v njih zasledujemo notranji razvoj poglavitnih likov: političnega komisarja in še nekaterih drugih borcev neke partizanske enote (bataljona).

Za kakšen notranji razvoj gre? To je še najbolj razvidno iz odnosa med komisarjem — ki verjetno uteleša avtorjeve osebnosti izkušnje — s partizanom Jurčičem. Ta Jurčič je na začetku pripovedi nekakšna bataljon-

ska črna ovca, drugi borci ga zaničujejo in se mu posmehujejo, sam pa tudi ne stori ničesar, da bi to stanje popravil: iz nekakšne zagrenjenosti in ključavnosti dela samo to, kar je potrebno, da si ohrani golo življenje, na ven kaže sebičnost in živalski pohlep. Očitno gre za tipičen primer posameznika, ki se ne zna prilagoditi kolektivu. No, ob koncu povesti je Jurčič eden najboljših borcev tega bataljona, njegovo junatstvo je zgled vsem drugim.

Vmes je partizanska izkušnja, skupna usoda, skupno trpljenje, boj in tovarištvo; za vse to pa je bil Jurčič sprejemljiv šele po posredovanju komisarja. Ta se je znal zanj človeško zavzeti, ga ohrabriti in mu pomagati, da si je med tovariši priboril pravo mesto. Komisarjeva skrb za borca izkira iz njegove zadolženosti, vendar jo hkrati daleč presega.

Ce pazljivo preberemo začetek knjige, vidimo da gre formalno le za izpolnjevanje neke direktive: enoto je obiskal komisar operativne cone, omenil pojave dezertarstva in položil štabu na srce, da je treba take pojave v bodoče za vsako ceno preprečiti. Reakcija na to direktivo je raznolika, v nekaterih povzroči vsesplošno sumničanje, v drugih spet trdno voljo, da se okrepi notranja enotnost bataljona.

Kajpak je posebna pozornost veljala prej omenjeni črni ovci: Jurčič, tak kot je bil, je bil potencialni dezertar št. ena. Tako bi bila lahko komisarjeva skrb za tega borca lahko zgolj posledica direktive. Vendar se komisarji nikoli ne bi posrečilo »spreobrniti« Jurčiča, mu pomagati, da se je razvil v socialno bitje, če ne bi imel človeškega posluha za njegovo stisko, če ne bi bil zmožen spregledati na videz otročje negativizma, pod katerim se je skrivala tragika osamljenca. V veliki večini partizanske proze lahko najdemo dvoje osnovnih teženj: težnjo po zgodovinski resničnosti, po čim bolj pristnem podajanju lastnih doživetij, in težnjo po umetniško učinkoviti obdelavi snovi.

Ti dve sestavini sta v Rodni grudi povsem v ravnotežju. Ni dvoma, da so dogodki in značaji v tej knjigi v glavnem povzeti po resničnosti. Na drugi strani pa je avtorjeva oblikovalna volja očitna tako na jezikovni ravni, kjer se kaže na primer v izjemni sočnosti prispevkov, na drugi strani pa tudi v izbiri materiala: Vipotnik iz dogodkov izlušči predvsem vse tisto, kar občuti kot vrednoto, ki jo je treba ohraniti.

SLIKAR IZPOVEDNIK IVE ŠUBIC RAZSTAVLJA NA JESENICAH

V počastitev 35-letnice Osvobodilne fronte in 100-letnice rojstva pisatelja Ivana Cankarja, bodo v ponedeljek, 26. aprila, ob 18. uri v mali dvorani in čitalnici Delavskega doma na Jesenicah odprli razstavo slik akademskega slikarja IVE ŠUBICA s Poljan nad Škofjo Loko. Krajši koncert bo ob otvoritvi izvajal vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica — Breznica.

Slikarja Iveta Šubica sprejemamo na Jesenicah z vsem spoštovanjem tako kot velikega slikarja, kakor tudi kot človeka humanista, ki se tako kot nekdanj s partizansko puško, danes s svojimi slikarskimi stvaritvami bori proti vojnim grozotam in za lepše, humanejše odnose med ljudmi. Slikarja izpovednika, ki svoje umetniške stvaritve črpa iz svojih partizanskih doživetij in iz našega domačega okolja. Slikarja, ki s svojimi umetniškimi izpovedmi stoji sredi našega domačega življenja.

Ive Šubic, 23. aprila 1922 v Poljanah nad Škofjo Loko rojeni slikar in grafik, izhaja iz znane slikarske rodbine. Studiral je na šoli za umetno obrt v Ljubljani, nato pa na umetniški akademiji v Zagrebu. Leta 1941 je šel k partizanom (nosilec Spomenice), bil je borec Cankarjevega bataljona in Tomšičeve brigade, nato ilustrator in vodja grafičnega oddelka centralne tehnike KPS. Po osvoboditvi je v letih 1945 do 1948 nadaljeval in končal študij na ljubljanski akademiji za upodabljanje umetnosti. (G. A. Kos, Božidar Jakac). V olinem slikarstvu se je specializiral pri Gabrijelu Stupici. Razstavljal je doma in v tujini. Slika v olju in temperi, ukvarja pa se tudi z grafiko, knjižno ilustracijo in zidnim slikarstvom. Studijska potovanja so ga vodila v Italijo, Avstrijo, Nemčijo, Francijo, Belgijo in na Nizozemsko. Ive Šubic je član »Xylona«, bil je dve leti predsednik društva slovenskih likovnih umetnikov (1956–58).

Razstave: Prvič je razstavljal na razstavi partizanske grafike leta 1945 v Ljubljani.

Samostojne razstave: Ljubljana, Beograd, Novi Sad, Škofja Loka, Kranj, Ajdovščina, Postojna, Tržič, Jesenice in v inozemstvu ter še v mnogih krajih.

Nekaj kolektivnih in mednarodnih razstav: III. in IV. mednarodni grafični bienale v Ljubljani. III. in IV. mednarodna razstava lesoreza »Xylona« v Schaffhausenu in Genovi. Razstava mednarodne grupe RBK leta 1963 v Wuppertalu. I. in II. trienale likovnih umetnosti Beograd. I. in II. razstava jugoslovanske grafike Zagreb. VI. in VII. razstava umetniške kolonije Ečka, Zrenjanin. Razstava »NOB« v delih likovnih umetnikov Jugoslavije Beograd 1961. Razstave DSLU v Ljubljani in drugih krajih Jugoslavije. Razstave slovenske in jugoslovanske grafike in slikarstva: Pariz, Benetke, Milano, Torino, Berlin, Tokio, Moskva, Peking, New Delhi, Rangun, Graz, Celovec, Mexico, Rio de Janeiro, Praga, Bratislava, Budimpešta in drugod. V Škofji Loki, Mariboru in Gradcu skupna razstava, Šubic, Čiuh, Vidic, leta 1972, 1973 in 1974.

Nagrade:

— Levstikove nagrade 1949, 1951, 1968, 1970 in 1972

— Tretja nagrada za grafiko na razstavi »NOB« v delih likovnih

ENAKOST PO SMRTI

V zvezi s člankom, ki smo ga pod tem naslovom objavili v 13. številki, smo dobili naslednjo informacijo: Socialni zavod dr. Franceta Berglja Jesenice obvešča, da ne nosi nobene odgovornosti za pogreb umrlega skrb in plačilo stroškov pogreba prevzamejo svojci, sorodniki ali drugi občani oziroma službe.

Uprava zavoda

umetnikov Jugoslavije» v Beogradu leta 1961

— Nagrada za slikarstvo republiškega odbora SRS za proslavo 20-letnice revolucije v Ljubljani leta 1962

— Kajuhova nagrada leta 1963

— Mlado pokolenje v Beogradu leta 1964

— Red dela z zlatim vencem leta 1965

— Priznanje Sob Škofja Loka leta 1965

— Nagrada Prešernovega sklada leta 1968

— Nagrada festivala KURIR-ČEK v Mariboru 1969

— Odkupna nagrada republiškega odbora ZZB NOV Slovenije leta 1972

— Prešernova nagrada gorenjskih občin leta 1972

— Zvezna nagrada ZZB NOVJ »4. JULIJ« 1975

— I. nagrada salon »13. novembra« 1975, Cetinje.

Naslov: Ive Šubic, 64220 Škofja Loka, Partizanska 43

Razstava bo na Jesenicah odprta do vključno 12. maja vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 19.30, razen 1. maja, ko ne bo odprta in 2. ter 3. maja, ko bo odprta samo v dopoldanskih urah.

PIONIRJI KOLESARJI SO TEKMOVALI

V soboto, 17. aprila, je bilo tekmovalje pionirjev kolesarjev gorenjskih občin na temo: Kaj več o prometu. Tekmovanje, ki ga je organiziral svet za preventivo in vzgojo v prometu pri skupščini občine Jesenice, se je odvijalo v hali v Podmežaklju.

Rezultati tekmovalja:

Nižja skupina: 1. Rajko Gatej — Radovljica, 2. Gorazd Petrovič — Kranj, 3. Marjan Pogačnik — Kranj, 4. Miran Šmid — Jesenice.

Višja skupina: 1. Igor Zakotnik — Kranj, 2. Zoran Hribar — Kamnik, 3. Marko Lah — Kamnik, 4. Mitja Pernuš — Tržič.

Ekipno:

Nižja skupina: 1. Kranj 3440 točk, 2. Tržič 3332 točk, 3. Radovljica 3335 točk, 4. Jesenice 3315 točk, 5. Kamnik 3094 točk, 6. Škofja Loka 2923 točk.

Višja skupina: 1. Kranj 3457

točk, 2. Tržič 3379 točk, 3. Kamnik 3367 točk, 4. Jesenice 3342 točk, 5. Radovljica 3324 točk, 6. Škofja Loka 2984 točk.

Organizacijski odbor, ki je vodil to tekmovalje, bo vodil tudi republiško tekmovalje, ki bo v soboto in nedeljo, 24. in 25. aprila. Tokrat bo tudi srečanje pionirjev prometnikov in vse Slovenije. Odbor je za zmagovalce pripravil lepa darila, katerih bodo pionirji še posebno veseli.

Na republiškem prvenstvu bosta gorenjsko regijo zastopali dve ekipi in sicer: 1. ekipa: občine Jesenice, Tržič in Radovljica — 1. Rajko Gatej — Radovljica, 2. Mitja Pernuš — Tržič, 3. Marjan Zalokar — Radovljica, 4. Miran Šmit Jesenice, rezerva Grega Benedik Jesenice.

II. ekipa občine Kranj, Škofja Loka in Kamnik, 1. Gorazd Petrovič — Kranj, 2. Igor Zakotnik — Kranj, 3. Zoran Hribar — Kamnik, Marko Lah — Kamnik, rezerva Marjan Pogačnik — Kranj. ABE

NASTOP MLADIH GLASBENIKOV

Pred več leti so gorenjske glasbene šole začutile potrebo, da se med seboj bolj povežejo, spoznajo in sodelujejo. Najprej se je radovljiska šola dogovorila za skupne nastope z jeseniško, nato kranjsko, iz tega je nastalo trojno srečanje v vseh treh krajih. V lanskem letu sta k sodelovanju pristopili še šoli iz Škofje Loke in Tržiča in skupni nastop na škofjeloškem gradu je bil že prava mala revija oziroma prikaz tistega, kar gojenci glasbenih šol znajo. Z letošnjim letom se je vključila še šola iz Kamnika, tako da so zdaj skupaj vse gorenjske glasbene šole, katere ne gravitirajo na Ljubljano. Dogovor predvideva, da bo srečanje šestih šol s skupnim nastopom vsako leto v drugem kraju. Letos so se odločili za Radovljico, kjer je bila šola ustanovljena pred 20 leti. Revija, ki bo jutri 23. aprila ob 18. uri v graščinski dvorani, bo tako tudi počastitev njenega jubileja.

Približno 45 učencev bo solistično ali skupinsko nastopalo z blokflavto, flavto, klarinetom, trobento, violino, klavirjem, kitaro in harmoniko ter izvajalo skladbe Lullyja, Mozarta, Chopina, Haydna, Kuffnerja, Würthnerja, Giordanija, Kellerja, Anderse, Handla, Berse, Majkaparja, Elerta, Moszkowskega, Goedickeja, Kolpovitza, Beethovna, Durandina in Webra. Predstavili se bodo tudi trije soliste. Kot zanimivost iz programa naj omenimo dve pesmi A. T. Linhart, ki ju imajo poslušalci le redko kdaj priložnosti slišati.

Vse, ki jim je pri srcu glasbena kultura, vabimo na revijo. Ta bo prikazala del dejavnosti glasbenih šol in bo eden od vrste poskusov, kako najti pravo mesto teh šol v sistemu vzgoje in izobraževanja ter v celotni družbeni strukturi, ki ji ne more biti vseeno, kakšna je estetska vzgoja občanov.

GE

IVAN KRIŽNAR — VID

Osmega aprila je na Golniku v 84. letu starosti umrl borec za severno mejo, znani predvojni komunist in prvoborec IVAN KRIŽNAR-Vid. Njegova življenska pot je vseskozi tesno povezana z revolucionarnim bojem Komunistične partije in z zgodovino slovenskega, predvsem pa gorenjskega delavskega gibanja.

Socialistične ideje je začel razširjati na Gorenjskem že po prvi svetovni vojni, ko se je povezal z udeleženci oktobrske revolucije, ki so se vračali na svoje domove. Zato je leta 1920 postal član novoustanovljene Delavske socialistične stranke Jugoslavije (komunistov) v podružnici Kranj. Kot zastopnik KPJ je tudi nastopal na volitvah v Kranju ob prvih volitvah v ustavodajno skupščino SHS 23. novembra 1920.

Teror v času OBZNAME in zakona o zaščiti države Križnarju ni prizanesel; pred zasledovanjem policije se je umaknil za eno leto na delo v Bosno. Po vrnitvi v Slovenijo se je kmalu naselel v Lipnici pri Kropi in začel s sedlarsko obrtjo.

Leta 1923 je sodeloval pri ustanovitvi Nezavisne delavske stranke Jugoslavije — podružnice Kropa. Kot ilegalni partijski delavec je bil Križnar močna opora Stanetu Žagarju, vodilnemu partijskemu funkcionarju na Gorenjskem. Ko je Stane Žagar leta 1931 na Srednji Dobravi ustanovil partijsko celico, se je Križnar kot star komunist vključil v to partijsko organizacijo. Pred drugo svetovno vojno je kot vnet komunist in borec proti nacizmu zbiral podpise za društvo prijateljev Sovjetske zveze, za protestne resolucije za interniranje v Bileci in Ivanjici.

Ivan Križnar je tudi v obdobju narodnoosvobodilnega boja šel po poti revolucionarja: Udeležil se je posveta za pripravo vstaje in bil navzoč pri formiranju Cankarjevega bataljona na Jelovici. Stane Žagar ga je poslal nazaj v dolino, da organizira teren za potrebe NOV in POJ. Vse naloge je vestno opravil kot sekretar partijske organizacije in predsednik vaškega in kasneje rajonskega odbora OF in član okrajnega komiteja KPS za Jelovico.

Po osvoboditvi se je njegova predanost partiji in pridobitvam socialistične revolucije kazala ob delu pri novih nalogah, ki so stale pred njim pri obnovi domovine in povojne socialistične izgradnje. Njegovo življenje je izpolnjevalo delo, nesebičnost in velika poštenost. Skromno in tiho, kot je živel, je odšel iz delavskih vrst približljivi revolucionar Ivan Križnar-Vid.

VIII. REPUBLIŠKO PROMETNO TEKMOVANJE »KAJ VEŠ O PROMETU«

V dneh 24. in 25. aprila bodo Jesenice prizorišče VIII. republiškega zaključnega šolskega prometnega tekmovanja KAJ VEŠ O PROMETU in VIII. republiškega srečanja pionirjev prometnikov. Jesenice bodo tako gostitelj okrog 400 mladih iz vse Slovenije, ki so si to uvrstitev priborili na šolskih, občinskih in regijskih tekmovanjih in ravno zato zaslužijo vso našo pozornost. Dvodnevni program se bo razvijal po naslednjem razporedi:

SOBOTA, 24. aprila

od 7. ure dalje sprejem ekip na trgu Toneta Čufarja na Jesenicah;
ob 10.00 uri žrebanje startnih števil za tekmovanje »Kaj veš o prometu« in ekip za orientacijski pohod v prostorih športnega društva v Podmežaklju;
do 11.00 ure prihod ekip in prigrasitev v informacijski pisarni v gledališki stavbi;

ob 14.00 uri zbor za povorko na parkirnem prostoru pred gimnazijo na trgu Toneta Čufarja;
ob 14.30 odhod povorke od gimnazije po Cesti maršala Tita v podvoz in na parkirni prostor športne hale v Podmežaklju;
ob 15.00 uri slavnostni začetek tekmovanja z govori;
ob 15.30 v prostoru športnega društva Jesenice pismeni del tekmovanja — testiranje za ekipe »Kaj veš o prometu«;
ob 15.30 start ekip pionirjev prometnikov za orientacijski pohod — pred športno halo v Podmežaklju;
ob 19.30 posvetovanje o prometni vzgoji in varnosti predšolske in šolske mladine ter srečanje mentorjev in podelitev priznanj v zgornjih prostorih Kazine.

NEDELJA, 25. aprila

ob 8.30 zbor ekip na prireditvenem prostoru za tekmovanje »Kaj veš o prometu« na poligonu v športnem parku v Podmežaklju;
ob 9.00 uri začetek tekmovanja na
— poligonu za spretnostno vožnjo
— prometnem poligonu s kolesom »PONY«
ob 10.30 vmesni program;
ob 11.00 uri razglasitev rezultatov, podelitev priznanj — nagrad in zaključek.

Nagrade za srečanje pionirjev prometnikov:

1. Vse tri najboljše uvrščene ekipe prejmejo pokal v trojno last.
2. Tekmovalci vseh treh najboljše uvrščenih ekip prejmejo odličje (zlat, srebrno, bronasto).
3. Prvih deset ekip prejme diplome o uvrstitvi na tekmovanju.
4. Vsi tekmovalci prvih deset ekip prejmejo diplome o uvrstitvi ekipe.

SPREMENJEN VOZNI RED V LOKALNEM PROMETU

V času izvajanja rekonstrukcijskih del na cesti I. reda skozi Jesenice bo veljala na posameznih odsekih popolna zapora ceste, zato bomo morali prilagoditi režim javnega cestnega prevoza tem zaporam.

Prvi odsek, na katerem bo veljala zapora, je odsek od križišča na Koroški Beli do križišča na Javorniku (odcep za Blejsko Dobravo). V času te zapore bodo avtobusi v mestnem prometu vozili po spremenjenem voznem redu in sicer:

1. v času prometnih konic, to je od 5.18 do 6.15, od 13.30 do 14.15 in od 21.30 do 22.30, enako kot doslej
2. v ostalem času:
 - na relaciji bolnica — Koroška Bela bodo vozili avtobusi po Tomšičevi ulici in skozi Trebež v polurnih intervalih s pričetkom ob 6.30 (v tem času je ukinjen dosednji avtobus za Tomšičevo cesto)
 - na relaciji Hrušica — Javornik (križišče) po dosednjem voznem redu, to je v 15-minutnih intervalih.

Tak režim bo veljal v času veljavnosti zapore na navedenem odseku. Po končani zapor pa bo objavljen nov vozni red, ki bo prilagojen zaporu na naslednjem odseku. Medkrajevni promet bo v vsem času trajanja rekonstrukcije potekal po obvoznici po Tomšičevi ulici in skozi Trebež, namesto postajališča priželezarni je za medkrajevne linije prirejeno postajališče pred gimnazijo, potniki s postajališča Pod klanec na Javorniku pa naj se za medkrajevne linije preusmerijo na postajališče na Koroški Beli.

Pri uvajanju spremenjenega oziroma prilagojenega voznega reda računamo na strpnost in razumevanje občanov v primerih zamud, zastojev in podobno. Pričakujemo tudi aktivno sodelovanje in predloge za morebitne boljše rešitve v času začasnih organizacijskih mestnega prometa, saj bo nova rekonstruirana cesta omogočala solidnejše, udobnejše in varnejše prevoze.

VIATOR — TOZD JESENICE

RAZPIS ZA UPRAVNIKA GLEDALIŠČA

Razpisna komisija pri amaterskem gledališču Tone Čufar Jesenice na osnovi 76. člena statuta zavoda

razpisuje

prosto delovno mesto upravnika gledališča s polnim delovnim časom za nedoločen čas.
Pogoji: Visoka izobrazba z razvitimi organizacijskimi sposobnostmi.

Nastop službe s 1. julijem 1976.

Osební dohodki po samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in osebnih dohodkov zavoda.

Stanovanja ni na voljo.

Prijave z dokazili o strokovnosti pošljite najkasneje do 14. maja 1976 na naslov: Razpisna komisija pri amaterskem gledališču Tone Čufar Jesenice, Trg Toneta Čufarja 4.

OČIŠČEVALNA AKCIJA NA BLEJSKI DOBRAVI

Komisija za varstvo okolja pri svetu krajevne skupnosti Blejska Dobrava obvešča krajanje, da naj med očiščevalno akcijo od 24. aprila do 24. maja odlagajo smeti na naslednja odlagalna mesta:

- vaščani Blejske Dobreve ob Stari poti v Vintgar pod kopališčem.
- vaščani Lipc v Jakobčovo jamo in vaščani Kočne pod cesto na vrhu Kočne.

Krajanje iz Blejske Dobreve, Lipc in Kočne vabimo, da se očiščevalne akcije polnoštevilno udeležijo.

Komisija za varstvo okolja pri svetu KS Blejska Dobrava

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 24. aprila, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta
SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA ZARJA Kašta 2 na Trznici

V Kranjski gori bo v soboto, 24. aprila, od 15. do 19. ure odprta
PIK BÉLJE in ŽIVILA KRANJ, poslovalnica Vitranc.

PEVSKI KONCERT ZA PRAZNIKE

V počastitev 35-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte, 50-letnice ustanovitve pevskega zbora Svobode Javornik in praznika dela 1. maja bo v nedeljo, 25. aprila ob 19. uri v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik pevski koncert.

Koncertni program sta pripravila zborovodja ženskega pevskega zbora Jesenice Milko Škoberne in zborovodja moškega pevskega zbora Jeklar Milan Ravnič.

UPOKOJENKA IŠČE POMOČ

Družinska upokojenka iz Tomšičeve ulice, sama, v 72. letu starosti, pokretna, zaradi oslabiljenega vida išče pomoč za gospodinjstvo in sprehode trikrat na teden po tri do štiri ure dnevno. Plačilo po dogovoru.

Naslov dobite na uredništvu Železjarja.

ZAHVALA

Kolektivu valjarne žice Bela. TOZD Valjarne in sindikalnemu odboru nabavnega sektorja se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela ob smrti mojega moža. Tončka Podobnik

ZAHVALA

Sindikatu Železarn in OO sindikata DE družbene prehrane se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela med boleznijo in mi je bila zelo dobrodošla. Vida Meh

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji TOZD Valjarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela med boleznijo. Olga Mežnarc

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata FRS se iskreno zahvaljujem za obisk na domu in darilo, ki sem ga prejela med boleznijo. Peter Prešeren

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi naše drage žene, mame, stare mame, sestre in tete

MATILDE ALIČ

roj. Mastrl

se prisrčno zahvaljujem vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, z nami sočustvovali in nam pomagali v teh težkih trenutkih. Posebej se zahvaljujem tov. Kepicevi, vsem sosedom, prijateljem, pevcem, godbi na pihala s Hrušice, obratu gradbenega vzdrževanja in podjetju Slovenijaavto.

Zalujoci: mož Franci, hčerke in sinova z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše žene, mame in babice

ANTONIJE KLINAR

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste nam v teh nepozabno težkih dneh izrazili pismo ali ustno sožalje. Iskrena hvala za vence in cvetje, ki ga je pokojnica tako ljubila in s katerim ste prekrili njeno poslednje domovanje. Toplo zahvalo izrekamo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in sodelavcem lesno galanterijskega obrata Jesenice in strojnega vzdrževanja plavž za nesebično pomoč, izrečeno sožalje ter spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujem se tudi pevcem in voznikom osebnih avtomobilov. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala.

Zalujoci: mož Janez, sin Franci in hčerka Marica z družinami

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

24. aprila amer. barvni film HERBIE »AH, TA ČUDOVITI AVTO«, režija Robert Stevenson, v gl. vlogi Dean Jones, ob 15. uri

24. in 25. aprila amer. barvni film VAGABUNDI ZAPADA, režija Blackie Edwards, v gl. vlogi William Holden, ob 17. in 19. uri

26. in 27. aprila jug. CS barvni film RDEČA ZEMLJA, režija Branimir — Tori Janoković, v gl. vlogi Ljubiša Samardžić, Bata Živojinović, Voja Mirić, Miha Baloh, ob 17. in 19. uri

28. aprila amer.-italij. CS barvni film DJANGOV SIN, režija Oswald do Civirani, v gl. vlogi Gie Madison, ob 17. in 19. uri

29. aprila zaprto!

30. aprila angl. barvni film ZLOČIN V ORIENT EXPRESU, režija Sidney Lumet, v gl. vlogi Albert Finney, ob 17. in 19. uri

Film je posnet po romanu Agathe Christie. Oskar za najboljšo žensko vlogo Ingrid Bergman.

1. in 2. maja amer. barvni film DVANAJST ZIGOSANIH, režija Robert Aldrich, v gl. vlogi Lee Marvin, ob 17. in 19. uri

Kino PLAVŽ

24. in 25. aprila jug. CS barvni film RDEČA ZEMLJA, ob 18. in 20. uri

25. aprila amer. barvni film HERBIE »AH, TA ČUDOVITI AVTO«, ob 10. uri. Za člane ježkovega kluba je ogled brezplačen, namesto vstopnice pokažite izkaznico ježkovega kluba. Film vam poklanja Jugobanka Ljubljana.

26. in 27. aprila amer. barvni film VAGABUNDI ZAPADA, ob 18. in 20. uri

28. parila zaprto!
29. aprila italij. barvni film TUDI ANGELI LJUBIJO GRAH, ob 18. in 20. uri

30. aprila amer.-italij. barvni CS film DJANGOV SIN, ob 18. in 20. uri

1. in 2. maja amer. barvni film KEHIL ŠERIF ZDA, ob 18. in 20. uri

Kino KRANJSKA GORA

24. aprila franc.-italij. barvni film VLAK ZA DVA POTEPUHA

25. aprila italij. barvni film TUDI ANGELI LJUBIJO GRAH

OBVESTILO STARŠEM

Uprava vzgojno varstvene organizacije Jesenice obvešča starše, da bo vpisovanje otrok v vrtec za šolsko leto 1976/77 v torek, 4. maja in v sredo, 5. maja 1976 in sicer:

- v vrtcih Angelce Očepek in Julke Pibernik od 8. do 17. ure v vrtcu na Hrušici od 8. do 15. ure;
- vpisovanje otrok za oddelke Podmežakljjo bo v vrtcu »Julke Pibernik«.

UPRAVA VVO JESENICE

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, sina, brata in strica

JOŽETA PODOBNIKA

se iskreno zahvaljujem za vso pozornost in sočustvovanje vsem, ki so nam kakorkoli pomagali ob boleči izgubi.

Zahvaljujem se sindikalnemu odboru valjarne žice za darovano cvetje in sodelavcem za izrečeno sožalje, asistentu Ludviku Knaflju za poslovlilne besede ob odprtem grobu, kolektivu nabavnega sektorja, sodelavkam pri kuvertiranju, sostanovalcem Svetinove 14. učencem šestege c razreda osnovne šole Koroška Bela ter vsem znancem in prijateljem za izrečeno pismo in ustno sožalje ter poklonjeno cvetje. Hvala tudi pevcem DU Javornik.

Vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti še enkrat iskrena hvala.

Zalujoci: žena Tončka s sinom Boštjanom in hčerko Petro, oče in sestre z družinami

ZAHVALA

Ob težki izgubi žene, mame, babice in prababice

MARIJE NADIŽAR

se iskreno zahvaljujem medicinskim sestram in strežnemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice za vso pomoč. Prav tako se zahvaljujem pihalnemu orkestru Jeseniški železarji, pevcem z Javornika in kolektivu skladišča Zarje Jesenice za podarjeni venec, sosedom za vsestransko pomoč, nosačem, spremljevalcem ob krsti, ter vsem za izrečeno sožalje. Najlepša hvala vsem, ki ste jo spremili v zadnji dom.

Zalujoci: mož Jože, sin Ivan z družino, hčerke: Mara, Helena in Marta z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubljene mame, stare mame, in tete

ANE ROŽIČ

se iskreno zahvaljujem sosedom za poklonjeni venec in vso pomoč, pevcem za žalostinke, govorniku Jaki Svetini za poslovlilne besede ob odprtem grobu in vsem, ki ste se od drage mame poslovili v tako velikem številu in jo spremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala vsem!

Zalujoci: sin Franjo z ženo Ivico, hčerke Milka, Cirila in Anči ter Blaž z družinami

ZAHVALA

Ob nadomestljivi izgubi naše ljube žene, mame, babice, tašče, sestre in tete

ANGELE SOKLIČ roj. Svetina

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, sodelavcem jeklovarne in elektroplotne energije, ki so nam izrazili ustna in pismena sožalja, darovali cvetje in vence in jo tako številčno pospremili na zadnji poti.

ZALUJOČI VSI NJENI

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža in očeta

FRANCA GORZETTIJA

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, znancem, prijateljem in vsem sosedom za izkazano pomoč in cvetje. Posebno zahvalo izrekamo družini Mesec in Mlakar za vso pomoč, hvala tudi pevcem in govorniku Jožu Kojžarju za poslovlilne besede ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoci: žena Franciška, otroci z družinami in ostalo sorodstvo

Gledališče

ČETRTEK, 22. aprila ob 19.30 Mire Štefanec: VEČNA LOVIŠČA — komedija. Gostovanje v Prešernovem gledališču v Kranju.

PETEK, 23. aprila ob 19. uri SVEČANA AKADEMIJA V POČASTITEV DNEVA OF IN 1. MAJA, PRAZNIKA DELA

Sodelujejo: Pihalni orkester Jeseniških železarjev in solista Marica Baloh — mezosopran ter Igor Marošević — trobenta; moška pevska zbor Jeklar in Vintgar; ženski pevski zbor Jesenice — solistka Melita Jelen — alt; recitatorji amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice — Magda Flander, Igor Škrli, Darinka Korošec in Borut Verovšek ter solist ljubljanske opere Jaka Jeraša, pri klavirju ga spremlja Peter Kopac.

JESENICE : KOPER 3:2 (13, 5, — 11, — 4, 9)

Jeseničanke so v šestem kolu gostovale v Kopru pri istoimenski ekipi v postavi: Mahnič, Rabzelj, Baloh, Lukek, Tušar, Tomažič.

Ekipa Kopa je presenetila z dobro igro na mreži. Predvsem so Jeseničanke prekašale v bloku, tako da

ŠEMPETER : JESENICE 3:0 (11, 11, 12)

Tudi v tem kolu so Jeseničani ostali praznih rok. Nastopili so v močno okrnjeni postavi, ker zaradi poškodbe še vedno ne igra Divjak in Kravanja, razen tega pa nista nastopila še Bogataj in Pogačar. Jeseničani so se sicer v vseh setih močno upirali domačinom, vendar pa kaj več kot častnega poraza niso uspeli doseči. Še največ izgledov za osvojitve seta so imeli v tretjem nizu, ko so vodili že z 12:9, vendar pa te prednosti niso znali izkoristiti in niz je bil tako izgubljen.

Čeprav rezultat kaže na gladko zmago domačinov, pa gostom ne moremo očitati, da niso poskušali vse, kar je bilo v njihovi moči. Bili so borbeni, vendar so bili v bloku prenziki in domačini so z lahkoto go-podparili ob mreži.

Za Jesenice so nastopili: Gasar, Kopal, Svetlin, Domjan, Štravs, Kos, Bajt, Kavčič, Bergelj in Prešeren.

V naslednjem kolu so Jeseničani gostovali v sredo pri Forumu v Ljubljani, v soboto pa igrajo doma z moštvom Gaberja.

nikakor niso mogle zaključevati svojih akcij. Že prvi set je pokazal, da se domačinke ne bodo tako predale in so se enakovredno borile za vsako točko. Zato je bilo njihovo vodstvo 13:11 zaslužen. Vendar je prišla do izraza večja izkušnost gostij, ki so rezultat obrnile v svojo korist in zmagale 15:13.

V drugem setu so Jeseničanke pokazale svojo vrednost in z odlično igro v polju in na mreži popolnoma nadigrale domačinke, ki se nikakor niso mogle zbrati in uspešno upirati razpoloženim gostjam.

S prepričanjem v zmago, so gostje začele tudi tretji set. Vendar se je situacija na igrišču popolnoma spremenila. Namesto, da bi Jeseničanke svojo dobro igro iz drugega seta nadaljevale, so popustile in prepustile iniciativo domačinkam, ki so z dobro igro nabirale točko za točko in tako tretji set in tudi četrtega odločile v svojo korist.

V odločilnem petem setu, pa so Jeseničanke ponovno zaigrale bolj poletno in povedle s 13:3, domačinke pa so zmanjšale razliko na 13:9. To pa je bilo tudi vse, kar so lahko dosegle.

Ta tekma je pokazala, da je potrebno proti vsem nasprotnicam igrati resno in brez podcenjevanja. Igralke se morajo zavedati, da prvenstvena lestvica ni merilo moči in kvalitete nasprotnika.

Do zaključka prvenstva ostanejo še tri kola. Upamo, da bodo naše igralke bolj resno in z dobro igro dokazale, da so bili nekateri porazi v tem prvenstvu le trenutna slabost in da s svojo igro zaslužijo višje mesto na prvenstveni lestvici.

V naslednjem kolu gostijo ekipo Gaberja iz Celja in sicer v soboto ob 17.30 uri v telovadnici osnovne šole Tone Čufar. V nedeljo pa mladinska ekipa sodeluje na prvem mladinskem turnirju SRS v Bohinju.

ACO

Košarka

NOVOTEKS : JESENICE 72:62 (29:19)

Novo mesto, 17. aprila, prvenstvena tekma 12. kola 1. SKL gledalcev 60, sodila sta Vičič (Ljubljana) in Rus (Kranj).

V pomembnem boju za obstanek v ligi so Jeseničani nastopili v Novem mestu proti moštvu Novoteksa in srečanje izgubili. V prvem delu sta obe moštvi igrali pošteno v obrambi in precej neučinkovito v napadu, kar velja posebno za Jeseničane. Jeseničani so s consko obrambo uspešno onemogočili vletavanja domačih igralcev v prostor pod košem, vendar se je napadu poznala odsotnost poškodovanega Vujačiča.

Začetek drugega polčasa je prinesel še bolj neučinkovito igro Jeseničanov, tako da so domačini povedli z dvajsetimi točkami prednosti. V zadnjih petnajstih minutah pa se je položaj popolnoma spremenil. Jeseničani so zaigrali conski presing, dosegli v tem delu igre štirideset točk in se tri minute pred koncem približali domačim na štiri točke. V teh trenutkih so dosegli še dva koša, ki pa sta ju sodnika razveljavila zaradi korakov in prestopa. Domačini so to izkoristili in si zagotovili zmago, ki so jo na koncu še utrdili.

Nastopili so Pavel Pirih 6, Bizjak 3, Smolej, Mišič 9, Šmid, Dušan Pi-

rih 23, Vauhnik 13, Lozar, Noč 8.

S to tekmo se je začel drugi del prvenstva. V sredo so igrali Jeseničani s Triglavom na domačem igrišču, v soboto pa gostujejo v Mariboru proti Braniku. Prvenstvo bo nato štirinajst dni prekinjeno.

Ljubitelji košarke obveščamo, da je predstavnik košarkarske zveze Slovenije Šime Oblak pregledal igrišče v športni hali v Podmežaklju in ga registriral za igranje prvenstvenih tekem. Tako bodo Jeseničani vse prvenstvene tekme kot domačini lahko igrali pred svojim občinstvom.

RAZPREDELNICA PO DVANAJSTIH KOLIH:

Celje	12	10	2	997:	876	20
Triglav	12	10	2	998:	898	20
Fructal	12	10	2	996:	933	20
Bežigrad	12	9	3	1017:	910	18
Rudar	12	5	7	921:	909	10
Vrhnika	13	5	8	1101:	1156	10
Trnovo	12	5	7	978:	1033	10
Beti	12	5	7	845:	924	10
Branik	12	4	8	976:	1021	8
Jesenice	12	4	8	875:	932	8
Ježica	13	3	10	1001:	1044	6
Novoteks	12	3	9	852:	911	6

NI

Nogomet

LESCE : JESENICE 0:3 (0:2)

V tretjem kolu prvenstva TNZ Gorenjske so Jeseničani gostovali v Lescah, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z istoimenskim moštvom in zmagali z rezultatom 3:0 (2:0). Jeseničani so zaigrali dobro, predvsem krilska vrsta Kupljenik, Komel, Troha in Rakovič E., ki so bili glavni nosilci vseh akcij moštva. Že v prvem polčasu so si z goloma Šmida in Mlakarja zagotovili zmago.

Tudi v drugem polčasu so bili Jeseničani boljše moštvo, njihovo premoč pa je realiziral mladi Sulejmanović in postavil končni rezultat tekme 3:0.

Domačini so razočarali številne gledalce, ki so se zbrali ob igrišču. Edina svetla točka v domačem moštvu je bil vratar Vidmar, ki je tudi rešil svoje moštvo hujšega poraza. Obe moštvi zaslužita vse priznanje za lepo športno vedenje in fer igro. S to zmago so se jeseniški nogometaši povzpeli na prvenstveni lestvici z osmega na šesto mesto.

LESCE : JESENICE 1:3 (0:1)

V soboto so jeseniški pionirji gostovali v Lescah, kjer so odigrali prvenstveno tekmo s pionirskim moštvom Lesc in zmagali z rezultatom 3:1 (1:0). V lepi in zanimivi tekmi so bili Jeseničani boljši nasprotnik in so zaslužen zmagali.

Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Lamberger 2 in Kucko.

JESENICE : NAKLO 1:1 (0:0)

V nedeljo so jeseniški mladinci imeli v gosteh mladinsko moštvo Nakla s katerim so odigrali prvenstveno tekmo, ki se je končala z neodločnim rezultatom 1:1 (0:0). Po obojestransko lepi in dinamični igri je neodločen rezultat najbolj pravičen. Gostje iz Naklega so s svojo igro opravičili naslov prvakov Gorenjske. Tudi domačini so prikazali lep nogomet in bi lahko z malo več športne sreče osvojili obe točki.

Gol za moštvo Jesenice je dosegel Čatak.

V soboto, 24. aprila, igra člansko moštvo prvenstveno tekmo z moštvom Senčurja; tekma bo ob 16.15 na igrišču v Podmežaklju. V predtekmi ob 15. uri se bodo v prvenstveni tekmi srečali pionirji s sovrstniki z Bleda.

Mladinci gostujejo v nedeljo, 25. aprila, na Bledu, kjer bodo odigrali prvenstveno tekmo s tamkajšnjimi mladinci. Tekma bo ob 10. uri.

ŽIVAHNA ŠPORTNA AKTIVNOST

V Železarni vse mesece letošnjega leta poteka živa aktivnost naših sodelavcev na športnem področju. Doslej je komisija za športno rekreacijo pri tovarniški konferenci OO sindikata Železarna organizirala že tri prvenstva in sicer v veleslalomu, sankanju, kegljanju na ledu, ravno sedaj pa poteka prvenstvo v kegljanju na asfaltu. Poudariti velja, da je bilo na vseh letošnjih prvenstvih udeležba rekordna, kar kaže na občutno povečanje zanimanja za športno rekreacijo med železarji.

Te dni poteka v Kranjski gori plavalni tečaj za naše sodelavce, ki ga vodi Beno Ramuš. Udeležuje se ga 27 članov kolektiva za katere bo letošnji dopust vsekakor prijetnejši, saj se bodo na tem tečaju zagotovo naučili plavati.

Po do sedaj izvedenih prvenstvih so med najboljšimi:

Moški: 1. strojno vzdrževanje 192 točk, 2. strojne delavnice 185,5, 3. hladna valjarna 185, 4. RO 179, 5. gradbeno vzdrževanje 178,5 itd.

Ženske: 1. prodaja 192, 2. OTK 189, 3. nabava 119, 4. sektor novogradenj 119, 5. SEO 118 itd.

Šah

ŽENSKO PRVENSTVO GORENJSKE V ŠAHU ZA POSAMEZNICE ZA LETO 1976

V soboto, 10. aprila, je organiziral ŠD Storžič-Golnik žensko šahovsko prvenstvo Gorenjske za posameznice za leto 1976. Tekmovanja se je udeležilo deset šahistk večina iz občine Kranj, le dve predstavnici sta bili iz drugih gorenjskih občin. Tekmovanje je potekalo po Bergerjevem sistemu, s 40 minutnim skupnim časom za premišljanje, v zelo lepi stekleni jedilnici bolnice na Golniku. Ob tej priliki je treba izreči zahvalo institutu - Golnik, ki je brezplačno odstopil igralni prostor in s tem omogočil nemoten potek tekmovanja.

Razvrstitev šahistk po doseženih točkah je bil naslednji: 1.-2. Nada Marušič (ŠD Jesenice) in Simona Boštar (ŠD Lesce) 10 točk, 3.-5. Ana Sajovic (ŠD Storžič - Golnik), Majda Kirn (ŠD Sava - Kranj) in Alojzija Kožar (ŠD Kranj) - 7 točk itd.

Naslov prvakinje Gorenjske za leto 1976 je osvojila Nada Marušič, igrala ŠD Jesenice. Jože Vidali

Del udeležencev triglavskega turnega smuka

USPEHI JESENIŠKIH ŽELEZARJEV NA PRVENSTVU SZ V NAMIZNEM TENISU IN ŠAHU

Na letošnjem prvenstvu Slovenskih železarn v namiznem tenisu in šahu, ki je bilo, 10. aprila v Celju, so delavci - športniki iz naše Železarne dosegli velik uspeh. Na prvenstvu v namiznem tenisu so v obeh kategorijah, do 35 let in nad 35 let dosegli prvo mesto, prav tako pa so bili najboljši tudi na prvenstvu v šahu. Ekipi v namiznem tenisu so sestavljali: Vito Lavtižar, Rudi Buh in Franci Ravnikar (do 35 let) in Srečo Korbar, Peter Filipovič in Janez Zlebir (nad 35 let). Šahovska ekipa je bila sestavljena iz naslednjih naših sodelavcev: Franca Ravnika, Lada Krajnika, Branka Zorka, Antona Krničarja in Janeza Pavlina.

Rezultati:

Namizni tenis: (do 35 let): 1. železarna Jesenice, 2. železarna Ravne, 3. železarna Store, 4. Tovil Ljubljana, 5. Žična Celje. Nad 35 let: 1. železarna Jesenice, 2. železarna Store, 3. železarna Ravne, 4. Žična Celje, 5. Tovil Ljubljana.

Šah: 1. železarna Jesenice, 2. železarna Ravne, 3. železarna Store, 4. Tovil Ljubljana, 5. Žična Celje.

TRIGLAVSKI TURNI SMUK PRESESEL VSA PRIČAKOVANJA

Preteklo nedeljo, 18. aprila, je bil v organizaciji planinskih društev Martuljek, Mojstrana in Javornik izveden že osmi tradicionalni triglavski turni smuk, ki je presešel vsa pričakovanja. Letos smo običajni čas smuka iz začetka maja, prestavili na sredino aprila, zaradi sorazmerno majhnih količin snega v triglavskem pogorju, ki je kar vidno kopnel. Ukrepali smo pravilno. Na letošnjem smuku smo imeli odlične snežne in vremenske pogoje.

Cesta je bila spluzena do konca Zasipske planine, kjer je parkiralo veliko avtomobilov. V sobotni dan, na večer, pa tudi jutraj tik pred smukom so prihajali smučarji v večjih in manjših skupinah iz Krme na Staničev dom ali direktno na Kredarico. Udeleženci smuka so bili zastopani od Kopa do Maribora, najbolj številni pa so bili razumljivo Gorenjci - pa tudi Ljubljanci.

Hladno oblačno sobotno vreme s krajšimi snežnimi plohami je precej dolž in utrudljiv vzpon olajšalo, saj sončna pripeka poleni in hitreje utrudi. Martuljska »administracija« in javniška »oskrba« sta imeli oba dneva polne roke dela, saj je število udeležencev daleč presežilo zmogljivosti Staničevega doma in njegove depandane. Manjša skupina je zato odšla prenočevati k meteorologu na Kredarico, nekaj se jih je celo vrnilo že prvi dan v dolino - zamudniki pa so »bivakirali« kar v jedlinici.

Vseh prijavljenih udeležencev letošnjega smuka je bilo 220 od tega 35 žensk in nekaj otrok. Kar 81 smučarjev se je udeležilo smuka letos prvič - ti so prejeli bronasto spominsko značko, za trikratno udeležbo je prejelo 22 smučarjev srebrne značke, 14 udeležencev pa je za petkratno udeležbo dobilo zlato. Vseh osmih organiziranih zaporednih smukov se je udeležilo sedem smučarjev. Za desetkratno udeležbo pa pripravljajo organizatorji posebno večjo in lepšo značko, katero bodo leta 1978 prejeli že prvi najvztrajnejši. To bo s trudom in znojem prislužena značka, ki jo bodo upravičenci res upoštevali in cenili.

Sončno nedeljsko jutro! Nekaj novozapadlega snega v preteklih dneh in nočni mraz so napravili progo naravnost idealno - tako, da je bil ves trud prejšnjega dne pozabljen in bogato poplačan. Sedem kilometrov dolga proga je bila v gornjem

delu iz grebena Rži, v konto Rjavine, prek Apnenice vse do ovčarske koče pod Oklom prekrita na trdi podlagi s tanko plastjo pršica, spodnji del proge čez Polje in prek melišč pod Dražkimi vrhovi pa je bil trd, gladek brez običajnih plazov.

Še pred vožnjo v dolino je zlezlo nekaj gornikov - smučarjev še na bližnji Begunjski vrh in Urbanovo Špico. Že zgodaj pa so začeli odhajati smučarji v skupinah na progo, ki je bila dobro označena z zastavicami. Do osme ure je večina že vozila v dolino. Vsi udeleženci so bili navdušeni, saj je proga triglavskega smuka enkratna, edinstvena. Turni smuk ni tekmovalje. Čas ni važen, vsak vozi svojim sposobnostim primerno. Nekateri so vijugali bolj elegantno, lahkotno, drugi slabše, se ustavljali, počivali in razgledovali po čudovitem kraljestvu Zlatoroga. Sonce je izginilo za sivimi oblaki in običajno lenarjenje ob pastirski bajti je bilo krajše. Vožnja do doline prav do Zasipske planine do čakajočih avtomobilov se je končala že sredi dopoldneva. Nezgode ni bilo, zato mojrstranski reševalci in alpinisti, ki vsako leto požrtvovalno skrbijo za varnost udeležencev, niso bili v akciji. Še počitek in okrepčilo v gostoljubni Kovinarski koči na Zasipski planini, nato vožnja do vasice Zgornje Radovne, kjer je že prava pomlad. Travniki so bili prekriti s preprogami modrih in belih podleskov. Čudovito!

Srečni in zadovoljni smo se vračali domov bogatejši za nepozabni smuk, ki je daleč pred vsemi toliko hvaljenimi programi ob žičnicah, kjer večina razkazuje le modo, opremo, nekateri pa celo svojo brezobzirnost do sočloveka.

Tihi, čudoviti triglavski svet, osvojil si nas za vedno, zato se bomo vračali k tebi vedno znova...

Janez Krušič

Rokomet

PRESENETILI KAMNIČANE

V soboto, 17. aprila, so rokometarji Jesenic gostovali v Kamniku, kjer so v hladnem in deževnem vremenu igrali z istoimensko ekipo. Domači so prvi povedli z 2:0, Jeseničani pa so izenačili 2:2. Po rezultatu 4:4 je bila igra izenačena, nato pa so rokometarji Jesenic povedli, predvsem zato, ker so se bolj znašli na spozlekem terenu in s spozlko žogo in so spretno izkoriščali napake domače obrambe. Jeseničani so dobili prepričljivo prvi polčas s 13:7.

Tudi začetek drugega polčasa je pripadal Jeseničanom, ki so dosegli še dva zadetka in povečali razliko na osem zadetkov. Domači pa se še niso predali. S presingom po vsem igrišču so zmedli Jeseničane, ki so naredili nekaj zaporednih napak in Kamničani so počasi znižali razliko. Pri rezultatu 22:16 za Jeseničane, so domači še enkrat pritisnili, vendar se gostje niso dali ugnati. Predvsem po zaslugi vratarja Boldižarja, ki je v zadnjih minutah odlično branil, sta obe točki odšli na Jesenice, ki so zmagale z 22:19.

Jeseničani so preteklo soboto zaslužen zmagali. Predvsem so bili boljši nasprotnik v prvem polčasu, ko so z borbenostjo in iznajdljivejšo igro v napadu, nadigrali domače. V drugem polčasu so domačini zaigrali boljše, predvsem so Jeseničane zmedli s presingom, toda razlike iz prvega polčasa le ni bilo mogoče doseči. Zaslužen zmagi in dve novi točki, ki sta plod igre vse ekipe, pa bistveno ne spremenita položaja ekipe na lestvici.

Za Jesenice so v Kamniku igrali: Boldižar, Sefaj, Šubic 3, Radinovič 2, Prešeren 6, Pogačnik 5, Peternel 6, Varl, Močnik, Šporar in Korenč.

Sedemmetrovke: Jesenice 5 (3), Kamnik 5 (4); izključitve: Jesenice 6 min., Kamnik 6 min.

Tekmo sta odlično vodila Rakovec iz Dupelj in Teran iz Tržiča.

V naslednjem kolu LCRL bodo Jeseničani igrali doma z vodečo ekipo, RK Križe iz Križ, ki bo zanimiva, predvsem zaradi zadnjih odličnih iger Jeseničanov, ki se tudi tokrat ne bodo predali, čeprav bodo igrali proti vodeči ekipi, se bo pričela ob 17. uri.

Lestvica LCRL je trenutno naslednja:

Križe	14	12	0	2	297:	239	24
Mokerc	13	11	0	2	344:	224	22
Kamnik	14	10	0	4	327:	292	20
Sava	14	8	1	5	339:	322	17
Prule	13	6	2	5	302:	287	14
Preddvor	14	6	2	6	320:	327	14
Duplje	14	6	1	7	314:	308	13
Alples	14	5	3	6	301:	298	13
Jesenice	14	5	1	8	315:	278	11
Olimpija	14	4	2	6	343:	360	10
Slovan B	14	3	0	11	299:	262	6
Škofljica	14	1	0	13	278:	376	2

-tok